XI. évfolyam. Budapest. 284. szám. Szombat, 1877. november 3.

Előfizetési díj:
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva:
Egy évre . . . . . 20.—
Félévre . . . . . 10.—
Negyedévre . . . . . 5.—
Egy hóra 1.80
Egy szám 6 krajczár.
Hirdetési díj: 9 hasábos petitsor egyszeri hirdetése 12 kr., többször 10 kr.
Bélyegdij minden hirdetésért külön 30 kr.
Nyilttér: Öt hasábos sor 30 krajczár.

EGYETÉRTÉS

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Szerkesztői iroda:
Budapest, IV. himző-utcza 1. sz.
hová a lap szellemi részét illető minden közlemény küldendő. — A küldemények csak bérmentesen fogadtatnak el.
Kéziratok csak rendkivüli esetben küldetnek vissza.
Kiadó-hivatal:
Budapest, IV. himző-utcza 1. sz.
hová az előfizetési pénzek küldendők.

Ki a hitvány?

Forster óta valamennyi hires és nem hires utazó a rhinoceros bőrét emeli ki többszörösen retegzetes voltáért, mint legdurvábbat. Vastagságán nem hat át sem nyil, sem golyó, nem ránczolja össze a jajkiáltás, s nem duzzasztja az örömhang. Miasmákat árasztó poshadt kiöntések, bogár, piócza, mászó állat, csuszó féreg, kuszó növényzet közül emelkedik ki orrszarvával, mint az eltemetett ősvilág egy megátkozott maradványa.

Vigasztalódhat. Vastag bőrével nem áll a természetben egyedül. Nem kell már rhinoceros-bőrből cserzett mellvért és álcza. Vannak lények, kiknek arczán és lelkiismeretén körületként rakodott le ama bőr, mely nem fogékony többé a guny, nem a metsző támadás ellenében, s csak egytől fél az orrtól, melyet az udvartól kap, hogy az embervilágban a maga egészében képviselje az orrszarvat.

Elemében van ez is. Körülötte a posványok teremtése a hüllővilág; rothadt lerakodás, büzös levegő, undor és halál. Nézd, mint emelkedik ki, hogyan fogja fel arczbőre a legélesebb kopja ütését, a leghegyesebb nyil hogyan pattan le durvasságáról. Még neki áll fölebb; hiszen övé a legvastagabb bőr.

Ma árulta el csak fuldokló bömböléssel, hogy valahol mégis áthatott a nyil: öklelt, piszkolódott, szökentette a mocsár vizét. Neki vadult, a miért megtámadták, hogy a királyt le igyekezett rántani saját elemébe: a kórt és „aggályt“ terjesztő többség uralmi posványába.

Volt hozzá bátorsága, mert van hozzá elég vastag bőre felállitani a kérdést: Ki a hitvány? Mert igy van felállitva a kérdés abban a pillanatban, a melyben egy országcsaló a loyalitásból olyan fátyolt sző, a minőből XV-ik Lajos ágyasának egy udvaroncz egész öltözetet hozott a keletről egy dióhéjba szoritva.

„Vannak hitvány elemek, melyek a nemzet és uralkodó közé viszályt hintenek“ — igy szólott e fátyol alól amaz ember, a ki ez egyetlen mondásával megszégyeniti a paradicsom csábitó kigyójától kezdve, végesvégiglen a vastagbőrü hazugok és képmutatók történelmi vagy regeképzelődési alakjait.

Ki a hitvány?

Nos ki más, mint a ki nemzetének tapsai közt felállit egy programmot, és nemzetét megcsalva, a legelső kihallgatásnál oda törli kétharmadát azon küszöb sártisztitójához, a melyen át másodszor már mint udvaroncz lép elő, lemondva minden törekvésről, s nem fogadva egyebet lakáji és zsandári szerepnél e czim alatt: miniszterelnök.

Ki a hitvány?

Nos, ki más, mint a ki február 3-iki kijelentésében az önálló bankot kormányzatának föltétlen és mulhatatlan alapjául jelöli meg, s aztán a mikor ropog alatta a miniszteri szék, a király személyébe kapaszkodik, oda vonszolja parlamentaris és alkotmányos szokás ellenére a szenvedélyes küzdelmek porondjára; és kétségbeesett vergődésében felkiált: „Rajtam nem mult, itt áll előttetek a „szent és sérthetetlen,“ csupán az ő aggályai előtt hajlok meg.“

Lehet-e ennél a hitványságnak nagyobb foka? Találhattok-e hitványabbat, a ki a nemzet és urlkodó közé viszályt hint, mint azt, a ki saját szájával mondja ki önmagára a bélyegző itéletet, hogy ő a hitvány, mert ő volt az, a ki a fejedelem személyét a nemzet és jogai közé helyezte, mint egyedüli akadályt, mely „aggályaiban“ sziklákat állit életérdekeink elé?

Ah! most már van némi képünk a biblia legnagyobb árulásáról. Előttünk a hitványságnak a képzelet szárnyait verdeső ama nagysága, a midőn Judás az Olajfák hegyére vezeti a római katonákat, mondva: „A kit majd megcsókolok ő az, azt kötözzétek meg.“ S megy, megtalálja a nazarethi Jézust, nyakába borul: „Mesterem mióta kereslek?“

Bün volna a bibliai hagyományok legmegragadóbb és legtanulságosabb részei ellen, ha a judásjellemet mesteri vonásokkal festő képet tragikus fejlődésének isteni hősében és áldozatában összetévesztenők egy modern uralkodóval; ha mert Judás van, a Krisztust egy uralkodóban személyesitenők. Profanatio volna a nemes és hatásos dörgő és tanulságos tragoediát a kettérepedt földdel, a megnyilt sirokkal, a villámokat szóró és mennyköveket dobó istennel, a kereszten szabadságért, felebaráti szeretetért áldozó nagy alakkal a kőszikla koporsóig levezetni, a honnan az eszmék kitörtek és hóditani indultak a világot.

Nemzetünket a bibliai hasonlat jelen felhasználásában csakis kizárólag Judás egyénisége és sorsa érdekli. Erről maradt fen örök intésül a hagyomány, hogy lelkiismeret furdalásai közben felakasztotta magát. Pedig Judás nem volt áruló két irányban mestere és a hatalom iránt egyszerre.

Hitvány volt, de még sem annyira, hogy a hitványt másutt keresse s ne ott kezdje, a hol egy ember az emberiségnek csak azzal tehet szolgálatot, ha kioltja bünös életét.

Judásban volt a beismerésnek, bünbánatnak és feláldozásnak ama utolsó szikrája, mely a legnagyobb gonosztevőt is emberré teszi, s legalább egy könyet, egy sóhajt csal ki a rosz indulatok által tévedésbe hajtott élet fölött. De Judás nem állott ki a piaczra bünöst fogni és általánosságban „hitvány“-nak nevezni, a ki bizalmatlanságot hint a fejedelem és népe közzé. Mert ha van ilyen, a ki hint, az ő maga; ő a hitványak leghitványabbja; hitvány névleg és nem általánosságban, hitvány fölfelé és lefelé egyiránt.

Az örök igaz, az örök jog természeti erejénél fogva mi sohasem fogjuk kétségbevonni, hogy bárki is izgathasson a monarchicus formákat kárhoztató eszmék mellett. Teszik ezt a lapok kivétel nélkül, mióta a betü az ész közege lett. Teszik ezt az érvek és tapasztalatok fegyvereivel, a melyeknek többé nem imponálnak a szuronyok. S ki meri mondani, hogy hitvány, a ki hódol az észnek és tapasztalatnak? Bizonyára még Tisza Kálmán sem meri hitványságnak bélyegezni a szellem legjogosultabb munkáját. De igenis hitványság marad a király tekintélyével és szavával mentegetődzni, s midőn számon kérik mi benne az igaz, midőn még ereinkben pezseg a kassai bor méreghabjáról lázba hajtott vér, akkor a hitványságról beszélni: az csak oly hitvány emberhez illő, a minő — Tisza Kálmán.

Verhovay Gyula.

Az országgyülési szabadelvü párt mai értekezletét Gorove elnök megnyitván, a miniszterelnök előadta azon válasz tartalmát, melyet Apponyi Albert grófnak a Németországgal folytatott vámügyi alkudozások megszakadása tárgyában beadott interpellatiójára holnapi ülésben adni szándékozik.

Az értekezlet, a választ helyeslő tudomásul vette, fenntartván egyébiránt, hogy a benyujtandó vámtariffától fogja elhatározását e tárgyban függővé tenni.

Végül az elnök bejelenté Bocsánczy Adolf képviselőnek a párt köréből való kilépését. Az értekezlet ezt tudomásul vevén, az ülés véget ért.

—

Perából a következőket irja levelezőnk:

Minél inkább előbbre halad a háboru, annál inkább belátják a törökök, hogy javitni kell egészségügyi osztályaikat. Nemcsak a kórházakat iparkodnak kényelmesebben berendezni, de gyakran érkeznek Európából magyar és lengyel orvosok. Ezeknek egy része Ázsiába küldetik most, s ép a jövő pénteken indul el Dr. L. ur Erzerumba, honnét levelezni is fog az „Egyetértés“ számára. A napokban érkezett meg 12 apácza is, kiket a szász királynő küldött a török sebesültek ápolására. A nővérek ritka lelkiismeretességgel végzik kötelességüket, mi ugyan nem lepett meg annyira, mint ama végtelen tisztelet, melylyel a törökök irányukban viseltetnek. A 12 nővér három kórházban osztatott szét, s igy 4 jutott a kórházzá alakitott Taxim kaszárnyába is, kiket meg is látogattam. Bent a kórházban csinos czellákat rendeztek be számukra, mig ételt a palotából kapnak, mert maga a szultán rendelé el, hogy a legnagyobb előzékenység tanusittassék a szász királyné által küldött ápolónők iránt. — Midőn a Taxim kórházat megtekintettem, hogy a török katona, ki még tisztjeit sem szokta köszönteni, a legalázatosabban üdvözli az irgalmas nénéket, siet mindenben szolgálatára lehetni, s anyjaként tekinti azokat. Midőn beszélgettem a katonákkal, meggyőződtem arról is, hogyha valaki egy rosz szóval bántaná meg azokat, azt maguk a sebesültek agyon vernék. Ép egy ilyféle jelenetnek voltam tanuja. Egyik orvos, ki természeténél fogva nem szokott valami udvariasan conversalni, nyers hangon valami keményebb accentussal szólitá meg egyik apáczát szivacsért. A közel levő katonák villogó szemekkel tekintettek az orvosra, s tőlem tudakoztak, vajjon nem-e gorombáskodott a hekim basi. Tagadó válaszomra megnyugodtak, de jót mernék állani arról, hogy ellenkező esetben nem szabadult volna meg szárazon a doktor ur. Bizony alig érthető, hogy az a müveletlen török, ki a csatában oroszlány, egy félisten, ily tulelőzékeny és figyelmes tudjon lenni azok iránt, kik épen az előttük legszentebb: a vallás által vannak tőlük elválasztva, mintha bizony minden egyes paraszt tudná, hogy csupán az irgalmas nénék iránt tanusitott tiszteletével jobban elárulja a cultura iránti fogékonyságot, mint ellenei, kik proclamatiókban hirdetik Krisztus tanait.

Konstantinápoly, október 26.

(Saját levelezőnktől.)

Slivnoból érkezett tudósitás szerint az oroszok 2 zászlóalj gyalogsággal, 2 század lovassággal s két ágyuval Dádé-Bal és Turna-Deressi felé tartva, Kabba Evik mellett megtámadtattak a török segély csapatok által, s 4 órai ütközőt után az oroszok 200 halottat vesztve, visszavonulni kényszerittettek. Az oroszok visszavonulásuk alkalmával még sátraikat is felgyujtották, mi nem volna nagy baj, ha e mellett Kozlidja, Kuru-Osman, Sinan, Dedejan és Turna-Deré falvak is fel nem pörköltettek volna. Kozli bej mellett az orosz előörsöket verték el a zebekek, mely alkalommal 21 muszka halott maradt a csatatéren, mig részünkről egyetlen sebesült lett, Salih aya kapitány, azon furcsasággal hogy balkarjába 3 golyó furódott.

Hassán Csukri bey plevnai kaimakam több sürgönyben jelzi a plevnai dolgokat, melyek elmondják, hogy a bombázás szakadatlanul folyt, s ezt gyakran puskaharcz is felváltja. Az oroszok különös erélylyel dolgoznak Sadik pasa redout ellen, mindeddig azonban minden siker nélkül. A mult napokban Sefket pasa 15 zászlóaljjal Azizie faluig haladt, hogy a Plevnából jövő Achmed Hifzi pasával egyesüljön. Az oroszoknak nagyon érdekükben állott volna eme találkozást megakadályozni, de hadászati éretlenségük most is cserben hagyta őket.

Viddin és Kalafat között ismét megkezdődött a bombázás, mely alkalommal Viddinben tűz ütött ki, s az ennek eloltására sietö katonák között nehányan megsebesültek.

A harczteri események legérdekesebbjét bizonyára Sulejmán pasának szándékolt mozdulatai képezik. Mint biztos hirt emlitik, hogy Sulejmán pasa feladva a Kaceljevo-sernasuflári vonalat, operatiója bázisául a ruscsuk-várnai vonalat veszi fel, miért is visszavonul a megerősitett razgrádi positiókba. Erre nézve már jelentés is érkezett Sulejmán pasától, mely nincs azonban indokolva. A deli-surában most gondolkoznak e fölött, hol zokon vennék a mostani positiók elhagyását, ámbár nem tagadják, hogy Sulejmán pasa terve, strategiailag nagyon is indokolható. Ha a téli hadjárat folytattatnék, ugy az oroszok, kivetvén a török hadsereget, csak távolabb vonják magukat zimniczai magtáraiktól, s pedig egy oly vidéken, hol százszoros szállitása akadályokra találnak, mig a török sereg egész tövébe érkezik a szállitási emporiumnak, Razgrádnak. Azon esetben pedig, ha a téli hadjárat elmaradna, a törököknek is jól fog esni, ha téli szállásaikat a vasut mentében üthetik fel. Tavaszszal, midőn az operatiók megkezdetnek, könnyü szerrel be lehet ismét vonulni, a most occupált positiókba.

Az egész strategiai mozdulatnak, csak moraliter lehet rosz következménye, mert a törökök nem szivesen néznék azt, ha egy 20 négyszög mértföldnyi terület, melynek visszaszerzése vérbe került, minden ellenállás nélkül feladatik.

A békéről itt is szállinkóznak már hirek, azonban a nap a lehető legnagyobb elkeseredettséggel beszél minden béketárgyalásról. Hangoztatják, hogy addig harczolnak, mig egy mohamedán marad, de az oroszok perfid eljárását nem akarják loyalitással viszonozni. Én eleinte azt hivém, hogy eme indokolatlan tulságos enthusiasmus, csak a nép agyába és szivébe fogamzott meg. Ma B. beyjel a legelőkelőbb külügyminiszteri hivatalnokokkal beszéltem e tárgyban. Ezek ép ugy gondolkodnak és nyilatkoznak mint a nép. Semmi kedvet nem éreznek arra, hogy a pánszláv fenyegetést elnapolják. Törökország — mondák — nem kezdheti meg a béke tárgyalásokat mindaddig, mig egyetlen orosz katona van török földön. És akkor sem fogadhatunk el oly feltételeket, melyeket akár Oroszország, akár egy európai conferentia, a mi hátrányunkra szabna elénk. Oroszország minden igaz ok, az internationális jogok megsértésével, nem kimélve a legalávalóbb eszközöket, megrohant bennünket, s most, ha a hadjárat ránk nézve kedvezőleg végződnék, viselje is a következményeket. Nekünk a háboru anyagilag óriási sokat ártott. Bolgárországban ezrével vannak a leégett házak, a koldusbotra jutott családok, ezért Oroszország felelős, s eme bünét a lehetőségig jóvá tenni kötelessége. E mellett nekünk garantia kell arra nézve is, hogy ily gyalázatos támadásnak jövőben ne legyünk kitéve. És végül büntetlenül nem maradhatnak azok sem, kik törvényes uralkodójuk ellen fegyvert fogtak.

Bizon, bizon ugy járunk, mint a hadjárat elején Oroszországról volt mondva, mert jelenleg egesz Törökországban csak egy ember ohajtja a békét — az uralkodó.

A palotában ujra előkerült a Mithád ügy. Néhányan erélyesen hirdették visszahivatását, de a hivatalnoki osztály, mely Mithádot Törökország megrontójának nevezi, oly erélylyel dolgozik, hogy Mithád visszahivatására egy hamarosan kilátásunk sem lehet, hanem arra igen is, hogy Ethem pasát a nagyvezérségben nem sokára Mahmud Damad fogja felváltani.

A háboru.

Az egyszeri asszony előre megvette a sapkát születendő Andriskája részére. Épen igy tesz az orosz czár is: kiszemelte Gurkót a Balkánon tul működendő hadsereg vezéreül; e hadsereg pedig ugyanaz lesz, mely most Plevnát ostromolja, de majd csak azután, ha Plevnát bevette. Az orosz főhadiszálláson a legfrisebb sütetű haditerv szerint azt határozták, hogy mihelyt Plevna le lesz véve, az ostromló hadsereg azonnal átmegy a Balkánon és elfoglalja Drinápolyt, honnét minden késedelem nélkül folytatni fogja utját Konstantinápolyba. — Nehogy Ozman pasa Plevnából való kiüzetése után az orosz hadsereg előtt lábatlankodni találjon, czélszerünek látták egyszersmind azt is elhatározni, hogy Ozman pasát egész hadseregével együtt elfogják, a mit — ugy látszik — az oroszok csak játéknak tekintenek. Igazok van, ők nem háboruznak most, hanem játszanak — életökkel és nagyhatalmi állásokkal.

Bolgárországból semmi ujabb hir sem jött. A török táviratok állhatatosan hallgatnak; a miből még nem következik, hogy török részről most összetett kézzel várják a történendőket. Az orosz hivatalos táviratok szintén nem mondanak semmi ujat, hanem még mindig a nagy vesztesség miatt savanyu teliszi győzelem czitromát facsargatják, s már derekasan ki is szoritottak belőle 7000 török foglyot, köztük két pasát és 200 tisztet. Nem tudjuk adja-e még.

Örményországból nem valami kedvező hirek jönnek. Heiman és Tergukazoff tábornokok lovassága egyesült, s nyomon követte Mukhtár és Izmail hadseregét, mely okt. 30-án éjjel nagy esőben odahagyta Haszánkalét, s az Erzeramtól keletre fekvő hegységen foglalt állást. A kivonulás Haszánkaléból Mukhtár pasa távollétében történt, s a törökök oly roszul voltak értesülve az oroszok hollétéről, kik már közel voltak Haszánkaléhoz, hogy itt még utódokat hagytak hátra, melyet aztán az oroszok elvágtak a főseregtől, s két zászlóaljat elfogták.

AZ „EGYETÉRTÉS“ TÁRCZÁJA.

A KÖSZÖRÜS.

— Történeti regény. —

Irta **CHAVETTE JENŐ.**

Fordította **Hentaller Lajos.**

ELSŐ RÉSZ.

— 25-ik folytatás. —

Negyedórával később visszajött kocsin, és mondá: „Jöjj fel szobámba és segits böröndömet lezárni.“ Én követtem szobájába s együtt összekötöztük és bezártuk böröndjeit. Ezenkivül magával vitte Rabotin polgár málháját is, ki mint mondá megkérte, hogy holmiját vigye haza. Erre aztán kifizette ugy maga mint barátja számláját és elhagyta házamat.

Miközben Javal ezeket elmondá: magában igy okoskodott:

— Ha e nő csakugyan a titkos rendőrséghez tartozik, és azért küldték ide, hogy engem kikémleljen, ugy legalább láthatja, hogy nem hazudok.

Mialatt Helena a hirtelen elutazás hosszadalmas részleteit végig hallgatta, uj kételyei támadtak. Mi oka lehetett Ivonnak, hogy rögtön elutazott? Nem volt-e meggyőződve, miszerint Helena megbocsát neki?

E szerint mégis más volt, a ki tudhatta, hogy iszonyuan fogja magát megboszulni, s azért keresett menedéket a futásban.

— Tehát oly nagy sietséggel utazott el? kérdé ismételve, valami ujabb felvilágositást remélvén nyerni.

— No nem épen sietve... Sőt oly hosszadalmasan készülődött, miszerint azt hittem, hogy soha sem esomagol össze. Összekutatta a szekrényeket, a butorok alját, s végre kétségbe esett, mert valamije elveszett, s azt nem birta meglelni.

— Mit vesztett el?

— Valami pecsétnyomót. Folyton e szavakat mormogá keresés közben: Hidd el Javal nem keresném, de rendkivül értékes; valakitől nagy összeget nyertem, s ezt adta zálogba.

Izgatottan halgatta Helena ezt a körülményt, mely teljesen meggyőzte arról, hogy csakugyan Ivon volt, s nem más, ki oly tulságosan visszaélt bizalmával. A pecsétnyomó, melyet Barras adott Ivonnak a játéktartozás fejében, végleg eloszlatta kételyeit. Mikép jutott azonban e csecsebecse ujra Barras kezeibe, ki ennek következtében az ismeretlen piperkőczöt holtnak vélte.

Erről a dologról akart még némi felvilágositást, azért oly hangon, mely látszólag közönyös volt, kérdé Javalt.

— S megtalálta végre az ékszert?

— Nem; sok keresés után belenyugodott sorsába, s vesztesége felett oly szavakkal vigasztalta magát, melyek előttem mostanig is rejtélyesek.

— Hogy hogy? mit mondott?

— Beralec lovag e szavakat mormogá maga elé, midőn felhagyott a kutatással: „Valószinüleg a mult éjjeli küzdelemnél vesztettem el.

Most már nem volt több kérdezni valója Helenának; tudott mindent, amit tudni óhajtott. Távozott tehát a vendéglőből; Javal a meddig csak lehetett, követte tekintetével, miközben magában gondolá:

— Bizonyos, hogy kém volt, kit a rendőrség csak azért küldött nyakamra, hogy kivallason, vajjon nem találtam-e meg azt az átkozott pecsétnyomót.

Helena azonban teljesen boldog volt, s távozás közben gondolá.

— Igen, Ivon kapta meg a levelet, és ő volt ott a találkán. A harag első pillanatában annyira ellettem vakitva, hogy magam tüzeltem fel Barrast arra, hogy üldöztesse. Beralec azt hihette, miszerint boszut akarok rajta állani, s e miatt menekült; pedig . . .

E perczben a szerető nő győzedelmeskedett Helenánál; visszaemlékezvén a helytelen tettre, mit éjjeli látogatója elkövetett; egy hang oly halkan szólalt meg bensejében, hogy maga előtt sem volt kénytelen pirulni:

— Pedig . . . előbb, vagy utóbb, igy kellett történnie, hisz szivem ugyis oly rég az övé.

S az örömtől remegve folytatá utját, miután tudta, hogy a férfiu, kit szeretett, s kinek halálhirét költötték, életben van.

— Igen Ivon él. A vendéglős elbeszéléséből azt kell következtetnem, hogy Ivon utczai küzdelembe keveredett, s ez alkalommal vesztette el Barras czimeres pecsétnyomóját. Az ékszert a rendőrség a küzdelem szinhelyén feltalálván, azt Barrasnak kézbesitette.

E perczben Helena teljes szépségében ragyogott; nem olyan mint a mult éjjel, midőn haragjában büntető angyalként tünt fel, s ezáltal Barrast egészen elvakitá, hanem szelid, megelégedett nő, kinek arcza a boldogságtól sugárzott.

— — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — —

Az olvasó méltán lehet arra kiváncsi, vajjon mi történt derék Caujolunkkal, hogy az oly hirtelen kisiklott üldözői kezeiből.

Hogy eltünését megmagyarázhassuk, le kell irnunk részletesen a történet szinhelyét.

A Luxembourg azon része ma rácsozattal van körülvéve, és az Odeon bejárásától egész a Szent Mihály boulevardig terjed. Nehány évvel ezelőtt azonban e rácsozat helyén még házak állottak, melyek a Vaugirard-utcza hosszában nyultak el, és egyik oldalon szöget képeztek a Szent-Mihály térrel, a másikon pedig a d'Eufer-utcza elejéig nyultak be ott, hol akkor a luxembourgi kert ama bejárata volt, mely most a Szent-Mihály boulevardra néz. Mind e házaknak volt melléképülete és kertje, de ezek elvoltak a nyilvános kerttől különitve.

A jelenleg magányos térségen álló Medicis-féle szökőkut; akkor egy sötét, nedves szögletben állott, melyet valami melléképület fala zárt el a Vaugirard utcza felé.

A luxembourgi kert eme szöglete ilyen volt még tizenöt év előtt is, s ezen állapotban volt már 1798-ban. — Csak egy különbségre kell figyelnünk. E telkeken, melyekre később bérházakat épitettek, a directorium idejében apró palotákat állottak, melyek mindegyike saját, külön kis kertjében volt elrejtve.

Midőn Caujol a szolgahad által üldöztetve e szögletbe rohant, hátát a falnak támasztotta, hogy lélekzetet tudjon venni. E fal léczkorláttal volt ellátva; a mint ezt a gróf észrevette, rögtön kész volt terve a menekülésre.

— Most segits mászási tudomány! mondá magában, s kezdett a léczeken felkapaszkodni.

A szuette és puha fán e kisérlet meglehetős veszélyes volt: a fiatal ember azonban fürge, és szivos volt, s mi fő, megtartotta teljes hidegvérét. Azon perczben, midőn üldözői a sövény aljához értek, akkor jutott Caujol a tetőre.

Az mit Péter falnak hitt, valóságban egy kis palota hátsó része volt; melynek fedele olasz terraszt képezett, s itt helyezte a gróf lábait ismét szilárd alapra.

— Most tájékoznunk kell egy kissé magunkat, gondolá. A veszély, melyben forgom, már ismét nem oly nagy; de csak akkor fogom magam teljes biztonságban érezhetni, ha e házból, melybe mint éjjeli tolvaj másztam be, szerencsésen kijutottam.

A ház belsejéből egy keskeny lépcsőn le lehetett jutni a terrassera, s ezen ment le a gróf egész csendben.

Nemsokára elérte a lépcsőfokot, mely halványan volt megvilágitva egy félig nyitott ajtóból kisugárzó fény által.

Péter kinyitotta az ajtót és belépett a helyiségbe.

Gyönyörü kis hálószobában találta magát. E kis helyen egyesitve volt minden, mit csak a fényüzés, kényelem és izlés összehalmozhat; selyem és bársony volt az egész fészek.

A nehéz függönyök által részben eltakart ágyból finom ágynemü kandikált elő, mintegy várva, hogy e csókolni való hely lakója mikor fog már nyugalomra térni.

Az ágyfejnél alabástrom-lámpa veté szeliden halvány fényét a nyughely csipkékkel gazdagon kivarrt két vánkosára.

A szobában kellemes illat terjedt szét, mely a grófot egészen megrészegité:

— Ah! — kiáltá, — egy nő hálószobájába tévedtem.

S midőn a két egymás mellé helyezett vánkost meglátta, kiegészité szavait.

— Még pedig . . . . egy férjes nő szobájába.

Mialatt Caujol ily gondolatokkal nézegette a szobát, melybe véletlenül tévedt, valószinüleg az első emeleten egy ajtót nyitottak ki, melyet nem csuktak be rögtön; most ugyanis alólról pohár és tányércsörgés hangzott fel, s egyidejüleg vig dalok és nevetés zaja ütötték meg a bámuló gróf füleit.

Ugyanekkor egy hang lett hallható, mely tulkiáltotta a zajt, és következőket mondta:

— Uraim és hölgyeim a Troubadour szerencsés körjáratára emelem poharamat.

— A Troubadour egészségére! kiállta most több hang; s e közben a poharak csengése is hallatszott.

— Ah! ugy látom itt vigan töltik az éjszakát, gondolá Caujol gróf.

És ujra a vánkosokra tekintett, mely oly hivogatólag várt két fejre; s nevetve folytatá:

— Oly nőnél vagyok ugy látszik, ki szerencséjét nem a házasság kötelékére alapitja; kezdetben ezt véltem . . . . Bizonyára valami szinésznő, a Troubadour szinházt, mely a Saint-Martin utczát elhagyva a Louois utczában próbál szerencsét.

Most egy női hangot hallott, mely felelni látszott az előbbi pohárköszöntőre:

— Jól tudod kedves Ouvrard, hogy nincs igazad, midőn szerencsét kivánsz a troubadournak.

— Miért, bájos Poussettem?

— Mert azzal áldásodat adod a veszszőkre, melyekkel megleszesz ostorozva, te szeretetreméltó pénzeszsák.

— Valóban?

— Igen, hogy a tömeget magunk részére hóditsuk és Feydeau szinházát tönkre tegyük, az igazgatóságnak egy terv jutott eszébe, mely eskü-szöm, hogy mulattatni fogja a közönséget.

— S miféle terv ez, kedvesem? kérdé a férfi, kit Ouvrardnak szólitott a nő.

— Az egész nem egyéb, mint hogy a szállitókat, pénzembereket, s a többi ily jött ment népet, mely csak most kapott fel az uborkafára, iszonyuan kigunyoljuk.

(Folytatása következik.)

Lapunk mai számához fél[illegible]

Karsz várát illetőleg az ujabb táviratok megerősitik azon értesülésünket, hogy az aránylag elég erős őrség — 10.000 ember — védelme alatt áll s jól el van látva minden szükségessel. Az oroszok fölszólitották az őrséget, hogy adja föl a várat, mit ez megtagadott. Mint a „Daily News"-nek Alexandropolból jelentik, az oroszok már minden előkészületet megtettek az ostromhoz, s most lassu bombázás folyik. Hogy az oroszokat mi akadályozta két hétig a bombázás megkezdésében, azt annál kevésbé érthetjük, mert a törökök Karsz fölmentése után elmulasztották, volt az oroszok ostromműveit elrontani, s ezek most ott folytathatják az ostromot, ahol elhagyták. — A bombázás lassuságának pedig alighanem az az oka, hogy az orosz tüzérségnek csak kis része maradt hátra, s a többi mind utban van Erzerum alá, aminek az oroszok ugyancsak megadják az árát, ha a Trapezuntban partra szállandó török segélyhad nem Erzerumba, hanem az oroszok háta mögött Karsz felé talál indulni.

Az országházból.

— Nov. 2. —

A bankügyi vitának jelentékeny napja volt ma a képviselőházban. A fusio meleg ágyából kikelt uj közjogi tanokat, miknek főleg Falk és Wahrmann voltak szószólói, hatalmasan megtámadtama Mocsáry L., ki megragadó remek beszédben szállt sikra az önálló magyar nemzeti bank védelmére, a királyi nyilatkozattal takaródzó kormány megérdemlett ostorozására. Constatálta, hogy az események igazat adtak azoknak, kik azt mondták, hogy 1867-ben a nemzet a jog feladás terére lépve, oly lejtőre állott, melyen nincs megállapodás;" bebizonyitá, hogy nem csak tényleg, de formailag is változás alá fog esni a 67-iki alap, még pedig sokkal rosszabbá fog változni. 1867-ben a „méltányosság" volt felirva a kiegyezkedő Magyarország zászlajára, köszönetül az osztrákoknak, jelszava most: „Nur keine Mehrbelastung", s az osztrákok által tanusitott nemzethez nem illő aprólékos zsugoriság, piszkos, önhaszon leséssel szemben a „méltányosság" most nálunk „bárgyuság"-gá aljasult. Keményen rántá le Mocsáry az alarczot az osztrák politikusokról, kiket nem tart államférfiaknak, hanem egy érdek consortiumnak, melynek egyedüli törekvése Magyarországnak saját érdekükbeni minél nagyobb, minél biztosabb ki zsákmányolása.

Mocsáry szép beszédén kivül, melyet alább egész terjedelmében közlünk, s melyre felhivjuk az olvasó figyelmét, még Bánhidy Béla fejtegetései is kemény elitélését tartalmazták a kormány kiegyezési politikájának, a bankügyi törvényjavaslatnak. A törvényjavaslat mellett felszólalt az ifjabb mamelukok egyike: Márkus István, s az öregek közül: Zsedényi Ede. Zsedényit megelőzőleg Tisza Kálmán beszélt. Hogy tetézze azon érdemeit, melyeket az erkölcsi érzet kiölése tekintetében szerzett, védelme alá vette ma a programmjukat megszegő képviselőket. A mi a közgazdasági „abc"-ről mondottakat illeti, arra nézve megjegyzésünk az, hogy csak annyiban tévesztette el leczkéztetését, hogy nem ön magához s pártja Móricz Pálhoz hasonló financz capacitasaihoz intézte szavait, ha leczkéztetni akart Tisza, akkor helyesebben tette volna, ha felnőttek számára való oktatást rendezett volna, a hazafiui, a képviselői kötelesség „abc"-jéből, a szótartás, a becsület alapelemeiből, mert erre környezete bizony rászorul.

A török sebesültek részére szerkesztőségünkhöz ujabban a következő adakozások küldettek be:

Sepsy István gyüjtése N.-Kállóról	8 frt — kr.
Érmihályfalván Kocsár Sándor elnöklete alatt müködő bizottság gyüjtése 3 frt 50 kr értékü 4 sorsjegy és	123 frt 20 kr.
Nagy Kálmán gyüjtése Szt.-György Ábrányból	32 frt 60 kr.
Czegléden Kovács Áron házának felavatása alkalmával gyüjtött összeg	30 frt — kr.
A jászkiséri népkör gyüjtése ..	65 frt 40 kr.
Ehhez adva mult számunk kimutatását	5862 frt 73 kr.

6 arany, 1 lira, 1 5-kros fillér, 12 ezüst frt, 18 ezüst huszas, 3 ezüst tallér, 2 tiz frankos, 1 öt frankos arany és 2 márka.

Az eddig begyült összeg 6121 frt 99 kr.

6 arany, 1 lira, 1 5-kros fillér, 12 ezüst forint, 18 ezüst huszas, 3 ezüst tallér, 2 tiz frankos, 1 öt frankos arany, 2 márka és 4 sorsjegy.

*

Érmihályfalváról a 123 frt 20 krt. és 4 sorsjegyet a következő sorok kiséretében vettük!

Érmihályfalva, okt. 30.

Más magyar városok és falvak példájára, kis városunk minden nemes czélért lelkesülni tudó polgársága sem akarván hátra maradni, ne csak hogy hangokban adjon kifejezést a töröknemzet iránti hatatlan rokonszenvének, hanem, hogy azt tettekben is nyilvánithassa, azok sebesültjei, hajlék s táplálék nélkül maradtak nyomorán némileg enyhitsen, Kocsár Sándor elnöklete alatt segélyző bizottságot alakitott, mely is a házankénti gyüjtést határozván el, gyüjtés végett a következő egyéneket küldé ki, Füzesény Béla, Kálmánczhegyi Béla, Mátray István, Lovass István, Nemes Géza, Novák János, Podluzsányi Zoltán, Porcsalmy Antal, K. Szabó Sándor. Szentiványi Ferencz, és Tóth Lajost, kik is a pénz, gabona, tengeri, paszuly, és tépés nemü adományokban meglehetős szép eredménnyel számoltak be a bizottságnak.

A szállitásnál nehézségekkel járó tárgyak, mint gabona, tengeri paszuly pénzzé tétetvén ezeknek értéke a begyült 61 frt 38 kr. készpénzzel együtt teszen 123 frt 20 krt, szóval százhuszonhárom forint és husz krajczárt.

A polgárságtól begyült tépésnek való ruhákból tépést készitettek a Mátrai kisasszonyok Mátrai István ur leányai 880 gr. és ref. iskoláink közül a leányiskola növendékei 5 kil. 850 gr. a kisebb fiskola növendékei 2 kil. 500 grm.

Sajátjokból Kocsár Sándorné 2 kilo 300 gr. tépést és 4 db sebkötőnek való, ugy szintén Érsemjénből a Fráter kisasszonyok a Fráter Kálmán ur leányai 700 gr. tépést. Összesen van 12.230 gramm tépés 4 db sebkötőnek való vászon.

Ezeket a begyült összes adomány pénzértéket a 123 frt és 20 krt és 4 sorsjegyet, — melyek közül 1 dbot Glück Ignácz 3 dbot többen vásároltak — azon kéréssel vagyunk bátrak t. szerkesztő urhoz küldeni, hogy ezeket emlitett czélra, illető helyökre eljuttatni, az adakozók neveit pedig azok megnyugtatásául becses lapjában közleni méltóztassék. — Szentiványi Ferencz, bizottsági tag. Kocsár Sándor, bizottsági elnök.

Pénzt adakoztak: Konrád László 2 frt, Szatmáry Gábor 2 frt, Beszterczey Ferencz 1 frt 50 kr. Szők János ref. lelkész 1 frt 50 kr. Lovass Károly 1 frt 50 kr. Benedek Mátyás 2 frt, Mátray István 1 frt 50 kr. Glück Ignácz 1 frt 50 kr. Veisz Lajos 1 frt, Grünvald Gizella 1 frt Glück Kóbi 1 frt, Veisz Márk. 1 frt. Rozenberg Dávid 1 frt, Barta 1 frt. Mandel Zsigmond 1 frt. Minori István 1 frt, Kocsár Sándor 1 frt, Reisman Jakab 1 frt, Rotman József 1 frt, Nagy Károly 1 frt, Lovass Sándor 1 frt. Lovass István 1 frt, Szlávi Tivadar 1 frt, Kocsár Gábor 1 frt. Szatmáry Gáborné 1 frt, Csala Gusztáv 1 frt, Nemes Géza 1 frt, Dr. Steiner Mór 1 frt, Fried Ignácz 1 frt. Kaufmann Ignácz 1 frt, Veisz Henrik 1 frt, Bénei József 55 kr. Spitz Berta 60 kr, Szatmári Ferencz 50 kr. Jakab Mihály 50 kr. Steinfeld Sámuel 50 kr. Papp József 50 kr. Klein Béni 50 kr., Roth Mór 50 kr., Drága Mihály 50 kr., Totos Imre 50 kr, Sáspárdy Gyula, 50 kr., Erbe Henrik 50 kr., Fekete István 50 kr., Uzonyi Ágnes 50 kr., Márton József 50 kr., Bátori Józsefné 50 kr., Szatmári Antalné 50 kr, Jáger László 50 kr., Berkovics Ignácz 50 kr., Glück Adolf 50 kr., Österreicher Lázár 50 kr., Novák János 50 kr, Nagy Sándorné 40 kr., Fóris Istvánné 40 kr., Csiri Gábor 40 kr, Koling György 40 kr, Magyar Orbán 40 kr, Ostreicher Ferencz 35 kr, Berényi Sándor 30 kr, Uzonyi Istvánné 30 kr., Nagy János 30 kr, Kovács András 30 kr, Pete Gábor 30 kr, Grósz Herman 30 kr., Deutsch Benjamin 25 kr., Szilagyi Lajos 20 kr, Veisz Márton 20 kr., Kis Imre 20 kr, Zih Gábor 20 kr., ifj. Somogyi György 20 kr, Kacz Móricz 20 kr., Grósz Sámuel 20 kr, Veisz Ábrahám 20 kr., Kecskés Ferencz 20 kr., Beck Adolf 20 kr., Kis Gábor 20 kr, Sternberg József 20 kr, Berényi István 20 kr., Veisz Lőrincz 20 kr., Kovács Gábor 20 kr., Rózenblis Dávid 20 kr., Veisz Ignácz 20 kr., Polák Ferencz 20 kr., Grósz Sámulné 20 kr. Mesalényi Antal 20 kr. Kovács Lajos 20 kr. Klein Izsák 20 kr. Kovács János 20 kr. Köpeczy Sándor 20 kr. Istók László 20 kr Danasóczky István 20 kr. Kohn Herman 20 kr. Borbély Ferenczné 20 kr. Svarcz Salamon 20 kr. Kis Zsigmond 18 kr. Svarcz Jónás 15 kr. Feldman Ignácz 15 kr. Góos Istvánné 12 kr. Deusch Lőrincz 10 kr. Szabó László 10 kr. Kertész Sándor 10 kr. Ziriger Ignácz 10 kr. Rozenfeld Ignácz 10 kr. Veisz Simon 10 kr. Deusch Mózes 10 kr. Zinger Mózes 10 kr. Klein József 10 kr. Barcza Lajosné 10 kr. Olmán Fridrik 11 kr. Makrácz Antal 10 kr. Roth Mária 10 kr. Pusztár József 10 kr. Kovács Sándorné 10 kr. Róth Izsákné 10 kr. Pető József 10 kr. Nagy Gábor 10 kr. Silye Zsigmondné 10 kr. N. N. 10 kr. Vinter Salamon 10 kr. Szongoth Bálintné 10 kr Veisz Salamon 10 kr. ifj. Ölyüs Gábor 10 kr. Ölyüs János 10 kr Rozenblit Márton 10 kr. Héder István 10 kr. Özv. Kelemen Mihályné 10 kr. Zinger Kálmán 10 kr. Tunyogi Sámuel 10 kr. Kulcsár József 10 kr. Perlman Herman 10 kr. Klein Ignácz 10 kr. Kovács Gábor 10 kr. Nagy Ferencz 8 kr. László Sándor 6 kr. Bánki István 5 kr. Grünfeld Fáni 5 kr. Schvarz Farkas 5 kr. Kovács Gábor 5 kr. Simon Sándor 4 kr. Farkas Jónás 4 kr. Delán Pál 4 kr. Pál Sándor 4 kr. Nyiri János 2 krt.

Gabonából nagyobb mennyiséget adakoztak Bernáth Gedeon 120 litter, Bauer Jakab 120 l. Vida József 60 l. Báthori Benjamin 60 l. Rozenfeld Sámuel 30 l. Uray Bálintné 30 l. Lovass Dánielné 30 l. Lévay Vincze 30 l. Kálmánczhelyi Béla 30 l. Cséke Lajos 30 l. Pete Zsigmond 15 l. Szathmáry Dánielné 15 l. Kis Gábor 15 l. k. Szabó Sándor 15 l. Dobos Imre 15 l. Oláh István 15 l. Kovács Gábor 15 l. Czirják Gáspárné 15 l. Pete János 25 l. Ács Sándor 15 l. Percsalmy Antal 8. l Szentiványi Ferencz 10 l. Kovács Gábor 8 l. Juhász Sándor 8 l. Z Szabó Sándor 8 l. Kovács Zsigmond 8 l. Köpeczi Sándor 8 l. Cséke Sándorné 8 l. Vajda János 8 l. Kovács Sándor 8 l. Somogyi G. 8 l. Hegedüs F. 8 l. Sipos F. 8 l. Nagy F. 8. Fülöp János 8 l. Fülöp Imre 8 l. Nagy István 8 l. Oláh Mihály 8 l. Oláh András 8 l. Méray Mihály 8 l. Méray Imre 8 l. Dobos András 8 l. Nagy Sándorné 8 l, Nagy Imre 8 l. Nagy Sándor 8 l. Bihari Ferencz 8 l. Kelemen Sándorné 8 l. Szabó Sándor 8 l. Oláh Imréné 8 l. Sáska Gábor 8 l. Sáska Imréné 8 l. Vajda Mihályné 8 l. Zih Mihály 8 l. Papp András 8 l. Sipos Gábor 8 l. Csongradi Sándorné 8 l. Dobos Mihályné 8 l. Szalay Imre 8 l. Vajda István 8 l. Cséke Antalné 8 l. Kovács Sándor 8 l Tasi Imre 8 l. Kis Imre 8 l. Kis Mihály 8 l. Szabó József 7 l. Tunyogi Sándor 8 l. Adorján Gábor Szabó Sándor 8 l. Bernáth Ferencz 8 l. Szécsi Gábor 8 l. Nagy Gábor 8 l. Kovács Józsefné 8 l Sági Jánosné 8 l. Torda János 8 l. Borosi Miklós 8 l. Pápai Ferencz 8 l. Kovács Józsefné 8 l. Sziki Albert 8 l. Nagy Sándor 8 l. Csuka Zsigmond 8 l. Markovics Antalné 8 l Kovács Sándor 8 l. Kopányi Imre 8 l. Kis Gábor 8 l. Bihari Gábor 8 l. Dobos István 8 l. Nyiri József 8 l. Demjén János 8 l. Berényi János 8 l.

Kevesebb mennyiségben adtak: Szabó Sándor, Szabó Imre, Nemes János, Papp István, Zavalisku Simon, Dule János, Molnár György, Czirják Sándorné, Kis János Hajdu János Andricsák János, Kertész Mihály, Diószegi Lajos, Kovács Sámuelné, Sáska Sándor, Kelemen Sándor, Adorjon Gáborné, Papp Sándor, Vajda Ferencz, Mihálykó János, Sági Lajos, Reder Kálmán, Józsa István, Hajdu Zsigmond, Tamás György, Sarus Sándor, Tót Sándorné, Varga Sándor, Zóltai Lajosné, Szijgyártó Sándor, Vas Imre, Nagy György, Szilágyi Sándor, Tunyogi István, Kovács Sándorné, Korilla András, Bacsó László, Nagy Sándorné, Dobos János, Droba János, Zih Zsigmond, Ölyüs András, Balog Sándorné, Deme János, Fülöp Sándor, Kecskés András, Sütő Gábor, Vajda Sándor, Egy valaki, Cséke Sándor, Kelemen István, Beck Móricz, Zsidó Gábor, Csiri János, Kelemen Károly, Kovács Ferencz, Máté János, Csongrádi Gábor, Baróti Sándor, Nagy Imre, Varga János, Kis Imre, Zik Sándor, Bátori Gábor, Joó Gábor, Nyiri István, Varga István, Ölyin János, Szabó Gáborné, Silye Zsigmond, Papp György, Nagy József Szabó József, Klein Márton, Szabó Sándor Czeglédi Lajos, Gyulai Jánosné, Okrös Jánosné, Huszti Sándor, Menszáros Antalné, Deme Imre, Menszáros János, Farkas Sándor, Teitlbaum Farkas, Kocsár Zsigmondné, Kocsis András, Kovács Gabor, Kozák Sándor, Mérai János, Simon János, Kovács Gábor, Zékán Gábor. Zih Sámuel, Ölyön Sándor, Szabó József, Vajda Sándor, Kis Sándor, Takács Sámuel, Pál András, Székely Sándor, Kis Gy. Jánosné, Dobár József, Tunyogi Mihály, Klein Ignácz, Kovács Gábor, Bere Juli, Marozsán György, Pap Mihályné, Sáska Imre, Szabó Gábor, Máté Sándorné, Deák János, Sütő S. Pál J., Tót J., Bere Sándor, Sipos János, Vas János, Gyenge János, Király György, Fridrik Venczel, Nagy Imre, Mészáros Sándor, Svarcz Gábor, Kovács Sándor, Zsidó Mihályné Sütő József, Zih Imre, Borbély József, Pásztor Sándor, Somogyi János, Pál Jánosné, Kovács Gábor, Pál Gábor, Kovács Zsigmond, Sóczi Sándor, Szabó János, Dobos Sándor, Papp János, Kis Zsigmond, Kis Sándor, Zsidó Gábor, Kovács József, Z. Kovács Gábor, Somogyi Zsigmond, Kovács Gábor, Borbély Sándor, Öljüs Gábor, Sóczi Ignácz, Szávó Ferencz, Somogyi Zsigmond, Bihari Sándor, Szilágyi János, Deme János, Zsidó Sándor, Somogyi László.

*

Sepsy István gyüjtéséhez N. Kállón hozzá járultak. Kiss József 1 frt, Vágó József 10 kr. S D. 20 kr. Polatsek Ferencz 10 kr. N. N. 20 kr. M. J. 10 kr. T. M. 10 kr. Frenfeld Menyhért 1 frt, B. L. 10 kr. Torma Dániel 20 kr. K. K. 10 kr Gója J. 20 kr Bereczki S 20 kr., Berecski J. 20 kr., idős Torma S. 10 kr. Grósz Dávid 20 kr. Tisler Salamon 10 kr Frenkel Emánuel 10 kr Bereczki Mihály 10 kr. Bereczki András 20 kr. Récsei András 20 kr. Harstein Lajos 10 kr. Grosz Lajosnő 10 kr. Veinberger Sámuel 10 kr. Szücs János 10 kr. Kiss Károlynő 40 kr. Breczkó András 10 kr. Nagy Sándor h. t. 10 kr. Kuczik János 10 kr. Beke Sándor 20 kr. Bodnár István szakács 20 kr. Nagy György 1 frt, Kecskeméti N. 10 kr. Polátsek Ferencz 10 kr. idős Treinfeld 10 kr. N. N. 10 kr. Sepsy István 50 kr.

*

Sz. György Ábrányból, Czeglédről és Jászkisérből vett adakozások névsorát, miről az összegeket fönnebb közöljük, lapnak közelebbi száma hozza.

— Figyelmeztetjük és kérjük tisztelt előfizetőinket, kiknek előfizetésük e hó végével lejárt, hogy ujabb megrendeléseiket mielőbb megtenni méltóztassanak, nehogy a lap küldésében fennakadás történjék.

Előfizetési árak:

November hóra	—	1 frt 80 kr.
November—deczemberre	—	3 frt 60 kr.
November—január	—	5 frt — kr.
November—april	—	10 frt — kr.

Lapunk minden nap, tehát hétfőn és ünnepek után következő napokon is megjelen.

Az előfizető nevének, czimének, lakhelyének s az utolsó postának tisztán s olvasható kiirását kérjük, hogy a lap szétküldésében hiba ne történjék.

Régi előfizetőink legczélszerübben cselekszenek, ha czimszalagjukat a postautalvány szélére ragasztva beküldik a kiadóhivatalnak.

☞ *Az előfizetési pénzek és postai utalványok Budapestre az „Egyetértés" kiadóhivatalába (hímző utcza 1 szám alá) küldendők.*

Az „Egyetértés" kiadó-hivatala.

UJDONSÁGOK.

— *Az országgyülési tudósitás lapunk mellékletén van.*

— Hymen. Szende Béla honvédelmi miniszter Anna leányát eljegyezte magának Ráth János csanádmegyei földbirtokos.

— Gyászjelentés. Kozák Izabella férjezett Bartay Edené, Kozák Etel és Mari, ugy neje Bartay Ede a nemzeti zenede igazgatója, és a boldogult testvérei valamint számos rokonok szomorodott szivvel jelentik édes anyjuk, anyós s rokonuknak Szalontai Kozák Andrásné szül. Farkas Borbálának, 1877. évi október 31-én délután ¼5 órakor életének 72-ik évében szerves szivbaj következtében történt kimultát. Temetése holnap délelőtt megy végbe.

— Wrangel, az ismeretes nevü német tábornagy, mint Berlinből távirják, tegnap délután hosszasb betegség után meghalt. Halálos betegsége voltaképen csak egy hétig tartott. Wrangel gróf a német katonák között a legidősebb volt; 1784. aprilis 13-án született Stettinben, 1806-ban mint ifju lépett egy német dragonyos-ezredbe, melylyel a nagy Napoleon ellen még azon évben harczolt a nevezetes hadjáratban. Személyes bátorságáért már akkor érdemjelet kapott és tiszt lett. A szabadságharczban Wrangel már őrnagy volt, s azóta fokonként emelkedve minden háboruban részt vett és szerepet vitt, csupán a legutolsó franczia-porosz háboruban volt már tétlen, s otthon a társaságokban élte élete végszakát mint népszerü és általánosan ismert öreg katona.

— Egyelesett herczeg temetése. Bukarestből távirják: Leuchtenberg Sergius herczeg földi maradványai megérkeztek. Az őrséggel körülvett koporsó gyászszal bevont kocsiban szállittatott. A metropolita imát mondott a koporsónál. A temetési szertartásnál jelen voltak: Eugen herczeg, Leuchtenberg Miklós herczeg, hg Gortschakoff, valamennyi román miniszter és nagy embertömeg. A sorfalat egy zászlóalj gyalog-granátos és román őrsereg képezte. Erzsébet herczegnő, ki gyöngélkedik, főudvarmesternőjét bizta meg, hogy koszorut tegyen a koporsóra.

— Andrássy gróf külügyminiszternél — irja a „Hir" — a várban igen serényen foly az iroda munka, kiket Andrássy magával hozott: b. Hübner, Schwegel lovag, és Dóczy az éj egy részét is rendesen fárasztó szellemi munkáknak szentelik. A megbetegedett Péchy helyett már uj titkár érkezett Bécsből.

— Pater Curci Károly Mária a hires jesuita atya negyvenegyévi pásztorkodás után jobbnak látta levenni az álarczot s kilépett a jesuiták közül. Ő már nem hiszi, hogy a pápa világi uralmát valaha helyre lehessen állitani.

— Az oroszok idegen foglyai. Konstantinápolyi levelezőnk irja egyik levelében: Nem régiben olvastam, hogy az orosz hadseregben az oroszországi nemzetiségek épen nem, vagy csak igen kis arányban volnának képviselve. Az „Egyetértés"-nek egyik száma tüzetesen foglalkozik evvel, elmondván, hogy a mi faj rokonainkból, a finnekből egész ezredek küzdenek az oroszok között, sőt leirja ezeknek dunai átkelését is. Szügségtelennek találnám most erről szólani, ha a régi notát ismételve nem hallanám eldúdolni a külföldi lapokban, igy azonban egyet mást mégis elmondok. Az orosz foglyok között eddig nemcsak lengyelekkel találkoztam már, de tősgyökeres németekkel is. Ezen kivül nyilt dolog, hogy a muszka katona a puska mellett imádságos könyvet is visz az ütközetbe. Ily ereklyéknek vagyok birtokában, pedig kis harcztéri archiviumomban nemcsak orosz, de német és finn nyelven nyomott imádságos könyvek is találtatnak. Van ezen kivül egypár levelem is, melyeket miután még nyelvészeknek nem mutattam, azt sem tudom, mely nyelven vannak irva, de mert a megszólitás: „Mans mihlais brahl", valamint a befejezés, „Paleekei ar Deewa taaws mihledams brahlis, — Andrei Klawin" ép ugy mint a levél tartalma épen nem árulja el, sem az orosz sem a finn nyelvet, s mert egyes szavak nagyon is angolosak, nagyon is hiszem, hogy valamely svéd harczos hagyatékát képezi e levél.

— Fölhivás. Alulirott, mint a Budapesten alakulóban levő „Erdélyi társaság" elnöke, a folyó tanév elején a galgóczi állami polgári iskolák igazgatójává neveztetvén ki, a fővárosból eltávozott, miért is elnöki tisztét tovább nem folytathatván, az „Erdélyi társaság" tagjait fölhivja, miszerint, tartsanak közgyülést, s azon válaszszanak új elnököt, hogy a nála levő egyleti vagyonnal és ügyiratokkal beszámolhasson. Galgócz, 1877, october 31. Orbók Mór s. k.

— Bukovinai szegény testvéreinknek folyton uj meg uj bajuk támad. Egy bukovinai magánlevélben irják, hogy az oláh kormány vonakodik a hadikfalvi magyarságnak járó 15 ezer frt értékü gabonát kiadni. Szegény magyarjaink tudvalevőleg Moldvába járnak mezei munkára, maguknak nem levén elegendő földjük s a bojároknak részre dolgoznak nyarankint, a munka fejében járó gabonát azonban, daczára a csernovitzi kormány felszólalásának, a bojár urak nem adják ki, s igy a szegény munkásnép megérdemlett télrevaló kenyerétől meg van fosztva. — Jó volna, ha e panasz-szó eljutna Bécsig, a külügyminiszter ur füléig s ő aztán figyelembe is venné.

— A török sebesültek javára Ér-Mihály-falváról közelebb érkezett s lapunkban Oestreicher Lázár ur nevére nyugtázott tépésküldeményt nem ő, hanem derék neje küldötte be. — Budapestről ma Simon Dánielné asszonytól nekünk a fentebbi czélra egy kiló s 17½ dgram tépést, mely a szives beküldőnő saját keze munkája.

— Nyiregyházáról, a mult hó utolsó napjáról irják lapunknak: A felső-szabolcsi agarászegylet okt. hó 28-án a török sebesültek javára tánczvigalmat rendezett, mely a lehető legfényesebben sikerült, s a török sebesültek javára 132 frtot jövedelmezett, melyhez Gencsy Bertalanné, ki kedves és lekötelező modoru háziasszonya volt, 50 frttal járult. A bálban a szomszédos megyékből, sőt Pest- és Hevesmegyékből is voltak jelen több előkellő családok, Szathmárból itt láttuk a Galgóczy, Zrinyi és Keresztszegi kisasszonyokat, Szabolcsból Horváth bárónét, Zammy Elek bájos leányát, a Gencsy kisasszonyokat, Jamny Mártonnét, stb. Másnap 29-én nagy agarász-verseny rendeztetett, melyre Meczner Béla adta a pályadijat egy szép értékes ezüst billikomot. Különben is élénk városunk mintegy ünnepélyes kinézést kölcsönzöttek a szebbnél-szebb uri fogatok, melyeken másnap az uri rend, bájos hölgyektől tarkázva vonult ki a versenytérre, itt láttuk az agarászok apját az öreg Reczkyt is. Itt Pestmegyéből Blaskovichot és Szücs Andort, Hevesből Mariassyt, báró Vayt, Zemplémből Szemere Emilt, Szabolcsból a Jarmyakat, Szentimrey Gábort, Genotyéket stb. A verseny két nap tartott, a pályadijat Máriássy agara nyerte el.

— Fiuméból irja ottani tudósitunk okt. 31-ről: Most rakják az első tengeri hajót Fiuméban magyar gabonával külföldre, melyet egy ide való czég vásárolt össze a magyar piaczokon. A hajó hord 800 tonnát. — A dalmácziai olasz lakosság már régtől fogva rokonszenvez a magyarokkal; ebbeli érzelmeinek élénk jelét adta a napokban, midőn a zárai szinházban csárdás tánczal összekötött látványos szinmüvet viharosan megtapsolta és számtalan ismétlését követelte. A tánczot már hetek óta járják mindennap, utoljára azonban a rendőrség közbelépett.

— Az oroszországi halászat. Oroszországban a halászat nevezetes jövedelmi forrás. Sikerétől nagyszámu nép jóléte s itt-ott az egész vidék lakosságának existentiája függ; nem lehet tehát csodálni, hogy e foglalkozás a törvény által jobban meg van ott határozva, korlátozva, szabályozva, mint sok más fontos dolog. A halászat rendszerint három osztályba soroztatik. Az elsőben van az állam, vagy a nagy tőkepénzesek halászata, a melynél a halászok bizonyos vidékre szerződnek el és munkájokért halat kapnak fizetésül. Nagy raktárok vannak felállitva, hol a halak felosztása és a kereskedésre való előkészitésre történik, s itt rendes könyvvezetést tartanak; a hajászat eredményéről és osztályozásáról. A tulajdonosok aztán rendesen nagy csalást követnek el: kevesebbre becsülik a fogott halakat mint amennyit azok valójában érnek. A káspi és azovi tenger környékén a kozákok a halászok. Az összes halászat értékéről elég fogalmat nyujt annak felemlitése, hogy az az európai Oroszország vizeiben évenkint átlag 24 millió rubelre megy. Legtöbb esik ebből a Fekete-tengerre. Ha az orosz halászat eredményével a francziát, angolt vagy amerikait egybevetjük, kitüntk, hogy azok összes halászata nem rug többre 9 millió rubelnél s magának a Káspi tenger halászatának hatvanegy száztálijára rug.

— A magyarországi központi Fröbel-nőegylet 1-ső gyermekkertje f. évi november 1-sejével a sétatér-utcza 5. sz. házból a Széchenyi sétatér 1. szám alatti hiába tétetik át.

— Az első magyar izraelita jótékonysági egylet körében, Weiss D. városi képviselő elnöke kezdeményezése folytán, gyüjtések eszközöltettek a török sebesültek javára. E gyüjtés eredményeképp tegnap Weiss D. a török consulatusnál, Chedil alconsul kezéhez, 424 frankot és 10 kiló tépést szolgáltatott át. Az alconsul meghatva köszönte meg az egylet nagylelkü ajándokát, és kormánya nevében kikérte az egylet részvétét továbbra is.

— A hurczolkodás napja volt ma; a gazdagok holmiját toronymagasságu szekerek, a szegényebbekéit targonczások és a tulajdonosok maguk vitték. Ez utóbbiak közé tartozott K. L. szegény fodrász is a granátos-utczában, kinek holmiját a 19. számu targonczás hurczolta s targonczájáról elvesztette a legértékesebb bőröndöt, a mibe t. i. a fodrász összes ékszerei s ruhaneműi voltak.

— A budai temetőben ma reggel egy elegans nőt találtak, ki több órája feküdt elájulva egy sirhanton.

— A vasuti személyzet a gyorsan megnyiló vasuthálózatok miatt igen hevenyében szedetett össze, s ennélfogva a szakértelem nem méltányoltatott kellőleg. E baj orvoslása végett, a „B. Hirnök" értesülése szerint, most a kormány kebelében tárgyalások folynak, melyek a vasuti személyzet előléptetésének egész kérdését tárgyalni fogják. (Régi hir e készület. Szerk.)

— Vasuti balesetek Amerikában. A „Railroad Gazette" egyik közleménye szerint az éjszak-amerikai egyesült államok vasutain az 1876. julius 1-től 1877. junius 30-áig terjedő üzleti év alatt összesen 975 vasuti baleset adta elő magát, melyeknél 302 személy megöltetett, 1056 pedig megsérült.

— Posta-tolvaj nyomozása. E napokban lett a főv. kapitányság megkeresve, hogy egy utasnak ki mult hó 15-én a Trebitsch és Mezeritsch közt közlekető postakocsiból illetőleg annak kalauzától egy 313 frtot tartalmazó pénzes zacskót ellopott, s azzal szerencsésen odább állt — rendőri nyomozását eszközölje.

— A chinai kivándorlók. Ugy látszik, a „mennyei birodalomban" se folynak az ügyek ugy, a hogy a jámbor chinézerek kivánnák; mert Chinából az aranyvidékek felé évenkint jobban és jobban gyarapodik a kivándorlók száma. Chinából Kaliforniába 1876-ban 22,781 ember vándorolt ki; ezekből 21,000 San-Franciszko városában maradt, mig a többiek Oregon és Pugend-Sundba költöztek. Egy évvel előbb, 1875-ben meg 18,418 chinai vándorolt ki (ezek között 358 asszony), ugy hogy a mult évben 4363 lelket tesz a többlet. San-Franciszkónak mostani chinai népsége 32,000, s az utolsó év óta 11 századékkal szaporodott. E növekedéssel szemben viszont a japáni kivándorlottak száma csökkent, s a mult évben csak négy árva férfi utazott ki. A meghonosodott chinaiak Messachuset államban az utolsó elnökválasztáskor legelőször szavaztak. E kivándorlottak ott természetesen tulnyomó részben az aranymezőkön vannak mint munkások alkalmazva.

— Eltünt halottak napján. Horváth Ferencz házmester ma délután igen megszomorodva nyitott be a főkapitánysághoz. A felesége tegnap délután negyedféléves fiával s egy 16 hónapos kisdedével ki ment a temetőbe, hogy szülőinek sirját meglátogassa. A szegény férj csak várta késő éjjelig, jön-e már vissza, de az asszony e pillanatig sem tért haza. A kapitányság az eltünteket körözteti.

— Tüz. Ma délután 2 óratájban a ferencziek bazárja némi veszélyben forgott. Klösz fényképészeti műtermének tetőzete kigyulladt s égett körülbelül egy negyed óráig, mely idő alatt a rögtön megérkező tüzoltóknak sikerült a nagyobb szerencsétlenséget elháritani.

— Merénylet. Tegnap a késő esti órákban a Konti-utcza sarkán egy eszméletlen állapotban levő egyént talált egy bérkocsis a kövezeten fekve, ki sem nevét, sem lakását nem birta megmondani. A rendőrséghez érkezett jelentés szerint az illetőt borszállitó kocsisok támadták meg, vérig verték, s azután ott hagyták. A rendőrség nyomozza a tetteseket.

— Öngyilkosság a kórházban. A budapesti Rókus kórház egyik külön szobájában hosszabb idő óta ápoltatta magát Fracz Albert bécsi illetőségü gyárfelügyelő. Ma reggel azonban mikor benyitott hozzá az ápolónő, az 52 éves férfit a szobában felakasztva találta.

— Mult éjjel ismeretlen tettesek által Schwarcz József és testvére rövidáru kereskedők Sasutcza 1-ső szám alatti üzlethelyiségéből 5—600 frt készpénz ellopatott. A tolvajok az udvarba vezető ajtót és ablakot felfeszitették, és a pénzesládát üritették ki. Ott hagytak egy kést, véstő egy kulcsot és néhány 5 frtos kincstári jegyet.

— Tegnap este 8 óra tájban a király- és sas-utcza szegletén egy pénzes tárcza találtatott és a főkapitányság 14. sz. hivatal-szobájában letétbe helyeztetett.

— Kéjutazás ingyen komfortáblin. Egy valaki tegnap estve behurczolkodott egy bérkocsiba, s ennek tulajdonosát egész éjszaka hajtatta keresztül-kasul a városon. Ma reggel fizetésre kerülvén a dolog, az utas „csődöt" mondott, minek következtében a kocsis bevitte őt a rendőrséghez, a hol kilétét nem lehetett megállapitani, mivel a grátis-utazó még d. u. is aludt mint a bunda.

— Ez is halott-napi emlék. Engler Nándor társas kocsis tegnap d. u. 3 órakor a temető előtt egy 60 éves agg nőt vigyázatlanságból elgázolt. — A sulyos sérüléseket szenvedett asszonyt a kórházba kellett vinni.

— Rabló-támadás. Puszta-kerülősről irják az „Alf."-nek ez izgalmas rablótörténetet: F. hó 26-án az itteni uradalom által a pankotai vasuti állomáshoz eszközölt nagyobb mennyiségü gabonaszállitás alkalmával fedezetül B. uradalmi tiszt küldetett el. A gabona rendeltetési helyére rendesen odaérkezett, de B. urnak visszatértével Sikula helységén kellett átvonulnia, s képzelhető, mily nagy volt megrémülése, midőn egyszerre két oldalról puskatüz által fogadtatott két utonálló részéről, kik egész nap lesben állottak reá, mert azt hitték, hogy nagy összeg pénzzel tér vissza. B. ur életét csupán jó lovának köszönheti, miután ez megijedve villámgyorsan tova rohant lovasával, ki nem birván a vad száguldásnak indult paripát megzabolázni, s két kengyelszija is lepattanván, a biztos elveszésbe rohan, ha nincs elég lélekjelenléte, hogy leugorjék paripájáról. Ez irtózatos bőgéssel elrohant, s B. ur rémverejtékektől átázva, éji 1 órakor gyalog kényszerült a még távol fekvő Kerülősre bemenni, hálát adva az égnek, hogy igy megszabadult. Másnap jutott tudomásunkra, hogy ugyanazon helyen egy abroncsokkal kereskedő szegény románt 20 kr, azaz husz krajczárért öltek meg, fejét fejszével hasitván keresztül. Megvagyunk győződve, hogy e dologról megyénk igen tisztelt alispánja már értesült, s a rablók üldözése végett megtette a kellő intézkedéseket.

— Rendőri hir. A budapesti rendőrség, mint az éjjeli órákban hire jár befogott ma két egyént, mivel valami „Fővárosi Ujság" czimü vállalatban a legmételyterjesztőbb merényleteket intézték a sajtó-tisztesség ellen és szemérmetlenül sárral dobálták az erkölcsöt s szereplésök után itélve általán alapos gyanu merült föl arra nézve, hogy vagy tébolyodtakkal vagy megrögzött gonoszokkal van a rendőrségnek dolga. Miután a zuglap alá senki sincs aláirva, az illető egyéneket a „Magyar Hirlap"-nál keritette a rendőrség. A ponyva-irodalom feletti felügyelet a rendőrség hatáskörébe tartozván, az illető egyének ez által előbb megintettek s minthogy az nem használt, ma befogadtak.

Irodalom.

— „Költeményeimből." Ilyen czim alatt id. gróf Pongrácz István egy kis verssport füzetkét követett el. Akkora mint nehány összetett fidibus. Az ára 10 krajczár. — Egyet sem ér.

— Uj szakközlöny. Dr. Nádaskay Béla, a m. k. állatorvosi tanintézet boncznoka 1878-ik január 1-től kezdve „Veterinarius" czimü szakközlönyt szándékozik meginditani, mely kiválóan az állatgyógyászattal s állatorvosi rendészettel, — de az állattenyésztéssel s állattartással is fog foglalkozni. Ezeken kivül az állatorvosi érdekek képviselője is leend. Feladata tehát általában: egyrészt a szakmüvelődés emelése, másrészt az országban elszéledten müködő szaktársak között kapcsot alkotni. A közlöny minden hónap 1-én és 15-én fog megjelenni, ha az anyagi részvét meginditását lehetővé teendi. Az előfizetési pénzek (egész évre 4 frt, fél évre 2 frt), valamint közlemények s hirdetések fentnevezett szerkesztőhöz Rákos-Palotára vagy Budapestre (az állatorvosi tanintézetbe) küldendők.

— Az „Um die Erde" vállalat második füzete több képpel diszitve Bécsben, Hölder Alfrédnál már szintén megjelent.

— „Vaterländisches Ehrenbuch" czimü Teuffenbach Bécsben egy füzetes folyóiratot inditott meg, mely Ausztriának, Magyarországnak s a társországoknak lenne szánva; Ausztrián tul azonban aligha lesz pártfogolva, füzetenként 15 kr.

Fővárosi ügyek.

— A főváros atyái. A fővárosi bizottság utolsó ülésében 400 képviselő közül 343 jelent meg, hogy kerületi orvosra és alügyészekre szavazzon. Alig jelenik meg 50 képviselő akkor, a midőn a főváros legvitalisabb kérdései állanak napirenden. — Ez kóros állapot, a melyen egyedül a főváros polgárai vannak hivatva segiteni. A törvény ugyan jogot ad a főpolgármesternek és a fővárosi bizottságnak, hogy a távollétük által tündöklő bizottsági tagokat kitörölhesse, de sem a főpolgármester, sem a fővárosi bizottság e jogot eddig nem gyakorolta.

A fővárosi polgároknak volna tehát kötelességük azon férfiak iránt, kik bizalmukkal oly megbocsáthatlan módon visszaélnek, bizalmatlanságukat minden tartózkodás nélkül kifejezni. Hisz valóságos botrány, hogy az ember az ülésekben mindig ugyanazon arczokkal találkozik, hogy a legfontosabb kérdésekre mindig csak ugyanazon kis csoportnak van döntő befolyása. Legyen bármily rosz valamelyik a napirenden levő ügy, nincs kétség, hogy a többség mellette lesz, ha X és Y. képviselő mellette bármily oknál fogva felszólal. Legyen bármennyire igazságos valamely ügy, ez biztosan elbukik, ha ugyanazon urak ellene felszólalnak. Ezt a főváros polgárainak nem szabad tovább is eltürniök, ha saját érdeküket aláásni nem akarják. Igaz ugyan, hogy ezen bizalmatlanság olyan férfiak ellen is volna intézve, mint Csengery Antal, Szlávy József és hasonló országos nevek; — de hát minek fogadnak el ezen „nagy férfiak" talán őket eléggé ki nem tüntető állást, ha kötelességüknek megfelelni nem akarnak, vagy nem tudnak. A fővárosi közönség kétségkivül szivesebben lát egyszerü polgárokat, kik kötelességüket hiven teljesitik, mint „nagy férfiakat", kik azonban lelkiismeretük megnyugtatására eleget véltek tenni, ha távollétük által tündököltek.

Száz szónak egy a vége: ha a fővárosi polgárok azt nem akarják, hogy megválasztotjaik, kiket bizalmukkal megtisztelték, csak akkor menjenek az ülésekbe, ha egyes kortesektől bekergettetnek; gyülekezzenek minél számosabban és fejezzék ki bizalmatlanságukat kivétel nélkül azok iránt, kik elég lelkiismeretlenek távol maradni akkor, a midőn a legfontosabb kérdések tárgyaltatnak. Csak is hasonló erélyes fellépése a polgároknak, képes a jelenlegi kóros állapoton segiteni.

— A magy. kir. folyammérnökség megkereste a főv. közigazgatási bizottságot, miszerint ez utasitaná a főv. tanácsot, hogy a hajómalmi rendszabályokban előirt malomkönyvecskéket valahára kötelezőleg léptetné életbe.

— A főv. kövezetvámcsonkitások elleni intézkedés. Az állami jövedékek elleni kihágásokra nézve bizonyos szabályok állanak fenn, melyeknek értelmében — a jövedékcsonkitók a rendes illetéken kivül — birságként—ennek többszörös megfizetésében marasztaltatnak el. Az ily módon beszedett birságokból kétharmadrész a feljelentőnek szokott kiadatni jutalmul. A főv. kövezetvámra, melyet szintén az állam pénzügyi közegei szednek be, e szabály érvénye nem terjed ki. Ujabban azonban — mint halljuk — a tanács meggyőződve, hogy a fővárosi kövezetvám csonkitása — kivált a fővárosi lakosok által mintegy rendszeresen gyakoroltatik, s igy a főváros évente igen tetemes összeggel károsittatik meg — hathatós intézkedések behozatalát látta szükségesnek. Ez okból a pénzügyigazgatósággal folytatott tárgyalások után elhatározta, miszerint jövőre a kövezetvámcsonkitási esetek is a pénzügyi közegek által kezeltessenek; s egyszersmind kimondatott, hogy a birságokból a szokásos rész jutalmul ki fog adatni a feljelentőnek. Helyes és egyedül czélra vezető intézkedés s épen ez okból kivánatos volna, ha e szabály kiterjesztetnék, minden főv. javadalmazásra.

— A fővárosi marhakereskedők folyamodtak a főv. tanácshoz a husáruló sátrak eltiltásáért, minthogy azok tulajdonosai hust nem vágnak, s igy jégvermekkel sem birnak; továbbá adót sem fizetnek, s a mi fő, rosz hust árulnak.

— A szegényintézetek részére történt 1878. évi kenyérszállitásra az árlejtés megtörténvén. Budán a legolcsóbban szállitani Glauber Fülöp, Pesten pedig a Lindenbaum Lövy czég jelentkezett; azaz a régi vállalkozók most is megmaradtak.

— A fővárosi törvényhatóság belépett a „Magyarerszági kárpát egylet" alapitó tagjai közzé egyszer mindenkorra fizetett 50 frttal, mire a nevezett egylet párnappal ez előtt köszönőiratot intézett a főv. törvényhatósághoz.

— Tandijelengedés. A belvárosi reáltanodában 47 növendéknek elengedte a tanács a tandijat, de több kérvénynek nem adott helyt, mert e fiuk szülői tiz forintnál több adót fizetnek.

— Az Aszalay-laktanyai kórházat tüzrendőri és gazdasági szempontból megszüntették s a betegeket részint az irgalmasokhoz, részint a János-kórházba szállitották.

— A fővárosi államrendőrség megkereste a főv. hatóságot, hogy miután a cselédszerző intézetek az ott levő dologtalan cselédektől helyhez jutásuk esetén rendkivüli árakat követelnek, igen tanácsosnak tartaná annak megszüntetésére egy általános dijszabási kimutatás megállapitását.

— A lefolyt héten. élve született 250 gyermek, elhalt 203 személy; a születések tehát 47 esettel mulják felül a halálozásokat. — Az élve szülöttek közt volt 173 törvényes, 77 törvénytelen; nemre nézve 134 fiu, 116 leány. Halvaszületett 19 gyermek, köztük 10 törvényes, 9 törvénytelen. — A halottak közt volt 106 férfi, 97 nő, egy éven aluli gyermek 58. — Az elhaltak közt egy éven alul tartózkodott Budapesten 18. — (A tartózkodás tartama 21-nél ki nem tudható.) Ez év 43 hetében élveszületett összesen 10965 gyermek, elhalt 10573 egyén, a születések többlete tehát 392.

Törvényszéki csarnok.

Tolvajlás. Stern Bernátné szállást fogadott Holenik Márinnál és mig a lakás tulajdonosnő az uj lakó ágyát összerakta, azalatt ez egy aranyórát a nyitott szekrényből elcsent és Freund Bernát tánczmesterhez, ki régi ismerőse, őrizetbe tette, egyszersmind 5 frt előleget az órára felvett. Vádlottnő töredelmesen bevallotta a tárgyaláson tettét és 6 havi börtönbüntetésre itéltetett.

— Meglopott don Juan. Pálinkás István, csinos parasztgazda, és noha mint ő maga mondja, „derék egy felesége" van, mégis kalandok után jár, ha a fővárosba rándul. Augusztus 30-án ökreit jó áron adta el, kedvvel indult tehát hóditásokra. Egyik vendéglőből a másikba ment, mig végre éjféltájban a Zrinyi-kávéházba vetődött, hol csakhamar megakadt a szeme Rosenfeld Antonia faczér cselédén. Nyilatkozott is neki, de a bájos hölgy nem igen halgatott a szavára, Pálinkás uram tehát kitárta keblét, illetve az azt sulyositó vörös bagaria bugyellárisát, és az eddig közönyös hölgy egyszerre forró szerelmet érzett, és megengedte, hogy a Pannonia szállodába kisérje a „kisértő". Midőn Pálinkás reggel felébredt, a tündér eltünt és vele 750 frtos tárcza is. A rögtöni rendőri nyomozásnak sikerült a tolvajt kézhez keriteni, a pénz is megkerült, mert Rosenfeld Antonia azt elásta lakása udvarán, Kára csak annyiban van panaszosnak, hogy Szabó és Pelczer rendbiztosok 200 frt jutalmat kikötöttek az esetre, ha a pénzt megszerzik és ezen igényöket rögtön érvényesitették.

TÁVIRATOK.

PÉRA, nov. 2. (Az „Egyetértés" levelezőjétől. Feladatott d. e. 10 óra, érkezett este 6 óra 10 percz.) **A görögök minden készületet megtesznek Törökország megtámadására, s nincs mód ezeket kiengesztelhetni. A görögök csak a kedvező pillanatot várják, hogy Törökországba törhessenek, s az oroszoknak egy európai győzelme esetén azonnal átlépik a határt. A görög hadsereg kellőleg fel van szerelve, mert hadiszert bőségesen szállitanak Ausztriából, különösen a trieszti Lloyd közvetitése folytán. Nem régiben Pireoban egy egész hajó szállitmányát rakta ki a Lloyd hajó, mely ágyu- és puskatöltényekből állott. Ezeknek legnagyobb része átcsempésztetik a határon, hol a törökországi bandákat látják el hadiszerekkel. Ezekből akarják kipréselni a casus bellit, olyformán, hogy a garázdálkodó görög bandák által arra kényszerittessék a porta, miszerint a törökországi görögökkel valami igazságtalanságot kövessen el. Ez elég volna a határ átlépésére. Nemcsak fegyver, de pénz is van Görögországban, sőt készen állanak a bankóprések, hogy a háboru megkezdésekor egy 40,000.000 drachma erejéig papirpénz bocsáttassék ki. Athenben egy titkos orosz ügynök tartózkodik, ki folytonosan tanácskozik a királylyal, s a görög miniszterekkel, sőt a napokban egy görög ügynök indult az orosz főhadiszállásra.**

Konstantinápoly, november 2. (Az „Egyetértés" távirata.) Ahmed Mukhtár pasa a divbozsuni hadállásban erősen elsánczolta magát és készül támadni, mihelyt lehetséges lesz. — A Sipkaszorosban a köd miatt félbeszakadtak a hadmüveletek.

LONDON, nov. 2. **A Reuterügynökség a következőket jelenti Konstantinápolyból: Hivatalos közlés szerint a tartalék és a népfölkelés 498.412 embert tesz ki, miből 165.000-et rögtön behuznak. Az ujonczozásból 61.795 ember került ki, s igy összeszesen 226.795 embert hivtak be.**

Páris, nov. 2. A „Havas" jelenti: A helyzet változatlan. A miniszterek megegyeztek, hogy megjelennek a kamarában, vagy leköszönnek, amint Mac-Mahon kivánni fogja. — A leköszönési hirek időelőttieknek látszanak. — A „Moniteur" szerint az elnök hajlandó a senatusra támaszkodva a jobboldali miniszteriummal kisérletet tenni, és sikertelenség esetében a kamarai többség vezetőihez tolyamodni.

LONDON, nov. 2. (Az „Egyetértés" távirata.) **A „Daily Telegraph"-nak a következőket jelentik Sumlából, okt. 31-éről: A törökök tegnap kémszemlét tartottak Kadiköj felé, a hol jelentékeny orosz haderő van összevonva. Az oroszok ma megtámadták a törökök által tegnap elfoglalt hadállásokat. Az ütközet egész nap tartott. Legutóbbi tudósitás szerint a törökök megtartották hadállásaikat.**

Erzerumból jelentik nov. 1-jéről: Oltin át jelentékeny haderő tart Erzerum felé. A divbozsuni hadállás nagyon erős és csak meglepés esetében foglalható el.

Konstantinápoly, nov. 2. A „Havas" jelenti: Sefket pasa Orhánije mellett a Karadsadaghot védelmezi. — Továbbá azt jelenti Ázsiából, hogy Mukhtár pasa a haszánkaléi ismeretes eset után Div-Bozsunba, az Erzerum közelében levő erős hadállásba vonult.

Bukarest, nov. 1. (Pol. Cor.) Sefket pasa okt. 31-én Orhánijéből megkisértette az oroszokat Telisznél megtámadni s onnét elüzni. Többórai ütközet után az oroszok Sefket pasát megverték és megfutamitották. Plevna most már minden oldalról be van keritve.

Konstantinápoly, nov. 2. A hadügyminiszterium semmiféle hirt sem tett közzé. — Ma minisztertanács volt a szultán elnöklete alatt. — Layard többször értekezett a nagyvezérrel és Szerver pasával.

BÉCS, nov. 2. A „Pol. Corr." fenntartással jelenti egy zimniczai levelezője után, hogy szervezés alatt van egy 70.000 embernyi Balkánhadsereg, mely még a tél bekövetkezése előtt átmegy a Balkánon, és Drinápoly elleni gyors eljárás által a hadjárat befejezésére fog törekedni a nélkül, hogy bevárná Plevna elestét, vagy a trónörökös hadmüveleteit.

Bécs, nov. 2. (Az „Egyetértés" távirata.) Budapesti hirek ide azt jelentik, hogy Andrássy gróf határozottan kijelentette, miszerint a delegatiók a kiegyezkedési munkálatok befejezése előtt össze nem hivatnak. És ha ez uj évig meg nem történnék, akkor a delegatiók három hóra indemnitást adnak a közös kormánynak.

Berlin, nov. 1. (Az „Egyetértés" távirata.) Gróf Wrangel táborszernagy ma este 9 órakor meghalt.

Pétervár, nov. 1. Legjobb forrásbóli értesülés szerint nem terjesztettek az államtanács elé osztályadó-törvényt. A pénzügyminiszter által tervezett pénzügyi intézkedések még nem tárgyaltattak. E tekintetben hat hét előtt alig lesz valami bizonyos tudható.

Bécs, nov. 2. A kiegyezési bizottság 19 szóval 12 ellen elhatározta, hogy Giskra előadónak a bankjavaslatra vonatkozó jelentését kinyomatja, és hogy sem a jelentést sem az a fölött folytatott vitát nem hozza nyilvánosságra. A holnapesti ülésre vonatkozólag, melyen a bankjavaslatra vonatkozó nyomatott jelentés elő lesz terjesztve, elhatároztatott, hogy azt bizalmasan fogják tárgyalni.

Bécs, nov. 2. (Az „Egyetértés" távirata.) Az 5 %-es osztrák 1860-iki államsorsjegyek mai huzásán a f. évi aug. 1-jén kihuzott 90 sorozatból ötven nyerő szám huzatott ki, melyek közől a következők a nevezetesebbek. A **300.000** frtos főnyereményt az 538. sorozat 13. száma, — az **50.000** frtos második nyereményt a 10.915. sorozat 17. száma, — és a **25.000** frtos harmadik nyereményt a 18.547. sorozat 15. száma nyerte; **10 000** frtot nyert a 4658. sorozat 20. száma s 9063. sorozat 15. száma; **5000** frtot nyertek: 1112. sorozat 9. szám, — 1119. s. 10 sz. — 3811. s. 3. sz. 3952. s. 18. sz. 4508. s. 10. sz. — 7753. s. 17. sz. — 8161. s. 14. sz. 12.386, s. 5. sz. — 13 492. s. 15. sz. — 14.526. s. 1. és 10. sz. — 16.151. s. 3. sz. — 17.174. s. 14. sz. — 18,082. s. 2. sz. és 18 200. s. 7. sz.

Bécs, november 2. Hitelrészv. 213.30 Galicziai 246.50 Államvasut 262 — Rente 64.05. 1860-as 110.75. 1864-es 134.—. Ezüst 104 70. London 118 10. Unio-bank —.—. Általános épitőbank —.—. Angol-Osztrák 92 75 Lombard 76 50 Tramvay —.—. Hitelsorsjegy 161.50. Napoleond'or 9.51 ½ Arany 5.64.— Frankfurt 57.60. Porosz pénzutalvány 58.45. Török sorsjegy 14.50. Angolépitőbank —.—

Bécs, november 2 Magyar földteherm kötvény 79.25. Salgó-Tarján —.—. Magyar hitel 192.75 Magyar záloglevél 90 75 Erdély 105 25 Magyar keleti vasut 65.60. Magyar sorsjegy 78.75. Magyar földhitel 12 75 Magyar vasuti kölcsön 97.50 Anglo magyar —.—. Franko-magyar bank —.—. Alföld 116.—. Magyar északkeleti vasut 111.—. Kel.-vasuti elsőbbségi kötv. 62 70. Tiszai vasut 179.— Municipal-bank 19.—

KÖZGAZDASÁG.

Heti jelentés az ipar állásáról.

— nov. 2.

Ismét némi emelkedés mutatkozott az ipar több ágában a mi a hidegebbre vált időjárásnak köszönhető, meg a halottak napján nyilvánult kegyeletnek. A szabók, ugy a férfi, mint a nőszabók, sok segédet vettek föl s téli rubákban nem szenvednek hiányt. Czipészek pedig éjjel is dolgoznak, s a segédeket szaporán foglalkoztatják és keresik. Posztókereskedők, továbbá a szücsök szintén jó üzleteket kötnek, sőt az utóbbiak igen élénk keresletnek örvendenek, mert kemény tél várható, s ugy látszik jobb napok virradnak a divatárusokra is. A ruházati ipar általában emelkedőben van; kivált a kész női ruhák raktárosainak van alkalma kitünő üzletekre tenni szert, s tesznek is, mert a vidéken tartott vásárok alkalmával e czikkből sokat vásárolnak, s a fővárosi nagykereskedők februári fizetési határidővel a vidéki városoknagy mennyiséget szállitottak el. A sirkert földiszitési munkáira: a bádogosoktól, viaszgyertya készitőktől tetemes mennyiségü iparczikket vettek, a mü- és természetes virágkészitők pedig évi üzletök tetőpontján állottak. Nem panaszkodhatnak a fazekasok sem, se a fakereskedők. Az épitési ipart illetőleg megjegyezhetjük, hogy ez annyira alászállt, mint még az egész évben nem. A város mérnöki hivatalában csak kevés pótépitkezést, javitást stb. mutatnak be; tán legjelentékenyebb volt a régi póstaépületi pótépitkezés, rendőri czélra. A napszámosok, kik eddig szőllőmunkával voltak elfoglalva, most ismét munkát keresnek, s 80 krjával akárhányat lehet kapni. A főváros is ennyi dijért őszi kertmunkákra 100 napszámost vett föl s 4641 frtot irányzott e czélra elő. A főváros az árvaházak számára szükséges ruhanemüeket is most szerezte be. Végül nem hallgathatjuk el, hogy az iparosok körében izgatottan várják, hogy a honvédség fölszerelésének hazai iparosok kezébe leendő átadása mikor válik ténynyé? A honvédelmi miniszter már rég megigérte s kivánatos volna, hogy a m. iparegyesület ne hagyja elaludni e fontos ügyet.

—

Bécs, nov. 2. (Az „Egyetértés" távirata.) A mai előtőzsde meglehetős hangulat mellett indult meg; a déli tőzsdén az irányzat valamivel meggyengült. Hitelrészvény 213.20. Angol bank 92.75, Unió 62.75. Magyar hitel 192.75. Rente arany 74.65. Husz frankos arany 9.51. Magyar arany 5.64.

Bécs, nov. 2. (Az „Egyetértés" távirata.) Buza őszre 11.10—11.15; tavaszra 10.90—10.95, Zab őszre, novemberre 7.30—7.40; tavaszra 7.50—7.55; Kereskedelmi 7.25—7.40. Rozs magyar 8.50—8.60. Tengeri május—juniusra 7.75—7.85. Azonnal 8.50—8.60.

—

Gabona-tőzsde. A vételkedv folytonosan gyönge, az üzleti forgalom nem jelentékeny. A behozatal nagy, de a kinálat nem ölt nagyobb arányokat, miért is az árak tartják magukat. Csak zabban (májusra) constatálható kivitel, ez 5 krral emelkedett. Buzából a forgalom tegnap és ma mintegy 10.000 mérő. Határidőüzletben a buza tavaszra 10 90—10.95, (tavaszra) 7.00—7.07.

Értéktőzsde. Az üzérkedő papirok ma lényegesen javultak és azt lehet mondani, hogy az irány határozott, szilárd fordulatot vett, a forgalom azonban még mindig szük korlátok között mozgott. Vasutak és befektetési értékek szintén javulva de csak gyérén kerületek a piaczra. Az előtőzsdén osztr. hitel-részvények 215—215.20-ig vásároltattak, magyar hitel részvények 192.50-en keresettek voltak. A déli tőzsdén osztr. hitel részvények 215 20—215.30-on, magyar hitel részvények 193-on keltek. Takarék és hitelrészv. 13.50-en, vásároltattak, Unio viszontbizt. részv. 157-en adva, 160-ra tartva voltak. Osztr. államvasut részv. 262 50-en keresettek voltak, magy. északkeleti vasut részv. 111.75 és 111⅝-on vásoltattak. Magy. kincstári utalv. II kibocs 102.25-ön, magy. földteherment. kötv 79 75-ön. erdélyiek 76-on, magy. sorsjegyek 78 75—70-en, váltók Párisra 47 20-on, markjegyek 58.40-en keltek.

—

Iparegyesületi ügyek. Az orsz. magy. iparegyesület szeszes italok szakosztálya oct. 30-án Havas József elnöklete alatt tartott ülésében, mindenekelőtt jelentés tétetett az italmérési jog gyakorlása tárgyában, a belügyminiszteriumhoz intézett kérvényre érkezett válaszról. — Az egyesület ugyanis hivatkozva számos esetre, melyekben egyes hatóságok és hatósági közegek oly magyarázatot adnak az 1876. évi deczember 31-én 39460. sz. a. miniszteri szabályrendeletnek, mely a miniszteriumnak 1877. február 22-én a kassai kereskedelmi és iparkamarához 4945. sz. alatt intézett magyarázó rendelettel ellentétben áll, felkérte a miniszter urat, hogy ez utóbbi rendelet országszerte kihirdettessék. E kérelemre a miniszterium azon választ adja, hogy ezt szükségtelenek tartja, mivel a hatóságok az 1876. évi deczember 31-én kelt pótrendelet iránt kételyt nem táplálnak és aziránt a miniszteriumhoz kérdést nem intéztek. A magyar boroknak Svajczba leendő kivitele tárgyában Klein és Justus utódai czég jelentést tesz a szállitási, csomagolási és vámköltségekről, a melyekből kiderül, hogy az utóbbiak oly tetemesek, miszerint az ottani alacsony borárakat tekintve, a kivitel nem lehet jutalmazó. A földm.-, ipar- és keresk. miniszterium a salonichi és chicagoi consulnak a borkivitel tárgyában adott jelentéseit közölvén az egyesülettel, a szakosztály e jelentéseket tudomásul vevén, hosszabb eszmecsere indult meg arra nézve, hogy mikép lehetne a magyar borkivitelt a nevezett piaczokra előmozditani. A szakosztály abban állapodott meg, hogy ma még oly nagy akadályai vannak a kivitelnek, és különösen a nevezett piaczokra a versenyképességnek, (fuvar drágasága, drága pénz, mely hosszabb hiteleért nem lesz lehetővé stb.) hogy jelentékenyebb kivitelre számitani nem lehet. — Tárgyalás alá került azután Fromm Antal alelnöknek három inditványa (a fővárosi regale szabályzat tárgyában, — a németországi kereskedelmi szerződés megszakitása alkalmából teendő intézkedések tárgyában, — és a konzuli jelentéseknek magyar nyelven leendő hetenként közlése tárgyában), melyek azonban egyelőre elejtetni határoztatnak. — Parragh Gábor kőbányai pinczészete a szakosztály egy küldöttsége által megszemléltetvén, a küldöttség jelentése felolvastatott — és tudomásul vétetett. — Jelentés tétetett a felállitandó bortözsde ügyének mai állásáról; — a tözsde megnyitására minden elékészület meg van téve, azért a magukat aláirt tagok a tagdij befizetésére fognak felszólittatni, hogy a dijak befizetése után a tözsdét jövő évi január 1-én megnyitni lehessen. — A szakosztály e jelentést örvendetes tudomásul vette, és ezennel felhivja azon szakosztályi tagokat, kik a tőzsde tagjaiul beiratkoztak, hogy a 15 frt évi dijat 1878-ra mielőbb fizessék be, hogy e miatt a megnyitás haladékot ne szenvedjen, — felhivja továbbá azokat, a kik még csatlakozni akarnak, hogy azt mielőbb tegyék meg. — A jövő ülés napirendjére a konzulságok ügye tüzetett ki, s ennek tárgyalására főleg a nagyobb borkereskedők és kimérők külön is meghivatni határoztatnak. — Ugyancsak a jövő gyülésen fognak kijelöltetni azon telepek, melyek a jövő évi közgyülésen éremmel leendő kitüntetésre ajánlatba hozatal végett a szakosztály által megszemlélendők lesznek.

—

Magyar földhitelintézet. Sorshuzási jegyzéke a magyar földhitelintézet 5½% és 5%-os papirértékü zálogleveleinek, melyek az 1877. évi október 31-én a kormánybiztos és két felügyelő bizottsági tag jelenlétében nyilvánosan végbement kisorsolás alkalmával kibuzattak.

I. 5½%-os papirértékü záloglevelek 404,600 frt értékben (29-ik sorsolás.)

16 drb **10.000** frtos: 47 113 123 155 327 431 530 566 559 631 779 928 1113 1231 1261 1411.

209 darab **1000** forintos. 33 62 124 159 173 277 361 415 430 571 659 682 737 761 794 818 820 833 894 910 919 985 992 1007 1053 1055 1056 1112 1173 1205 1458 1490 1527 1664 1758 1968 2054 2544 2870 3195 3355 3432 3465 3507 3593 3775 3967 4138 4156 4177 4211 4243 4282 4316 4345 4400 4619 4708 4728 4873 4874 4888 4970 4983 5002 5085 5091 5104 5136 5158 5167 5168 5182 5199 5225 5237 5242 5282 5287 5289 5440 5444 5601 5608 5715 5926 6048 6122 6123 6134 6193 6194 6205 6256 6259 6269 6270 6305 6357 6368 6367 6534 6446 6486 6521 6543 6554 6599 6658 6661 6715 6725 6728 6811 6838 6858 6901 6932 7013 7118 7144 7152 7158 7485 8692 9138 10936 11011 11062 11077 11088 11103 11180 51195 11326 11457 11460 11611 14722 15139 15146 15440 15549 15565 15681 15798 15876 15984 16020 16189 16789 16207 16316 16614 16719 16771 17506 18281 19168 19312 19394 19410 19496 19552 19586 19682 19745 19796 19846 19878 19941 20030 20047 20090 20199 20338 20672 20704 20768 20808 20867 20885 20965 21345 21346 21370 21877 21990 22154 22718 23278 22356 13368 23458 23847 24042 24483 25164 25471 26015 26315 26567 26720 27705 28300 29494 30215 30321 19399

49 drb **500** forintos. 60 123 180 441 493 692 1056 1808 1844 1953 1954 2312 2808 3139 3210 3359 3379 3418 3432 3440 3505 3509 3520 3545 3568 3693 3771 3840 3913 4099 4279 4314 4390 4529 4552 4554 4568 4599 4653 4770 4965 5128 5234 5399 5631 6400 6554 6849 6913.

111 darab **100** frtos. 139 162 239 280 619 630 647 909 976 1013 1035 1063 1110 1196 1206 1293 1407 1525 1626 1692 1732 2008 2054 2128 2130 2172 2287 2291 2716 3855 5609 5630 5634 5701 5730 5954 6077 6304 6423 6487 6628 8616 8909 10163 10504 10702 10740 10762 10814 10945 11446 11617 11618 11627 11773 11777 11791 11945 12020 12063 12151 12287 12573 12751 12944 13155 13204 13233 13238 13332 13460 13491 13498 13580 13633 13818 13833 13877 13929 14038 14057 14189 14442 14685 14873 14921 14944 15281 15472 15740 15803 16000 16025 16065 16342 16782 17174 17362 17427 17524 17545 17566 17743 17789 17839 18437 18680 18971 19966 20002 20549.

II. 5%-os papirértékü záloglevelek 6000 forint értékben (1-ső sorsolás) 5 darab **1000** forintos 7 203 327 399 400 10 darab **100** forintos 41 70 203 205 293 331 396 477 525 538

Ezen kisorsoló záloglevelek, lejárt kamataikkal együtt, 1878. május 1-jén teljes névérték szerint készpénzben kifizettetnek. E záloglevelek kamatozása 1878. évi május 1-vel megszünik. Későbbi lejáratu kamatszelvények pedig, melyek a kisorsolt záloglevél bemutatásakor hiányzanak, annak értékéből a kifizetéskor levonatnak.

A záloglevelek, leszámitolás utján, a kitüzött határidő előtt is beváltatnak.

A kisorsolt és 10 év alatt be nem mutatott záloglevelek az elveszett okiratok megsemmisitésére fenálló eljárás alá esnek.

—

Győr, okt. 31. (Hiteles tudósitás.) Métermázsánkint, vagyis 100 kilogrammonkint. A mai hetivásárra kevés gabonát hoztak be, mégis a multheti árakhoz képest olcsóbban vásároltatott: Árak a következők: Buza, 84—85 fts sárga, frt 10.50—10.80, 85—86 fts kevert, frt 10.90—11.20, 86—87 ftos piros, frt 11.25—11.60. Árpa jobbféle sörfőzésre, frt 9.60—10.—, közép sörf., 8.70—9.20, etetésre frt 7.80—7.—. Rozs, 79—80 fts tiszta, frt 8.10—8.20, 77—80 fts konkolyos, forint 7.50—7.75.

—

Szeged, okt. 29. (Az „Egyetértés" tudósitása.) Utolsó tudositásom óta a gabna árak ismét csökkentek, és a mellett a vételkedv rosz, a kinálat gyér. Szombati héti piaczunkra a behozatal nagyon csekély volt, csak is uj kukoriczába volt nagyobb forgalom.

Eladatott tiszta buza 78½ klgrm. 10 frt 60—80 krig, rozs 7 frt 10—20 kr. árpa 62—63½ klgr. 7 frt 60—80 krig uj kukoricza 5 frt 50—60 krig, ezen árak 100 klrgmért fizetettek.

A mult heti időjárás kedvező volt az őszi munkálatok bevégzésére, de ellenben tegnap és ma az eső esik és még folyton borult az ég és az időjárás hüvös, nedves.

—

Tüzelőfa-készlet Budán. Egy hivatalos öszszeállitás szerint csupán a II-ik kerületben levő fapiaczokon levő fakészlet f. é. óktób. hó végével összesen 5740 köbméterre rugott, és pedig hasábokban: cserfa 866, tölgyfa 1784 gyertyánfa 272 és bikkfa 917 köbméter, dorongokban: cserfa 980, tölgyfa 234, gyertyánfa 16 és bikkfa 600 k. méter volt készletben, melyhez még 71 k. méter selejtes fa járult.

Thein Lipót és fia, hatvani-utczai divatárus czégnél a leltárt már tölvették s a hitelezők felügyelő bizottságot alakitottak. Legnagyobb részök hajlandó e czégnek segédkezet nyujtani a moratorium által, hogy a félszázados üzletet továbbra is régi jó hirében föntartsa. Valószinü, hogy holnap az egyezkedés már teljes eredményre fog vezetni.

—

Napirend november 3.

Naptár. szombat. Kath. Hubert. Prot. Ida Görög-orosz. 22 Albina. Izr. 27 Sab. Toled. Napkél 6 óra 47 perczkor. Nyugszik 4 óra 39 perczkor.
Képviselőház ülést tart d. e. 10 órakor.
Főv. Közgyülés d. u. 4 órakor.
Főv. gazdasági bizottság d. e. 10 órakor.
Főv pénzügyi bizottság d. e. 11 órakor.
Földmivelési miniszter fogad d. u. 4 órakor.
Józsefvárosi szabadelvü kör hangversennyel összekötött családi estélyt rendez este ½8 órakor saját helyiségében (Józsefv. Hebelt ház)
Eszterházy képtár nyitva d e. 9 órától, d. u. 1 óráig.
Akademiai könyvtár nyitva d. u. 3 órától.
Muzeum könyvtár nyitva d. e. 9 órától, d. u. 1 óráig
Egyetemi könyvtár nyitva d. u. 2 órától.
Állatkert nyitva egész nap.
Magyar daltársulat előadást tart a „Komlókertben" este 8 órától kezdve.

—

Hajóforgalom: f. é. november 1-én a főv. dunabalparton a következő vizijármüvek kötöttek ki, a m.: 1. Knilik Dávid m. h. 100 m. m. gyümölcscsel Trencsényből; 2. Lövy Dávid 12 talpa 100 m m. épületfával Komáromból; 3. Telts Bernáth 12 talpa 500 m. m. deszkával Komáromból.

—

Árverések a vidéken. Szent-János község 35870 frtra becsült ingatlanai jan. 8-án. — Szilágyi János 1318 frtra a ingatlana dec. 24-én a tasnádi jbiróságnál, — Ilovacsics István 1736 frtra b. ingatlanai dec. 4-én Áta község házában. Farkas Menyhért 8570 frtra becsült háza nov 13-án az aradi tszéknél — Sámuel Izsákné 1265 frtra b ingatlanai nov. 2-án Új-Német község házában. Köteles János 1068 frtra b. ingatlana nov. 8-án Gyanta község házánál. Luka Paton 1569 frtra b. ingatlanai jan. 15-én Nagy Tikvány község házánál. — Marx János 2303 frtra becsült ingatlanai dec 2-án Ujfuttak község házában. Minberger Dávid 2500 frtra b. házrésze nov. 3-án Orosháza k házánál. Schweiger József 2000 frtra b. háza nov. 19-én a szegedi tszéknél. — Rozdonyi Sándor 4054 frtra b. ingóságai nov. 21-én Tasnád-Szarvadon. — Barabás Gergély 1073 frtra b. ingatlanai nov. 17-én Markosfalva község házánál. — Marossy Jozefa 129.220 frtra b. ingatlanai dec. 9-én. B. Ujfalu városkázánál. — Vitályos Lajosné 1101 frtra b. ingatlanai nov. 20-én a nagykárolyi jbiróságnál. — Jorgoran Szava 2500 frtra b. ingatlana nov. 30-án Két fél község házánál. Tschida Jakab 2670 frtra b. jószága jan. 16-án Alsó-Illmitz k.-házánál.

Árverések Budapesten. Klükberger Ferencz 4702 frtra b. ingatlanai jan. 3-án a toronyaltai tszéknél. — Neitsch Adalbert 14,840 frtra becsült ingatlana decz. 13-án a torony-utczai tszéknél.

Csőd. Hadnagy József s. sz. györgyi kereskedő ellen perügyelő Fekete Albert.

Csődmegszüntetés. A Klein Emil kassai kereskedő, és Poppér Sándor böszörményi lakos ellen nyitott csőd megszüntettetett

Pályázatok. III. oszt. számtiszti állomás a budapesti adófelügyelőségnél 3 hét.

Budapesti szinlapok.

Szombat, november 3-án.

NEMZETI SZINHÁZ

Először:

PICCOLINO.

Vig dalmü 3 felvonásban.

Személyek:

Fridrik	Pauli
Tidmann	Ódry L.
Musarsigne	Láng
Hannibal	Tallián
Strozzi	Pintér
Cométe	Zajonghy
Marcassone	Köszeghy
Vergaz	Ney
Krisztián	Törzsök
Jónás	Szalai

Kezdete 7 órakor.

NÉP-SZINHÁZ.

Soldosné L. assz. minven.

Kisasszony feleségem.

Személyek:

Operette 3 felvonásban.

Palaméd	Együd
Hannibal	Solymosi
Frikkel	Kápolnai
Petersop	Tihanyi
Márzsolén	Soldosné L.
Avelin	Horváth
A polgármester	Karikás
A kikiáltó	Petheő
Güdül	Erdei B.

Kezdete 7 órakor.

Vizállás és időjárás.

November	Névszerint	Méter 0 fölött	alatt	Változik:	Időjárás:
2	Budapesten	1.03	—	áradt	felhős
2	Pozsonyban	1.18	—	„	száraz
2	M.-Szigeten	0.91	—	„	felhős
2	Szatmáron	0.32	—	„	száraz
2	Tokajban	0.27	—	„	felhős
2	Szolnokon	0.05	—	„	derült
2	Szegeden	1.74	—	apadt	száraz
1	Aradon	—	1.12	„	felhős
1	Nagy-Becskereken	—	0.13	„	száraz
29	Bezdánnál	2.33	—	—	„
29	Verbászon	1.79	—	nem vált.	„
2	Eszéken	0.81	—	apadt	„
2	Sziszeken	—	0.80	áradt	„
31	Mitrovitzon	—	—		„
31	Zimonyban	—	—	„	„
31	Ó-Orsován	—	—	„	„
2	Barcson	0.38	—	apadt	felhős

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése november 2-án.

Elnök: Ghyczy Kálmán.

A kormány részéről jelen vannak: Tisza Kálmán, Széll Kálmán, Péchy T., Perczel Béla, Szende Béla.

Elnök: Bemutatja Budapest főváros közönségének feliratát az 1875. IV. t.-cz. hatályának még 3 évre leendő kiterjesztése iránt; továbbá Beszterczo-Naszód megye közönségének fölterjesztését a borgyártás betiltása tárgyában; ugyancsak Szatmár megye közönségének feliratát a borgyártás szigoru betiltása tárgyában. Bemutatja elnöki előterjesztéseit az országgyülés kezdete óta, beadott, de még függőben maradt tárgyakról.

Hegedüs Sándor a pénzügyi bizottság előadója, benyujtja a pénzügyi bizottság jelentését, a Királyhágóntuli csendőrség felfegyverezéséről és a „Budapesti Közlöny" kiadásáról szóló javaslatok tárgyában. **Zsedényi** és **Csanády** S. felszólásai után, az osztályok mellőzésével a hétfői ülés napirendjére tüzetnek ki.

Gorove Istv. az összeférhetlenségi bizottság részéről bejelenti a háznak, **Tinku** Ábrahám szászvárosi képviselő választási ügyében hozott határozatát, ki megbizó levelét román nyelven szerkesztett levele kiséretében küldötte be, az összeférhetlenségi bizottság az 1876. évi 39-ik tczikk alapján D. Tinku Ábrahám mandatumait megszüntnek nyilvánitotta s kimondta, hogy ő a jelen határozat keltét követő három éven át országgyülési képviselő nem lehet.

A ház a bejelentést tudomásul veszi s a ház elnökét uj választás eszközlésére utasitja.

Következik a napirend: az osztrák-magyar bank-társulat létesitéséről és szabadalmáról szóló tjavaslat általános tárgyalásának folytatása.

B. **Bánhidy** Béla felmentnek érzi magát elvtársainak beszédei után az önálló bank felállitásának kimeritő indokolásától. Hogy hitelünk rosz lábon áll, ennek legnagyobb részben a kormány s a többség közgazdasági politikája az oka. Ha a külföld tapasztalni fogja, hogy az ország érdekeit megvédeni képes, meg fog jönni bizalma is. Az előadó jelentésével szemben százszor visszautasithatjuk az ellenzék ellen emelt azon szemrehányást, hogy állapotaink kimélətlen feltartása által ártunk az ország hitelének. A jelentés sok mindent kiemel, hogy eltakarja a bankkérdés czélszerü megoldásának valódi akadályait. A jelentés nem annyira kapacitálni, mint visszarettenteni törekszik.

Az önálló független bank, mint fényes csillag ragyogott a fisio egén; a miniszterelnök önálló bankját az ország máris készpénznek vette; a kormány azonban csalatkozott reményeiben s erejében, mi csalatkoztunk mindenban és minden irányban. Az osztrák bank befolyása máris mély gyökereket vert, s a viszonyok megrendülése máris álmatlan éjeket okoz azoknak, kik ama láthatlan kéz hatalmát s nagy összeköttetéseit megismerték. Ez a valódi ok, mely miatt a bank felállitását lehetetlennek mondják. Azért, hogy engedett a kormány, ne érje őt szemrehányás, de igenis megilletheti őt azon szemrehányás, hogy nem szabott határt engedésének. A májusi stipulátió óta szemléltük a kormány következetes hátrálásait, mig végre elértünk a jelen javaslathoz, mely egyszerüen az osztrák bank privilegiumának meghosszabbitása. A bankkérdés nem pusztán anyagi, hanem nagy fontosságu politikai kérdés, mert az önálló bank egy független államnak nélkülözhetlen atributuma. A javaslat se politikai, se opportunitási szempontból nem fogadható el. Ha most lemondunk az önálló bank felállitásáról, lemondunk a reményről, hogy azt normalis viszonyok közt felállithatjuk. Dobja félre jelen lealázó javaslatát, hivatkozzék a nemzet áldozatkészségére, s a mely nemzet pár nap alatt több milliót irt alá a rente-kölcsönre, az nem fogja őt cserben hagyni. Pártolja a különvéleményt. (Élénk helyeslés.

Markus István nagy visszatetszést szült beszédben védi a törvényjavaslatot.

Mocsáry Lajos: T. ház! A kiegyezési kérdéseknek immár harmadikánál vagyunk, és én ez alkalommal kénytelen vagyok ismételni azt, a mit már a szeszadó-törvényjavaslat tárgyalásánál emliteni, illetőleg kérni bátorkodtam, t. i. kérni a t. kormányt, méltóztassék előadni azon politikát, mely ezen kiegyezésnél vezérelte; méltóztassék megmagyarázni az országnak, hogy tulajdonképen mi késztet bennünket arra, hogy elfogadjuk ezen kiegyezést, mely hogy az ország szükségleteinek meg nem felel, azt hiszem, kétségbe nem vonható. Legyen szives megmagyarázni azt, hogy miután nem ismerhetjük el kedvezőnek ezen kiegyezés eredményét, miért nem akar kétségbevonhatlanul létező jogunk alapján oly lépést tenni, hogy a kiegyezés nem sikerülte folytán Magyarország önálló rendelkezési jogával élhessen. Ez az egyik, t. ház, a mit ez alkalommal constatálni, mire vonatkozólag kérelmemet ismételni kivántam.

A másik pedig az, hogy — ámbár holnap egy hete lesz annak, hogy a bankügy kérdése vitattatik, s igen szép, tanulságos, szakértői fejtegetésekben előadatott az, hogy zavart idézhetne elő az önálló magyar nemzeti bank felállitása — azt, hogy ezen zavarnak voltaképen milyen lenne a hordereje, mennyiben lenne káros vagy épen veszélyes az országra nézve a magyar bank felállitása, a mi pedig a fennforgó bankkérdés lényegét képezi, a t. tulsó oldalról szólók egyike sem fejtette ki. Az én rövid felszólalásom egyedüli indoka az, hogy a t. ház becses figyelmét ezen momentumokra irányozzam, illetőleg alkalmat adjak arra a t. kormánynak, hogy ezen kérdésekre felvilágositást méltóztassék adni.

Kétségtelen t. ház, hogy Magyarország e pillanatban nagyfontosságu forduló ponton áll. Attól, miként fognak megfejtetni a fennforgó kiegyezési kérdések, függ az, vajjon megtartható-e Magyarország önállósága, állami függetlensége legalább azon fokban, mely 1867-ben fenntartatott, vagy pedig sülyedjen egy fokkal alább azon irányban, mely nem vezethet máshová, mint állami önállóságunk teljes megsemmisitésére. (Helyeslés a balon.)

Nemcsak anyagi, hanem közjogi kérdésekről, jogfeladásról is van itten szó; azon jogok fentartásáról vagy megcsonkitásáról, hogy ne mondjam feladásáról, melyeket az ország az 1867-iki kiegyezés alkalmával fentartatott. (Ugy van! baloldalon.) Azok, kik 1867-ben a kiegyezésnek alkotói voltak, ugy contemplálták Magyarország közjogi állását, hogy megtartva őseredeti állami jogait, csak annyit adjon fel közös ügyek czime alatt jogaink kizárólagos gyakorlatából, a mennyit a közös dynastia alatt való együttlét a külföld irányában való hatalmi állás az azon törvényt megalkotók nézete szerint követel.

Kétségtelen, hogy az akkori tényezők tulmentek a kellő határon. Feladták az ország önállóságát, hadügyi, külügyi, sőt pénzügyi tekintetben is, a mennyiben ez utóbbit összeköttetésbe áll a hadügygyel. Ennek daczára is kétségtelen, hogy az országnak a nemzetgazdasági kérdésekre vonatkozó jogai akkor épségben és csonkittatlanul fenntartották. Igaz, hogy a korábban fennállott vámterületi közösséget fenntartotta az 1867-ki országgyülés, de anélkül, hogy kizárta volna annak lehetőségét, hogy ha ezen intézmény czélszerütlennek bizonyul, jövőre más nemü vám- és kereskedelmi szerződés köttessék. Az akkori országgyülés egy specialis törvényben aként intézkedett, hogy a fogyasztási adók közös törvények és közös szabályok szerint kezeltessenek, azonban világosan kikötötte ezekre nézve, hogy miképen kell intézkedni ezekről, ha esetleg megujittatik a szerződés. Kimondatott, hogy oly törvények és szabályok léptessenek életbe, melyek kizárják annak lehető-

Folytatás a mellékleten.

HIRDETÉSEK.

Nyujtsunk kezet a szerencsének!

375,000 birodalmi màrk vagy 218,750 forint

főnyereményt **nyujt** kedvező esetben a **legujabb nagy pénzkisorsolás**, mely a magas **kormány** által jóváhagyva és biztositva van.

Ezen uj tervezet előnye abban áll, hogy nehány hónap lefolyása alatt 7 sorsolásban **46 000 nyeremények** okvetlen kisorsolás aiá kell kerülnie, köztük esetleges **375,000** bir. márka vagy **218.750** forintnyi főnyereménynyel osztrák értékben, részleg pedig:

1 nyerem. á m.	250,000		1 nyer. á m.	12,000	
1 nyerem. á m.	125,000		23 nyer. á m.	10,000	
1 nyerem. á m.	80,000		3 nyer. á m.	8000	
1 nyerem. á m.	60,000		27 nyer. á m.	5000	
1 nyerem. á m.	50,000		52 nyer. á m.	4000	
1 nyerem. á m.	40,000		200 nyer. á m.	2400	
1 nyerem. á m.	36,000		410 nyer. á m.	1200	
3 nyerem. á m.	30,000		621 nyer. á m.	500	
3 nyerem. á m.	25,000		706 nyer. á m.	250	
3 nyerem. á m.	20,000		25635 nyer. á m.	138	
7 nyerem. á m.	15,000		stb.	sta.	

A nyereménykisorsolások tervszerüleg hivatalosan meghatározvák.

A legközelebbi első, az állam által **biztositott** nyereményhuzás pénz-kisorsolása **hivatalosan** van megállapitva, és

1 egész eredeti sorsjegynek ára csak 6 márka vagy 3 frt 50 kr. o. ért.
1 fél " " " " 3 " " 1 " 75 " "
1 negyed " " " " 1½ " " — " 90 " "

Valamennyi megbizás **az összeg előleges beküldése, vagy postautalvány mellett azonnal** és a legnagyobb gonddal eszközöltetik, mindenki magát az állam ezimerével ellátott **eredeti sorsjegyet** kapván tőlünk kezéhez.

A **megrendelésekhez** a megkivántató hivatalos tervezetek dij **nélkül** mellékeltetnek, minden huzás után pedig felszólitás nélkül küldjük résztvevőinknek a hivatalos huzási **jegyzéket**.

A nyeremények kifizetése mindenkor pontosan az **állam jótállása** mellett történik, s akár közvetlen **megküldés vagy kivánatra** érdekeltjeiknek Ausztria minden **nagyobb** piaczain fennálló összeköttetéseink által kézbesittethetik.

Vállalatunknak mindenkor kedvezett a szerencse, **sok más tekintélyes nyeremény között gyakran az első főnyereményeknek** örvendvén az, melyek az érdekelteknek közvetlenül fizettettek ki.

Az ily a **legszilárdabb alapon** nyugvó vállalatnál, előreláthatólag mindenütt biztonsággal a legélénkebb **részvételre** számithatván, **kéretik**, már a **közeli huzás miatt is** minden megbizást **minél előbb**, de mindenesetre **f. évi november 15-ike** előtt **közvetlenül** alulirott bankházhoz intézni.

Kaufmann & Simon,

bank- és váltó-üzlet Hamburgban,

bevásárlási és eladási mindennemü államkötvények, **vasuti részvények** és kölcsönsorsjegyeknek.

U. i. Köszönetünket fejezve ki ezennel irántunk **eddig** tanusitott bizalomért: felkérjük az uj kisorsolásnáli **részvételre**, főtörekvésünk ezentul is oda irányuland, mindenkor pontos és szilárd szolgálat által tisztelt érdekeltjeink teljes megelégedését kiérdemelni.

Föntebbiek.

Csász▪ kir. kizár. osztrák dalommal 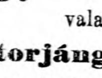 és magyar királyi szabadalommal ellátott

Bojtorjángyökérszesz-kivonat,

valamint

Bojtorjángyökérszesz

egyedül valódilag és tisztán állitva elő, bátorkodom a főrangu uraságoknak és a t. ez. közönségnek használatába ajánlani, miután a szabadalom által annak valódisága és ártalmatlan volta világosan igazolva van. E két szesz ekkoráig az egyedül csathatlan szer az ujontai **haj-** és **szakáll növés** előidézésére, valamint annak egyáltalán előmozditására, s e tekintetben ezen eredményt egyedül **számos vegyetani** kisérleteimnek köszönhetem. — A fent nevezett szeszekkel való egyidejülegi használatra hasonlóan ajánlom a szinte csak egyedül általam készitett.

Chinahéj
kenőcs és olajat,
mely a hajnövést gyorsitja, annak szép fényt kölcsönöz, a korpát kiirtja s annak továbbrai képződését megakadályozza.

Árak:
egy palaczk bortorjángyökér szeszkivonat frt 1.—
1 palaczk bojtorjángyökér szesz . . . frt — 80
1 nagy üveg tégely china héjkenőcs . . frt 1.50
1 kicsivel . . frt 1.—
1 pal. chinahéjolajfrt 1.—
1 darab chinahéj-tapasz . . . . . frt —.50
1 nagy palaczk valódi kölni viz . . frt —.80
1 kis palaczk. frt —.40
Keleti rózsatejkivonat.
Ára 1 frt o. é.
mely a bőrápolás és a bőr minden hiányainak biztos elháritására, u. m. szeplő, májfolt, atkák, pörsenések, rézfoltok stb használva, a legjobbnak bizonyult, s ez okból különösen a hölgyek által nagy előszeretettel használtatik. Gyorsabb hatás előidézésére ehhez még rózsatejszappanok is vannak, darabja 30 kr.

Hair-Milkon
hajifjuitó tej.
Ez azon csodahatással bir, miszerint az ősz vagy fehér hajak eredeti szinét ismét visszaadja és pedig nem rögtön, mert a hatás csak 8—10 nap mulva lesz észlelhető. A Hair-Milkont mint e czélra az egyedüli és legjobb szert ajánlom mely teljesen ártalmatlan és a legmeglepőbb eredményekre vezet. Ára 1 palaczknak 2 ft. 50.

A fönti különlegességek valódi minőségben csakis

PATERNOSS J. főszállitási raktárában,

Bécs, belváros Spiegelgasse 8. kaphatók.

Használati utasitások különböző nyelven rendelkezésre mellékelvék.

Vidéki megrendelések posta utánvét vagy az összeg előleges beküldése mellett pontosan teljesittetnek, s palaczonkint 10 kr csomagolási dij számittatik fel.

Raktárhelyiség: Budapesten **Török József** urnál. **Zágráb:** Schwarcz F. kereskedőnél. **Kolozsvártt:** Széky M. gyógyszertár **Pozsonyban:** Soltz R. gyógyszer. **Szegeden:** Barcsai Károly gyógyszer. **Temesvártt:** Jahner E. M. gyógyszerésznél.

LENAUËL tanár

engedélyezett első nemzetközi

nevelési és iskolai főügynöksége

BUDAPESTEN,

Dorottya-uteza 8. sz., I. emelet.

Ezen intézetnek czélja a tisztelt **uraságoknak** és **tanitézeteknek kizárólagosan csak** kitünő **tan- és nevelői személyzetet** ugymint: Jó bizonyitványokkal ellátott **franczia, angol, magyar és északnémethoni nevelőnőket, valamint nevelőket, társalkodónőket, tanitókat és tanitónőket (kik nyelvekben, zenében és tudományokban oktatást adnak),** továbbá **gyermekkertésznőket és kisdedóvónőket (bonnes)**stb. **legjobban ajánlani és elhelyezni.**

Lenauel tanár sok éven át **Párizsban Londonban Bécsben és Budapesten tanitással és neveléssel foglalkozott,** sőt még jelenleg is a legnagyobb sikerrel a **franczia és angol nyelvben, társalgásban és irodalomban** oktatást ad, és azért képesnek érzi magát az elhelyezendő személyzetnek tehetségeit megbirálni, és mindig törekszik csak **olyan egyéneke ajánlani,** kik hasznos tudománynyal és feddhetlen jellemmel birnak.

Értesitvények kivánatra dijmentesen beküldetnek.

Gummi-ruganyos

SÉRVKÖTŐK.

Legujabb találmány a Bogand tanár által Amerikából behozott ruganyos sérvkötő ugy urak, mint hölgyek és gyermekek részére. Ez rugók nélkül egyedül **gummi**-ból van müvészileg összeállitva, s czélja, hogy még a legidültebb sérveket is a legrövidebb idő alatt egyenlő helyzetbe hozza, s mind nappal a legerősebb munkában, mind éjjel alvásközben használható, a nélkül, hogy a sérvben szenvedő akadályozva volna foglalkozásában. Nagyon hasznos, hogy ez még éjjel is a testen maradhat, mivel különösen jó s kellemes nyomást gyakorol a szenvedő részre.

Angol és franczia aczél-kötők, suspensoriumok, szövöttek, **gummiból**, valamint szarvasbőrből valók nagy raktára.

Méhföcskendők, légvánkosok, ágybetétek, tisztulásfelfogók, évszerek, gummiharisnyák és mindenféle gummiáruczikkek.

Sérvkötőknél kérem tudtul adni, hogy jobb- vagy baloldalra, vagy kettősek kivántatnak-e, szintugy a test bőségét is.

Megrendeléseket utánvét mellett pósta fordultával teljesit

POLITZER MORICZ,
sérvkötő-késztő,
Budapest, Deák Ferencz uteza.

SPORT.

Jótállás melletti eladása belött Lefaucheux dupla **vadászpuskáknak** Ruban sodronycsövekkel ft. 27—35, Moir, patkószeg, Bernard, rózsdadamascsövel ft. 40—80, Lancaster-puskák ft. 40, 50—80. Ehez **töltények:**

		16	14	12 caliberü
200 fojtás 40 kr.,	100 Lefaucheux	1.50	1.70	1.90
nemez 50 kr., 1 do-	100 " zöld	1.80	2.—	2.20
boz háromféle 50 kr.	100 Lancaster	1 90	2.10	2.30
	100 " zöld	2.10	2.30	2.50

Kipróbált biztonsági 6 lövetü **revolverek** ft. 6, 8—10, vésettek ft. 8, 10—12, tiszti ft. 18, lovassági ft. 23, központ-tüzi revolverek ft. 11, 13, 15, 17—24. Revolver-**töltények:** 100 Lefaucheux ft. 2.50, 3, 3 50 100 Lancaster ft. 3.20, 4 50, 5.25.

Percussiós dupla puskák ft. 14, sodronycsővel ft. 19, 21, 26—30, egycsövüek ft. 7—7.50.

Flobert-puskák czél- és madárlövészethez ft. 14, 18—27, 100 golyós töltény 50 kr., serétteI ft. 1.50.

Flobert szoba-**pisztolyok** ft. 8, 9, 12—15.

Vas **czéltáblák** kiugró alakkal ft. 3.75—6.50, mozsárral 8.50.

Bot-fegyverek 7—30 frtig.

Vadász töltény-**övek** 2—8 frtig.

Vadásztáskák 4—10 forintig, nyul-táskával 7.50—14 frtig.

Vadász-**székek** 4, 7—10 frtig. Vadász- és sör-**lábbyuk** (kamaschnik) gummi-kelméből ft. 3.50—4, vizhatlan kelméből ft. 6, világos bőr 4 50—7.50, fekete bőr ft. 6. (NB. Megrendelésnél a magasság és szélesség mértéke szükségeltetik.)

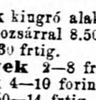

Angol nyergek disznóbőrből 15—25 frt, kantárok **2.65,** 3.50, kettős kantár 4.80—10, kengyelszijjak 2.50, 3.5, hevederek 2.20, 3.00, lótakarók (izzasztók) 3—5 frtig, kengyelvasak 1.60, 3.50, lovagló-rudak 1.80, **3.75**, kantárszárak 50 kr., 1.50, rhinoceros lovagló-intézeti vesszők 60 krtól 2 frtig, finomak 1—7 frtig.

Dr. Schreeber-féle **teljes** szobai **torna**-készletek iskolával és sok rajzzal 14 50, torna-golyók kilója 30 kr.

GUMMI czikkek házi használatra, személyes oltalom- és betegápolásra. **Köpenyek** fejfedővel, mindkét oldalukon hordhatók, hossz-mérték után frt 7.50, 8.25, 9—10.50. Légpárnák 4.20—7.50.

Patent nádszövet elpusztithatlan **uti kézíládák** raktára 9.50—15 frtig. vizhatlan kelméből 3, 4.50—10 frtig. Utiládák frt 4 8.50, 15, 16—40 (nagyság mértéke kivánatos.) Uti **zsákok** 2 80, 3.50, 7—9 frtig. Vállba függeszthető **táskák** 1.80—12 frtig. **Uti-necessairek** 5—65 frtig. Uj plaid- és esernyő-tekercsek 6, 6.75—12 frtig. Uj **uti-takaró** légpárnával frt 14.50. Plaid-szijjak 90 kr.—2 frtig. Pince-**tokok** frt 9, 10.50—13 50, 3, 5 vagy 8 üveggel. Tábori **kulacsok** 1—3 frtig, bőrrel bevontak 1.50—3 frtig. Vállba függeszthető **szivartárak** 3.80, 4.50, 6 30, 5—15 frtig. Aczél patent véd-bozer frt 1.

Tanszerül, vagy gazdáknak kiirtás végetti megismertetésül, a **fardancs** erdőpusztitó (Borkenkäfer) és **Colorado** burgonyát emésztő bogár hű életnagyságu mintai, tojás, lárva, báb és bogár fejlődésben, egy doboz 85 kr.

Szőlőcurának kitünő **sikerü kis amerikai kézi gyümölcs- és szőlőprés** frt 3.50.

Levélbeli próba-megrendelésekhez képes árjegyzék-könyvet mellékel

KERTÉSZ TÓDOR BUDAPESTEN. Dorottya-utca 2. sz.

Nyilvános jelentés!!

Kedvezőtlen viszonyok kényszeritenek bécsi telepünk megszüntetésére, és egész áruraktárunknak a gyári áron sokkal alább történő elárusitására. Gyors eladás elérése végett a csak **frt 6.15** csekély árért a következő czélszerü és jó árukat adjuk, és pedig

1 pontossági óra, hozzá illő hosszu lánczczal; pontos járásáért egy évi kezesség nyujtatik.
1 asztali lámpa biztonsági lángcsappal, igen czélszerü.
1 asztal-teritő, elegans és szingazdag, finom angoragyapjuból.
10 aczélmetszetü kép, hires mesterek másolatai, melyekkel 2 szobát lehet feldisziteni.
1 tea-főző készülék, melyen 2 percz alatt a legjobb teát főzhetni.
1 terracotta-szobor, egyuttal gyujtókészülék, finom kivitelben, diszül szolgál bármely szalonasztalnak.
1 domino-játék, teljesen hozzá illő faládikában.
1 czukor-szelencze, paliszander-fából, legszebb faragványokkal kirakva, csapó zárral bezárható.
1 czukor-fogó, örökké fehéren maradó fémből.
6 db. illatos egészségi szappan, dr. Dupontól.
6 asztali kés erős nyélben aczél pengével.
6 asztali villa erős nyélben.
6 evőkanál, cs. kir. szabadalommal, melyek mindig fehérek maradnak.
6 kávés-kanál, cs. kir. szabadalommal, melyek mindig fehérek maradnak.
1 leves-szedő, cs. k szabadalommal, tömör.
1 tej-szedő, cs. k. szabadalommal, tömör.

50 darab.

Az összes, itten felsorolt 50 darabnak ára együttvéve csak **forint 6.15.**

Az összes árukért kezesség nyujtatik.

Czim:

Vereinigte Export-Compagnie Wien, Burgring, 3.

Vidéki megrendelések utánvét mellett pontosan eszközöltetnek.

URI-RUHÁK.

Őszi-öltözékek 16, 18, 20, 30 frt.
Felöltők 9, 10, 12, 15, 24 frt.
Téli kabátok 16, 18, 20, 24, 30 frt.

fiu-ruhák.

Öltözékek 4, 5, 6, 8, 10, 15 frt.
Pletot-k és Mencsikoffok 6, 7, 8, 10, 14, 20 frt.

és fölebb

ajánlja

HAAS ADOLF L.,

Budapest, kigyó-utcza 2.

Fiuruhákra való vidéki megrendeléseknél csupán az életkor tudtul adása kéretik.

Szüret ünnepély.

Van szerencsénk a n. é. közönséggel tudatni, miszerint *szombaton, 1877. november 3-án a komlókertben*

nagy szüret ünnepélyt

rendezünk tánczvigalom, daltársulati előadás, tüzjáték és tréfás tombolajátékkal egybekötve. Ez estén a komlói helyiség ***szőlőkertté*** alakittatik. A szünet alatt két kedvelt zenekar mulattatja a n. érdemü közönséget. Pont 8 órakor kezdődik az előadás; 10 órakor a ***szőlőcsempészet,*** mindenki lophat szőlőt, de ha rajta kapatik, a ***biró*** által 10 kr. büntetésre elitéltetik; 11 órakor nagy tréfás tombola 20 nyereménynyel, kijátszatik egy ***fali óra,*** egy ***hordó badacsonyi must stb.:*** 12 órakor kezdődik a ***táncz*** és tart kivilágos kivirradtig.

A n. é. közönség kegyes pártfogását kérik

Huber Sándor, Váry Kálmán, Komáromy Béla,
rendezők.

Kezdete 8 órakor. ***Belépti dij 40 kr.***

Kitünő borokat, izletes magyar konyhát és pontos szolgálatot ajánl

Parragh Gábor.

BUDA PEST

legolcsóbb butorbevásárlási forrása.

Arjegyzék.

2 pár 1 ajtaju chiffon	. . . .	32—35 frt.
1 pár 2 ajtaju "	. . . .	40—45 frt.
1 pár finom faragványnyal	. . . . . .	50—60—100 frt.
1 pár ágy	. . . 22, 26, 30, 40, 50, 60,	100 frt.
1 darab éjjeli szekrény	. . . . . . 6, 7, 8, 10,	15 frt.
1 darab 1 ajtaju mosdó-szekrény	. . . . . .	12—14 frt
1 " 2 " "	. . . . . .	15—18 frt.
1 " kredencz	. . . . 25, 30, 40, 50.	150 frt
1 " franczia kihuzó étkező-asztal 5 lábbal		
12 személyre	. . . .	16 frt.
18 " 6 lábbal	. . . .	20 frt.
24 " 9 "	. . . .	35 frt
1 darab salonasztal	. . . . 16, 20, 25,	60 frt.
1 darab iróasztal	. . . . 18, 22, 25, 36,	100 frt
Arany- és fakeretü tükrök	. . . 10, 15, 20, 30.	60 frt.
Ülőbutor, saját gyártmány.		
1 rips-garnitura, 1 kanapé, 6 szék	. . . . . .	55 frt.
1 " 1 kanapé, 2 faut. 6 szék	. . . . . .	90 frt.
1 " 1 kanapé, 6 faut	. . . . . .	100 frt.
1 goblin garnitura, 1 kanapé, 6 faut	. . . . . .	120 frt.
1 rips garnitura faragványnyal	. . . . . .	120 frt.
1 goblin " "	. . . . . .	140 frt.
1 selyem " "	. . . . . .	180 frt.
1 nyugdiván, rips	. . . . . .	35 frt
1 " csiuvat	. . . . . .	23 frt
1 " czérnarips	. . . . . .	28 frt

Mindenféle, itt fel nem sorolt butordarabok a legnagyobb választékban s a legjutányosabb árak mellett folyton készletben tartatnak.

Raktára a valódi Thonet-féle hajlitott fa-székeknek, 15%-al **a gyári áron alól.**

Vidéki megrendelések 10% felpénz mellett utánvéttel eszközöltetnek.

Képes árjegyzékek ingyen megküldetnek.

BUTOR-BAZÁR,

OPPODI és ELLENBERGER.

Deák Ferencz-utcza 5. sz. I. em.

A németországi gyógyászati ügytársulatok által megvizsgált, és kitünő alkalmazhatósága végett a magas cs. k. magyarországi helytartóság által engedélyezett

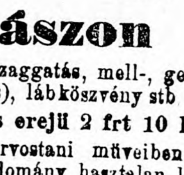

Köszvény-vászon

mindenféle köszvény, csuz (Rheuma), in-szaggatás, mell-, gerinczfájdalmak, kereszt-csontfájás (Hexenschuss), lábköszvény stb ellen.

Egy csomag ára 1 frt 5 kr., kettős erejü 2 frt 10 kr.

Hufeland hirneves orvos mondja orvostani müveiben: Két betegség van, melyek ellen az orvosi tudomány hasztalan látszik keresni erőteljes gyógyszereket; ezek fejköszvény és a podagra; s gyógyszer a fentebbi köszv.-vászon használata által felfödöztetett.

Dr. BURON párisi általános seb-tapasza

mindenféle sebek, genyedések és daganatok ellen. — Egy köcsög ára használati módszerrel együtt 70 kr., kisebb köcsög 35 kr Postán küldve 10 krral több. Valódi,Pesten egyedül csak **Török József** ur gyógyszertárában, király-uteza 7. sz. — **Debreczenben:** Botschneek ur gyógyszertárában. — **Szombathelyen:** Pillich Ferencz ur gyógyszertárában. — **Mohácson:** Jezevics Károly. — **Kolozsvártt:** Wolff gyógyszerésznél. — **Pécsett**-Zsolnay. — **Szegeden:** Weiglein és Kovács gyógyszerész. — **Temesváron:** Kraul. — **Nagyváradon:** Molnár gyógyszerész. — **Székes-Fehérváron:** Dieballa. — **Gyöngyösön:** Vozary gyógyszerész. — **Szigetvárott:** Ehrenfeld W. — **Miskolcz:** Ujházy gyógyszerész. — **Pozsony:** Söltz. — **Kassán:** Eschwigi és fia gyógyszertárában. — **Eger:** Köllner gyógyszerész. — **Arad:** Tones és társa. — **Szeben:** Schneider F. J. és Engel gyógyszerésznél.

Titkos betegségeket,

tehetetlenséget (elgyengült férfierőt), **bőrbajokat, idült syphilist, hugycső-szükülést,** gyakori **magömlést** gyógyit gyökeresen és biztonsággal, a nélkül, hogy a beteg hivatása vagy életmódjában akadályoztatnék,

BESENBEK A.,

gyak. orvos, sebész és szülész.

Naponkint rendel: reggel 9—4-ig és este 7—8 óráig. Budapest, IV. ker. „Ferencziek bazára" II. lépcső I. em. 3. ajtó. Gyógyitási dij mérsékelt. Dijjal ellátott levelekre azonnal válaszol és a gyógyszerek megküldetnek.

Papirkereskedés nagyban és kicsinyben.

Naptárak 1878-ra.

Kiadásomban megjelent és folyton kapható:

Posner magyar általános fali naptár, magyar és német kiadásban, VI. évfolyam, darabja . . . . . 50 kr.

Czettel szabadalmazott előjegyzési naptár, magyar és német kiadásban, VI. évfolyam darabja . . 75 kr.

Czettel szabadalmazott jegyzék naptár, magyar és német kiadásban, VI. évfolyam darabja 75kr

Kodolányi, gazdasági könyvviteli naptár, II-ik évfolyam uj és bővitett kiadásban darabja . . . . . . 1 frt. 40 kr.

Posner, magyar feljegyzési naptár az országos vásárok hivatalos jegyzékével, I. évfolyam, darabja . . . . . . 60 kr.

Magyarország térképe a legujabb felosztások szerint, hivatalos adatok nyomán, **Hatschek J.**-tól . . . . . . 1 frt 50 kr

Ugyanaz, kisebb mértékben iskolák számára . . . . . . 20 kr.

A métermérték behozatalához egyedüli kiadó hivatala a **hivatalos átszámitási táblázatok, szinezett méter mérték táblázatok, utasitási füzetek** stb.-nek.

Egyszersmind ajánlom **nagyszerü gyári raktáramat mindennemü üzleti-, gazdászati-, ügyvédi és háztartási könyvekben s a legujabb rend szerint berendezett kő- és könyvnyomdámat, minden e szakba vágó munkákat szépen, tisztán és a legjutányosabb árak mellett állitok ki; továbbá gazdak választéku papir-, iró- és rajz-eszköz raktáramat a legjutányosabb gyári szabott árak mellett.**

Posner Károly Lajos,

csász. kir. udvari szállitó, papir-nagykereskedő s az első magyar vonalzóintézet, üzletkönyvgyár, kő- és könyvnyomda tulajdonosa.

Budapest, Erzsébet-tér 1. szám alatt.

Üzleti könyvek, albumok és díszkötések gyára.

Vonalozó intézet és naptárak, térképek stb. saját kiadó hivatala.

Könyv- és kőnyomda.

SZÉPSÉG!

Az arczszin fiatal üdesége!

Felülmulhatatlan bőrszépitő szernek lett a **hölgyvilág** által **általánosan** elismerve, a hivatalosan megvizsgált, kitünő, ártalmatlan, valódi

RAVISSANTE

Dr. LEJOSSE-tól, Párizsban.

Ezen világhirü bőrtisztitó szer valamennyi szépitőszer között leghitelesebb és leghatásosabbnak bizonyult szeplők, napégés, rezesség, sárga foltok, valamint minden bőr-tisztátalanság biztos eltávolitására. — A **RAVISSANTE** az arczszinnek feltünően szép, halványrózsaszinü bársonyszerü fiatal üdességet ad, a bőrt és kezeket vakitó fehérségüvé és gyöngéddé teszi, a lég behatásától megóvja, s gyöngéd bőrt szerez a legkésőbbi öregségig.

BUDAPESTEN *kapható valódi minőségben csupán csak*
TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerész urnál, király-uteza 7. szám;
LUEFFM. ur illatszertárában, Dorottya-utcza 3-ik szám;
VÉRTESSI SÁNDOR ur m. kir. udvari illatszertárában, Kristóftér 1-ső szám; és
VADÁSZ FERENCZ UTÓDA illatszertárában, koronaherczeg-utcza 1. sz.

Nagy eredeti üvegtok ára 2 frt 50 kr.
Kis " " " 1 frt 50 kr.

Központi szétküldési raktár: **Schwarz Henrik**-nél Budapest, Mária Váleria-utcza 9-ik szám.

WERTHEIMER MÁRKUS

Budapest, IV. ker. Károlykaszárnya épület.

Eladás nagyban és kicsinyben.

Téliczipők!

Nők számára.

Meleg comód-czipők finom nemezből (filz) . . . . 1 ft 30 kr.
Magas lehajtó comodczipők legfin. nemezből (filz) sarokkal és nagy csokorral . . . . 2 ft 20 kr.
Finom bőr czugos topánok 16 centiméter magas szárral és erős dupla talppal . . . . 4 ft — —
Legfin. bársony czugos topánok erős dupla talppal . . . . . 4 ft 20 kr.
Posztó czugos topánok magas szárral, erős és finom bőrrel boritott, dupla talppal . . . . 4 ft 50 kr.

Urak számára.

Nemez (filz) comodczipők akármely szinben . . . . . 1 ft 50 kr.
Chagrén topánok jó erős talppal 4 ft 50 kr.
Borjubőr (vixos) topánok, erős dupla tappal legfinebb . . . 5 ft — —
Posztó topánok bőrrel boritva, erős dupla talppal . . . . . 5 ft 50 kr.
Muszka-lak topánok (vizhatlan) legerősebb bőr vastag talppal 5 ft 80 kr.
Térdig érő csizmák valós. muszkabagaria-bőrből (vizhatlan) vastag 3 szeros talppal . . . 12 ft — —
Fiuk számára csizmák minden lábhoz 4—7 ft

Nagy raktár férfi-, nő- és gyermekczipőkből legolcsóbb gyári áron.

A munka tartósságáért jótállás biztosittatik.

Vidéki megrendelések az ár beküldése vagy utánvétel mellett pontosan eszközöltetnek.

HIRDETÉSEK

e lap részére felvétetnek

a kiadó-hivatalban,

(himző-utcza 1. sz. a,)

Alapos gyógyitás jod és higany szerek nélkül.

Titkos betegségeket

bármily nemüeket, különösen a

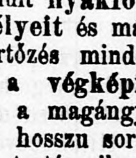

tehetetlenséget

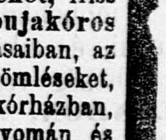

(elgyengült férfierőt),

továbbá **bőrbajokat, vizelési nehézségeket, hugycsőszükületeket,** friss és idült **nyákfolyást,** nőknél az ugynevezett **fehérfolyást, a bujakóros fekélyeit** és **másodrendü bujakórt minden alakjaiban és elcsufitásaiban,** az **önfertőzés minden következményeit, mint ondófolyás, éjjeli magömléseket,** sőt a **végképi tehetetlenséget** is, **katonai és polgári főkórházban,** mint a magángyakorlatban a legujabb tapasztalatok s buvárlatok nyomán és évek hosszu során át sok ezer esetben kipróbált **egyszerü módszerrel,** kiválóan tartós siker biztositása mellett, **jod és higany nélkül bámulatos gyorsan s alaposan gyógyit (ujonnan keletkezetteket 48 óra alatt)**

WEISS J.

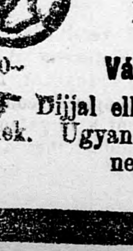

gyak. orvos, sebész és szülész, az itteni cs. k. katonai **főkorházban** volt osztályorvos, bel- és külföldi tudományos és humanitasi társaságok rendes és tiszteletbeli tagja, és több kitüntetés tulajdonosa.

Rendelő intézet: Budapest, belváros, uri-uteza 6. sz. bemenet a lépcsőn.

Naponkint délelőtt 7—10-ig, d. u. 1—4-ig, este 7—8-ig.

Várószoba minden egyes beteg részére elkülönitve.

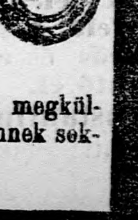

1 150—

Dijjal ellátott levelekre azonnal válaszoltatik, és a gyógyszerek megküldetnek. Ugyanott kapható a hires mü: **„Az elgyengült férfierő",** ennek seknemü okai és alapos gyógyitása. Ára 2 frt. 50 kr.

A

SCHLESINGER és WOHLAUER-féle

könyvnyomda.

Budapest, rostélyutcza, Károlykaszárnya 8-ik sz.

a legjobban szerkezett gyorssajtókkal, valamint a legujabb és legszebb betünemekkel ellátva, ajánlja magát a tisztelt közönségnek,

mindennemü nyomtatványok

legpontosb és legjutányosb elkészitésére.

Vidéki megrendelések ép oly szép mint helyes kivitel biztositása mellett gyorsan eszközöltetnek.

Az „Egyetértés" melléklete.

— 284-ik számához. —

ségét, hogy egyik állam a másiknak jövedelmét megsonkitsa. Ami pedig a bankot illeti, ennek közössé tételéről 1867-nen szó sem volt, és sem akkor, sem később nem jutott senkinek eszébe kételkedni abban, hogy az ország e tekintetben tökéletes állami függetlenségi joggal bir.

Minket nem elégitettek ki az 1867-iki megállapodások. De kétségtelen, hogy azon állapot közt, mely akkor fenntartatott, és a közt, amely be fog következni, ha ezen kiegyezési javaslatok keresztül mennek, lényeges különbség van. Ezért, habár mi repudiáltuk és repudiáljuk ma is az 1867-iki kiegyezési rendszert, azon jogokat, melyek akkor törvénybe igtattattak, önök ellenében is kötelességünknek tartjuk védelmezni. (Helyeslés a balon.)

Ugy vettem észre, t. ház, a vita folyama alatt, hogy nevezetes uj tanok és fogalmak jöttek a közjogi téren forgalomba, melyek a régi Deák- és az eddigi kormánypártnak közjogi nézeteitől lényegesen eltérnek. Mintán én ezt fontosnak tartom, engedje meg a t. ház, hogy észleleteimet, melyeket a vitában ezen tekintetben szereztem, röviden előadhassam.

Wahrmann képviselő ur reflectálva Helfy külön véleményére, azt mondja, hogy eltér „azoktól, kiknek az önálló vámterület, önálló bank nem öncél, hanem csak eszköz 1867-iki alapnak megingatására, azon fennálló viszonynak felbontására, a melyet mi őszintén fenntartani akarunk."

Megvallom, t. ház, hogy az összes nyilatkozatok közt, melyeket a vita folyamában hallottam, semmi nem lepett meg annyira, mint ez. A képviselő ur tehát az 1867-iki alappal incompatibilisnek tartja azt, hogy Magyarország joggal birjon önálló (Wahrmann Mór közbeszól: Egy szóval sem mondtam!) pénzügyhöz. Ugy látszik, a képviselő ur ezt tagadni akarja, pedig saját szavait idéztem. A t. képviselő ur azt hiszi, hogy azon jogok, melyek positive az 1867-iki törvényben, Magyarország részére megállapitva nincsenek, tán nem is léteznek. Erre mutatnak világosan általam idézett szavai. Eddig legalább nemcsak hogy nem állott ellentétben az 1867-iki alappal és a rendszerrel Magyarország joga az önálló pénzügyhöz; de azt hiszem, hogy nagyon tiltakozott volna bárki a régi Deák-párt tagjai közül az ellen, ha valaki azt mondotta volna, hogy az 1867 iki alappal Magyarország joga önálló pénzügy és bankügyhöz meg nem egyezik. Azon elméiet, azon felfogás, mely a t. képviselő ur e nyilatkozatában foglaltatik, tökéletesen uj.

Egyébiránt nem áll egyedül e tekintetben a t. képviselő urnak általam idézett nyilatkozata. Falk igen t. képviselő ur beszédében szintén van egy érdekes passus, mely azt mutatja, hogy nála is uj felfogás létezik Magyarország közjogi állására nézve. Azt mondta a t. képviselő ur, hogy nem Magyarország önálló bank felállitására vonatkozó joga lesz törvénybe igtatva, miután szólott arról, hogy 10 év mulva a jogérvényesithető, hanem annak kölcsönös, tehát a másik állam részéről is elismertetése. Meglehet, — igy szólt, — Helfy ur azt hiszi, hogy ez nem ér semmit, de hogy ez mily fontos, mutatják a legujabb események. Az is a mi közjogunk szerint magától értetődő dolog, hogy Magyarországot nem kötelezi oly adósság, mely az ő alkotmányos hozzájárulása nélkül köttetett, és ezt az 1897. XII. t. cz. 53. §-ában mi egyoldaluan ki is mondtuk. Mit gondol a t. képviselő ur, ha akkor sikerült volna ezen jogokat a tulsó részről is elismertetni, nem volna-e tetemesen egyszerüsitve a 80 millió adósság kérdése, sőt léteznék e ma általában e kérdés?"

Falk képviselő ur nem állitja ugyan azt, a mit Wahrmann képviselő ur mondott, hogy t. i. Magyarország joga önálló bank felállitásához az 1867-iki alappal ellentétben áll, hanem azt hiszem, hogy az 1861-ben sőt 1867-ben még teljes érvényben állott jogelvekkel az ő nézete mégis kiáltó ellentétben áll.

Ő nagy előnynek tartja, hogy Magyarország joga az önálló bankhoz a tulsó fél által is elismertetett. Mit jelent ez? Kétségtelenül azt, hogy ő ezen jogot kétesnek tartja, tökéletesen biztositottnak nem tartja Magyarország ezen jogát. különben nem értem, hogy miért látna abban előnyt, hogy az Ausztria részéről elismertetett. Ugy látszik, a képviselő ur nem osztozik azon nézetben, mely eddig fennállott, hogy t. i. Magyarország állami jogai régi törvényein, régi fennálló alkotmányán alapulnak és ennélfogva az Ausztriától való elismertetésre legkisebb szükség nincs, s ha mi kivánjuk vagy csak el is fogadjuk ezen elismertetést, ezzel kétségtelenül gyengitjük az alapot, milyen Magyarország jogai állanak. Ha mi kivánjuk, vagy ha csak beleegyezünk, hogy e jogunk elismertessék, Ausztria pedig ezt tényleg megteszi, ez egyfelől jogfeladás, más részről usurpatió. Azt hiszem, hogy ezt tagadni nem lehet.

Talán arra fektet sulyt a képviselő ur, hogy ezen elismerés és annak előnye kölcsönös. Legyen szabad erre megjegyeznem: si duo faciunt idem, non est idem. Megengedem, hogy Ausztria minden közjogi scrupulus nélkül fogadhatja, ha Magyarország az ő jogait elismeri, vagy el nem ismeri, mert erősebb lévén, hatalmában áll jogát irányunkban érvényesiteni. De nekünk, mint gyengébbeknek egyedüli palladiumunk a jog, és azért annak fenntartására és a jogfolytonosság fenntartására igen nagy sulyt kell helyeznünk. (Élénk helyeslés a balon.)

A t. képviselő ezen theóriájától valóban már csak egy lépés van Neuwirth és Hohenvarth azon theóriájához, mely szerint nem tartja kétségtelennek Magyarország jogát az önálló bankhoz, miután nem ismer törvényt, melyben ez positive ki van mondva.

De még érdekesebb a mit az igen t. képv. ur, a mint már felolvastam, arra nézve mond, hogy mi csak egyoldalulag mondottuk ki az 1867. XII. t. cz. 53. §.-ában azt, hogy Ausztriának minden régi és beleegyezésünk nélkül csinált adósságai bennünket nem köteleznek. Ha azt méltóztatnak mondani, hogy ezen intézkedés csak egyoldalu volt, akkor méltóztatnak elismerni, hogy Magyarország valósággal mint az osztrák birodalom kiegészitő része köteles volt viselni azon terheket, s e szerint nemcsak hogy arra nézve concedálja a képviselő ur a jogi alapot, hogy Ausztria a 80 millió adósságot rajtunk is követelje, de felbátoritja azt arra, hogy érvénytelennek tekintvén a közös adósságokra vonatkozó 67. XV. t. czikket, követelje annak revisióját, és ha azt találja, hogy nem elég a mit fizetünk, formulázza követelését, most ugy is szürete van az ilyen dolognak. (Élénk helyeslés a balon.) és kivánja, hogy ez is bevonassék a kiegyezésbe, jó lesz nekünk az is a compensatió tárgyának. (Helyeslés a balon.)

Én ugy találom t. ház, hogy ezen egészen uj dolgok, melyek különös világitásba helyezik azon közjogi felfogást, mely az igen t. kormánypártnál ez idő szerint uralkodik. Hogy ezek az 1861-ki eszméktől az 1861-iki iskola tanaitól, melyek még 1867-ben is irányadók voltak, lényegesen eltérők, azt hiszem kétségtelen. Ugy látom, hogy ezen uj eszmék a fusió meleg ágyában keltek ki, mintha azok által lettek volna importálva, kik a fusió alkalmával a deákpárthoz csatlakoztak, mert nem tudom, hogy azon igen t. uraknak csakugyan egyénenként változtak-e valódi meggyőződésük, vagy pedig most is megvan régi meggyőződésük a szögre akasztva, és ezek a végett lettek csak alkalmazva valószinüleg, hogy takaróul szolgáljanak azon fokrólfokra való sülyedésnek, a melyet a t. kormány a kiegyezési alkudozások alkalmával követett?

Mindezekből t. ház, ránk nézve azon szomoru elégtétel következik, hogy nagyon is igazunk volt akkor, midőn azt mondottuk már 1867-ben és azóta folytonosan, hogy a nemzet akkor, midőn a jogfeladások terére állott, oly lejtőre lépett, a melyen nincs megállapodás. Ime most látjuk, hogy Magyarország közjogáról való akkori nézetek ma lényegesen megváltoztak és ebből az uj felfogásból következik és ebben a felfogásban gyökerezik minden, a mi most törnik. (Élénk helyeslés a balon.)

Hogy nemcsak tényleg, de formailag is lényeges változás alá fog esni a 67-i alap, ez, azt hiszem, igen könnyenbebizonyith tó. Hogy tényleg látjuk már az kétségtelen, mert az eddigiekből is, hogy Magyarország közgazdasági helyzete lényegesen kedvezőtlenebbé vált az eddiginél. De nemcsak tényleg, hanem formailag is feladták 1867-ben még fennállott lényeges jogokat; még pedig tényleg fel van adva az 1867. XII. törvényczikk 63-ik §-a, a mely világosan elrendeli, mint már többször voltam bátor felhozni, a mit oly nehezen akar megérteni a t. pénzügyminiszter ur, hogy ezen törvény szerint csak oly intézkedéseket szabad tenni a közvetett adókra nézve, a melyek kizárják annak lehetőségét, hogy egyik fél a másik fél jövedelmet megcsonkithassa. — S ez tényleg megtörtént akkor, mikor oly egyezséget proponálnak a közvetett adókra nézve, a melyből, hogy Magyarország jövedelmei lényegesen csonkittatnak, világosan kitünik. De megsértetett ugyanezen törvénynek 68. §-a is, a mely határozottan kimondja azt, hogy ha nem sikerül a két fél közt az egyezség, akkor Magyarország önálló intézkedési jogába lép.

Hogy az egyezkedés nem sikerült, ez bizonyitja azt, hogy az reánk nézve káros, s hogy egyáltalában nem felel meg a helyzet kivánalmainak. De, hogy nem sikerült, ez abból is világosan látszik, hogy nem felel meg a 63. §. azon intézkedésének, a mely szerint csak ugy szabad intézkedni, hogy az ország jövedelmei meg ne csonkittassanak.

A bank egyesség által a kormány közös ügyet csinált oly ügyből, a mely hogy közös lenne a 67-iki törvényekben egyáltalában nem mondatik, sőt e tekintetben Magyarországnak független joga világosan fentartatik. Hogy mi szükség volt arra, hogy a bankügyből a kormány közös ügyet csináljon, azt én belátni egyáltalában nem tudom. Nagy előnyöket az előttünk fekvő törvényjavaslatban én nem látok, de nem is állitja azt senki sem, tehát mi czélból szövetkezett, lépett érintkezésbe kormányunk az osztrák kormánynyal? Azt hitte-e, hogy az osztrák kormány jó szolgálatokat fog tenni az osztrák bank ellenében? Hát oly naiv — bocsánatot kérek e kifejezésért — a kormány, hogy nem tudta, hogy az osztrák kormány, a reichsrath, maguk azok a döntő körök és a bank, mind nem más mint egy érdekconsortium, a mely régi, hagyományos szokásánál fogva mindent elkövet és kölcsönösen segiti egymást azon czélból, hogy Magyarországot kizsákmányolják. (Élénk helyeslés balfelől.) Ezen jó szolgálatok miként nyilvánultak? ugy hogy az osztrák kormány megszerezte a banknak azt, hogy ingyen megkapja a törvényesitést Magyarország részéről 10 évre, megnyerte a bank részére azt, hogy Magyarország 10 évig az önálló bank felállitási jogáról lemond; a maga részére illetőleg az osztrákok részére pedig egy kis sensal pénzül megszerezte Magyarországnak résztvételét a nyolczvan millió adósságban. (Tetszés a szélső baloldalon.)

De bátor vagyok azt is kérdezni, hogy egyáltalában mi szükség volt az osztrák bank privilegiumának lejárta ötletéből most minden áron történni valami intézkedésnek a bankra nézve, ha már az önálló bankot a t. kormány felállitani képes nem volt? Hát mi történt volna akkor, ha egyáltalában nem történt volna semmi intézkedés? Hogy Ausztria bank nélkül nem maradt volna, a felett kételkedni nem lehet, de mig abban sem, hogy ha nem avatkozott volna bele Magyarország, illetőleg a magyar kormány, akkor egyszerüen meghosszabitatott volna az osztrák bank privilegiuma és egyszerüen folytatott volna az eddigi állapot. Mondom, ha már nem birt a magyar kormány odáig emelkedni, hogy az önálló magyar bank felállitásához ragaszkodjék, sokkal jobb lett volna egyszerüen azt mondani, hogy ne csináljunk semmit, ha eddig türtük ezen törvénytelen állapotot, türjük még egy ideig, nem lett volna az országnak belőle semmi hátránya, mert hiszen tényleg nem lett volna egyéb, mint a mostani álapot folytatása, de nem lett volna a bank közös ügygyé, nem kellett volna 10 évre megfosztani Magyarországot attól, hogy az önálló bankot felállitsa. (Helyeslés a szélső baloldalon.)

Az mondatik a törvényjavaslatban, hogy Magyarország csak 10 évre mond le a bank felállitási jogáról és különösen ki is van mondva mindkét részről, hogy Magyarországnak ebbeli joga sértetlenül fennáll, sőt ez kölcsönösen közösen garantiroztatik. Már reflectáltam röviden a dologra, de azt kell még megjegyeznem, hogy én különös módjának tartom a jogmegerősitésnek azt, mikor az lemondás formába öntetik. (Derültség a szélsőbalon.) A megerősitésnek ezen formája constatálja, hogy Magyarországnak volt joga, de azt, hogy Magyarországnak van és lesz joga, hogy az sértetlenül fennmarad, már arra nézve helyes formulázásnak megvallom nem tartom. (Tetszés a szélső balon.) És méltóztassék megfigyelni, hogy oda át Ausztriában milyen benyomást tett, az egész jogfenntartás. Midőn ezen 10 évi lemondás ellen némelyek részéről skrupulusok hozattak fel, akkor a bizottságnak egyik tagja — nem akarom megnevezni — azt mondta, hagyjuk benne, jelentéktelen dolog az egész, és erre belenyugodtak a többiek és bennhagyták ezen jogelismerést.

Valósággal ugy veszi ki magát a dolog, mint ha valaki azt mondaná, hogy én 10 évre lemondok házastársi jogaimról. (Élénk derültség a szélső baloldalról.) Már aki ezt tenné ugyan lehetne-e annak részéről feltenni azt, hogy szándékozik 10 év mulva ismét visszalépni az elhagyott jogainak élvezetébe. (Derültség.)

Ennélfogva megvallom, hogy nem csodálkozom, ha tuloldalról Magyarország részéről ezen jogfentartást ugy értelmezik. Ezen 10 évre való lemondás kétségtelenül megszakitása a jogfolytonosságnak. Már pedig, hogy a jogfolytonosság csonkitatlan fenntartása mily nagyfontosságu ránk nézve: erre nézve utalok az 1861-ki feliratra, és azon doctrinákra, melyek hogy valaha nálunk egy uralkodó párt kebelében ily hamar megingattassanak, vagy elenyészszenek, azt soha nem vártam. (Helyeslés a szélső balfelől.)

Most méltóztassék megengedni a t. ház, hogy én is reflektáljak röviden azon akadályokra, melyeknél fogva némelyek lehetetlennek vagy károsnak tartják Magyarországon az önálló bank felállitását. Ez okokat akként formulázza a többségi vélemény, hogy nagy zavar állna elő a forgalomban s veszélyes bizonytalanság állana elő a kereskedésben és iparban.

Hogy mi által idéztetnék elő e nagy zavar, erre nézve azt mondja a t. előadó ur, hogy különösen az által, hogy az osztrák banknak várható ellenségeskedése folytán disagio támadna a magyar és osztrák bankjegyek közt, sőt az államjegyek közt is. Ebből jönne létre a nagy zavar, mely — nézete szerint — elég ok arra, hogy az ország az önálló bank fellállitásától tartózkodjék. Hogy állandó volna-e a zavar, erre nézve maga Wahrmann képviselő ur is azt mondja, hogy csak rövid időre lehetne tőle tartani, mert azt méltóztatott mondani hogy nem képzeli, hogy a magyar bank szilárd hitelre rövid idő alatt ne tudna szert tenni. Tehát szerinte is csak rövid időről lehet szó. És én elismerem, hogy Wahrmann képviselő ur sok concessiót tett s igen szük körre szoritotta azon ellenvetéseket, melyek szerinte elégségesek arra, hogy a bank felállitását ne tanácsolja.

Ugy látom ezekből t. ház, hogy itt valami nagy mérvü országos zavarról, arról, hogy Magyarország kereskedelme tönkre menne, mit megsinlene aztán az ország minden producens osztálya, itten szó sincs, és azt hiszem, hogy ettől tartani egyátalában nincs is ok. Mert én a magam egyszerü felfogása szerint azt gondolom, hogy mindaddig, mig Magyarországnak lesz eladó portékája, mig ezen portékára másoknak szüksége lesz, addig vevőre az fog találni, s a disagióból származó zavarok nem fogják a forgalmat valami nagy mérvben megakadályoztatni, mert sehol nem áll inkább, mint a forgalomnál: „mundus se expediet.

Ha tehát ily nagyobb mérvü országos calamitásról szó nem lehet, miben áll voltaképen a bekövetkezendő zavarnak mértéke? Én megvallom, miután ez nem mondatott nem magyaráztatott meg, kénytelen vagyok a magam combinatiójának adni helyt, és azt mondani, hogy ezen nagy zavar abból állana, hogy némi kellemetlenség és kényelmetlenség állana be ezon kereskedők üzletében, kik az osztrák nemzeti bankkal viszonyban állanak. Ez volna az egész.

De ha ez igy van, akkor méltóztassék megengedni, a többségi vélemény t. előadója, én erre oly nagy sulyt nem fektethetek, hogy inkább, mintsem ez összeköttetése néhány magyar kereskedőnek megzavartassék, maradjon minden az eddiginél és Magyarország egész közönsége szenvedje tovább is azon hátrányokat, melyeket az önálló bank nélkülüzése ránk nézve hoz. (Helyeslés a szélső baloldalon.) A dolgok rendes folyása mellett még a kényelmetlen helyzet sem lenne valami állandó és veszélyes, mert tudvalevő dolog, hogy mihelyt felfog állittatni a magyar bank, az azonnal átveszi azon hiteleket, melylyel eddig az osztrák nemzeti banknál a kereskedők birtak, s igy nem nagy baj származhatik az egészből; ha azonban az osztrák nemzeti bank hajlandó volna velünk ez alkalommal fullánkját éreztetni, azt hiszem, ha Magyarország ott lesz, hogy képes leend az önálló bankot felállitani, akkor csak lesz neki annyi hatalma, hogy polgárait védelmezze, ha másképp nem lehet, moratorium által, (Helyeslés a szélső baloldalon), sőt még azt hiszem, hogy az államcassában is csak akad majd egy nehány forint, melylyel az illetőkön segiteni lehet. De mondom, habár ugy látom, hogy Wahrmann képviselő ur erre nem nagy sulyt fektet — de mondom — ha származnék is a kereskedőkre nézve némi hátrány, akkor is azt mondom, hogy inkább bukjék az a néhány kereskedő, mint maga az ország. (Élénk helyeslés a szélső baloldalon.)

Azt mondotta a t. előadó ur, hogy a tőke cosmopoliticus természetü. Valósággal tapasztaljuk, hogy nemcsak a tőke in abstracto, hanem a pénzemberek, a tőkepénzesek, a bankárok és kereskedők egy kis nisussal birnak a cosmopoliticus eszmékre. Ha az a tőkének a természete, nekünk meg az a természetünk, hogy mi a cosmopolita nézetek, azok képviselőinek érdekei kedvéért az ország érdekeit feláldozni nem akarjuk.

Utóvégre is ide reducalódik mind az, a mit Wahrmann képviselő ur arra nézve felhozott, hogy Magyarországban az önálló bankot felállitani nem lehet. Nagy figyelemmel hallgattam Falk képviselő urnak beszédét is, de több felvilágositást abból sem voltam képes meriteni. Beszéde igen tanulságos volt, mint felnőttek oktatása nagyon élvezetes és mulatságos mint humoreszk, de a dolog lényegét ép oly kevéssé fejtette ki, mint Wahrmann képviselő ur. Csak beszéde végén van egy passus, melyben érinti — mert nem fejti ki — annak borzasztó következményeit, ha mi csalódnánk, kik az önálló nemzeti bankot akarjuk felállitani.

Azt mondja, hogy nem vagyunk csalhatatlanok és csalódhatunk mindketten, de ha a t. képv. ur és elvtársai csalatkoznának, abból legfeljebb az a veszély származnék, hogy maradna a status quo. Én ugy látom, hogy voltaképen ez a status quo az, mely a t. képviselő urat arra buzditja, hogy az önálló nemzeti bank veszélyes kisérletéhez ne járuljon. Mit mond azon esetre nézve, ha mi csalatkoznánk? Azt mondja, hogy akkor nem fogjuk többé elérni azt, a mit most elérhetünk, ily kedvező feltételeket, mint az előttünk fekvő pactum, semmiesetre sem nyerhetünk. Méltóztassék megengedni, de ha ennél feketébben nem tudja festeni a jövőt, ezzel minket megrenditeni nem fog, mert hiszen abban az esetben, ha mi csalatkozunk és ha Magyarország azon a ponton lesz, hogy ismét kénytelen legyen az osztrák nemzeti banknak Ábrahám kebelébe menekülni, s tőle kérni, hogy mentsen meg az önálló magyar banktól, s fogadjon védszárnyai alá: akkor sem lesz sorsunk roszszabb, mint volt eddig, akkor is meg fogja tenni Magyarországgal azt, a mit saját érdeke kiván, — ennél többet most sem tesz. (Igaz! Ugy van! a szélső balfelől.)

Most legyen szabad t. ház pár szóval reflectálni arra, mivel Prileszky és Kállay Béni t. képviselőtársaim motiválták szavazatukat. Prileszky t. képviselő ur körülbelől azt mondá, hogy Magyarországon majd csak akkor lesz czélszerü a magyar bank felállitása, ha rendbe lesznek összes viszonyaink, rendbe az államháztartás, meg lesz szüntetve a deficit, sőt még mindez sem elég szerinte, még a népnek is meg kell tennie a magáét, s különösen szükségez az, hogy a nép takarékossá váljék, szükséges, hogy csecsebecsére évenkint 100 milliót ne adjon ki.

Kállay t. képviselőtársam azért nem hiszi az önálló bank felállitását, mert nálunk nincsenek meg a solid hitel kellő feltételei, ő az önálló banknak fölállitását, sőt még a valutának rögtöni rendezését is veszélyesnek tartaná, különösen azért, mert egyszerre tulságos tőkék jönnének be az országba, és hát mi már olyanok vagyunk, hogy valószinü, miszkrint azzal visszaélnének. Tudvalevő dolog, hogy nemzeti jellemünk, nemzeti tulajdonságaink közül hiányzik két lényeges dolog: a takarékosság és a szorgalom.

Együvé foglaltam kit t. képviselőtársaimat, mert bár megengedem, hogy modorban eltérőleg nyilatkoztak, de a dolog lényegére egyetértettek, hanem azt hiszem, hogy t. képviselőtársaim nagyon csalatkoznának abban, ha ők azok után, miket elmondottak, 10—20 év mulva, amint Prileszky képviselő ur monda, vagy évek hosszu sora után, mint Kállay képviselő ur magát kifejezte, lehetséges a magyar bank felállitás, mert ha ők ezt attól feltételezik, hogy a magyar jellem teljesen átalakuljon, mire különben semmi szükség, mert a magyar ebben se nem jobb, se nem rosszabb, mint más, ebből az következik, hogy a magyar bankot sohasem lehet felállitani, mert a nemzeti sajátságok, a a nemzeti jellem teljes átalakulása nem szokott előfordulni, erre alig van példa a történelemben. (Helyeslés a szélsőbal felől).

Én megvallom, hogy Prileszky képviselőtársamtól egészen más nyilatkozatot vártam volna. Ő kijelentette, hogy majd megmondja ő őszintén az igazi okokat; ennek következtében én azt vártam tőle, hogy ily formán nyilatkozzék a maga megszokott őszinte modorában: mi elfogadjuk ezt a közös bankot azért, mert mi egyáltalában nem akarjuk megbontani a dolgok mostani rendjét; nem akarjuk ezt azért, mert mi így igen jól érezzük magunkat s inkább sem hogy ezt megbolygattuk, s még ezek a jobboldali képviselőtársak jussanak kormányra, nem képes Tisza Kálmán oly dolgot proponálni, a mit mi el ne fogadjunk. Ez lett volna őszinte nyilatkozat. (Ugy van! a szélsőbal felől.)

Kállay t. képviselőtársamtól hasonló őszinte nyilatkozatot nem követelhettem, mert ő nem is mondta azt, hogy majd ő fogja megmondani őszintén az igazat. Engedje meg azonban, hogy én az ő beszédének s más azon oldalról jött nyilatkozatoknak értelmét magamnak ily formán interpretaljam: Mi egyátalában nem engedjük magunkat a loyalitás és az osztrák szövetség iránt valo odaadó hüség és ragaszkodás tekintetében bárki által is fölülmulatni; és miután látjuk, hogy Bécsben ahhoz a bankhoz oly nagyon ragaszkodnak, elfogadjuk a javaslatot, habár roszaknak tartjuk s mi jobbat tudtunk volna csinálni.

Azonban mondott Prileszky képviselő ur egy dolgot, melyből miután nagyon gyéren fordulnak elő a t. baloldali beszédekben politikai momentumok, mint ex ungve leonem ez alkalommal valódi okát vélem kiokoskodhatni egy kormánypárti tag maga elhatározásának. Ez ott van, a hol Prileszky képviselő ur mondá, hogy mi szükséges először, másodszor és harmadszor egy önálló bank felállitására.

Ő először is mint első feltételt a pénzt emlité, a mi a legkisebb, mert van; mint másodikat a sold hitelt emlitette, a mi hiányzik, mert nem vagyunk takarékosak; az argumentumra azt hiszem nem kell nagy sulyt fektetni; mint harmadikat, végre a törvényhozási factoroknak összmüködését emlitette, és ugy látszik, hogy ez legtöbbet nyom nála a latban. Én azt hiszem, hogy ebből következtethetem, hogy a t. képviselő urra nézve nagy nyomatékkal birt azon ismeretes királyi nyilatkozat. Hasonlólag tiltakozik Falk képviselő ur, ki azt mondá, hogy ő rá nézve nem volt ennek semmi hatása, mivel ő nem annak, hanem más oknak következtében zavarta meg a törvényjavaslatot. Tökéletesen elhiszem, mert láttuk, hogy őt voltaképen mi birja az egyezmény elfogadására, de azt hiszem, hogy másokra és Prileszky képviselő urra nézve is ezen nyilatkozat nem maradt hatás nélkül.

Méltóztassék a tiszt. ház tehát megengedni, hogy ezen momentuosus dologról, mely kétségtelenül nagy szerepet játszik e bankkérdésben, t. i. a miniszterelnök ur által felemlitett királyi nyilatkozatról mondhassak egy pár szót. Midőn azt teszem, tökéletesen tudom, hogy mit követel tőlem az alkotmányosság, bármennyire érezzem is azon keserüséget, melyet azon nyilatkozat okozott, és bármennyire érezzem is magamat ezáltal provocálva, azon korlátok alól, melyeket az alkotmányosság szab, magamat, midőn róla szólok, nem érzem felmentettnek.

Elnök: Bátor vagyok épen utóbb szavai következtében képviselő urat arra figyelmeztetni, hogy az alkotmányosság korlátai épen azt kivánják hasonló esetekben, hogy a korona nézetei a parlamentáris vitatkozás tárgyát ne képezzék. (Helyeslés.)

Mindazokhoz, a mikért alkotmányos országban a miniszterium felelős, méltóztassék hozzászólni, de azon korlátok között, melyeket magának a képviselő ur is helyesen szabni méltóztatott, t. i. hogy a korona nézetei taglalása és tárgyalása a parlamentáris tanácskozás keretébe nem tartozik. (Helyeslés.)

Mocsáry Lajos. Teljes tisztelettel fogadom, kötelességemhez képest a mélyen t. elnök urnak figyelmeztetését, és kijelentem, hogy én arra reflexiókat tenni egyátalában nem akarok, hanem örvendek, hogy azon szerencsés helyzetben vagyok, hogy az igen t. elnök urnak mest a dolog érdemére nézve is tett nyilatkozatával tökéletesen egyetértek. Én azt akarom nyilvánitani, hogy én ezen fejedelmi nyilatkozatért a miniszterelnök urat teszem felelőssé, őt teszem felelőssé annyiban, mivel csakis az ő magatartása s a mód, mely szerint Ő felsége előtt az ország állapotát a honpolgárok hangulatát tolmácsolta, adhatott okot és alkalmat arra, hogy a fejedelem ily nyilatkozatot megtehetőnek tartott. (Élénk helyeslés balfelől.) De bárminként álljon is a dolog, mi lett volna a miniszterelnök ur kötelessége ez alkalommal? Semmi esetre sem ez, hogy ezen nyilatkozattal takaródzék az ország előtt azért, hogy nem sikerült önálló bankot létesiteni, hanem az, hogy persistáljon a lemondásban. (Élénk helyeslés balfelől.)

S ha neki nem sikerült, bizta volna másra, hogy igyekezzék más véleményre birni a fejedelmet; de semmiesetre sem lett volna szabad a ministerelnök urnak saját, korábban nyilvánitott meggyőződése ellenére, tovább is részt vennie a további actióban oly irányban, a melybe a fejedelem nyilatkozata által az ügy tereltetett. (Élénk helyeslés balfelől.)

Hanem hát a t. kormányelnök magatartása nemcsak ez alkalommal, hanem különben is végzetes befolyást gyakorolt Magyarország jogai és édrekei érvényesitésére nézve az alkudozások folyamán. Ezen maga tartás következtében kaptak vérszemet az osztrákok, ezen magatartás következtében lett lehetségessé azon eljárás, melyet — fájdalom — azon oldalról tapasztalnunk kellett. Ismeretes t. ház e tekintetben nemcsak az osztrák tényezők összes magatartása az egész alkudozási idő alatt, hanem különösen az is, a mit most legujabban az ottani kiegyezési bizottságban történt. Annyira ment ott a dolog, hogy most már egyszerüen tagadták Magyarország jogát az ünálló bankhoz, a mi pedig a 80 millió tartozási kérdést illeti, ugy tekintik, mintha magától értetnék, hogy Magyarországnak részt kell abban vennie, most nem is akarnak tódni sem aabitriumról, sem specificus intézkedésről, szerintök Magyarország azzal egyszerüen tartozik.

Én t. ház nem osztozhatom azok nézetében, akik hajlandók az osztrák részről irányunkban követett magaviseletet menteni, és akik azt mondják, jól teszik az osztrákok, úgy kell nekünk, miért vagyunk oly gyávak, — én mondom e nézetben nem osztozhatom, ez csakis azon generositás túltengésének ismétlődött jele, mely nem először nyilvánul Magyarország részéről, mely szerint tul engedékeny mások iránt, tul szigoru maga iránt. Én megengedem, hogy a hazafiság exclusiv természetü, hogy a haza érdekében önzőknek lennünk szabad, sőt kötelesség, de ennek meg van a maga határa s vannak a morálnak oly átalános szabályai, a melyeknek népek közt lévő viszonyokban, épen ugy, érvényesülniök kell, mint egyes emberek közt. Én tagadom, hogy az igazságtalanság, a méltánytalanság a hatalommal való visszaélés ne lenne bün, ha népek közt fordul elő. És, hogy mi ezt Austria részéről nemcsak századok óta tapasztaltuk, de tapasztaljuk jelenben is, az kétségtelen. Nem volna ez megengedhető még akkor sem ha egymás irányában idegen népek volnánk. De bármilyenek legyenek is függetlenségi aspiratióink, az, hogy századok óta közös dynastia alatt állunk, hogy a külföld irányában egységes állomot képeztünk, hogy együtt vivtunk harczokat fizettünk költségeket, azt hiszem, hogy oly kapcsokat füzött közöttünk, melyek kvetkeztében nem vagyunk oly idegenek, mint más országokok népei egymás közt. S ha azok közti sem szabad az igazságtalanság s a hatalommal vató visszaélés, köztünk még kevésbbé engedhető meg. Mi magyarok soha sem vétettünk e tekintetben. Nem akarok Maria Theresia idejére hivatkozni, sem a franczia háborukra, melyekben Magyarország a dynastia és az osztrák népek érdekében roppant áldozatokat kozott; legyen szabad megemlitenem, az 1866-iki időt, valamint azt, hogy 1867-ben is az akkori kiegyezés alkalmával Magyarország azt irta zászlajára: „méltányosság" és törvénybe is igtatta, hogy Magyarország bár jogilag reá kötelezve nincs — magára vállalja az Ausztria által csinált adósságok egy részét, nehogy az osztrák nepek jóléte, a mi jólétünkkel együtt összeroskadjon. Ezen magatartásra mi a viszonzás? Az, hogy a mostani kiegyezés alkalmával az osztrákok azt irták zászlajukra: „keine Mehrbelastung". Mit jelent ez? Jelenti azt előre, hogy semmit sem fognak engedni ott, a hol érdekkérdések fordulnak elő, ki van fejezve a legridegebb önzés, s ennek aegise alatt tettek is oly dolgokat, melyek valósággal egy nemzethez nem illő aprólékos zsugoriság, piszkos önhaszonlesés jellegét viselik.

Különösen kimutatták ezt t. ház, a 80 millió adósságban részeltetésünk felvetése által. Nekem az a nézetem t. ház, ezen 80 millió adósságról, hogy nekünk erről mint kormánynak, mint országnak még csak hallani sem szabad. Azt hiszem, nekünk vissza kell utasitanunk ezen követelést ép ugy, mint egy tisztességes személy vissza szokott utasitani egy becstelen ajánlatot, melynek meghallgatása is becstelenitő, (Tetszés a szélsőbalon) S én azt hiszem, hogy csak a közérzöletre hivatkozom, midőn állitom, hogy arczába szökött a ver az ország fiainak akkor, midőn először hallotta, hogy a magyar kormány alku tárgyává tette ezen kérdést, és soha az összes alkudozások alatt szegényebb alakot nem mutatott a kormány, mint ezen ügy tárgyalasa alatt. Most mi történik? okokat keresnek ezen eljárás palástotására, indokolására. Azt hallottuk egy alkalommal a t. ministerelnök urtól, hogy ha a két alkudozó fél különböző véleményben van egy kérdésről és mindegyik ragaszkodik a maga véleményéhez, nincs más mód, a dolog elintézésére, mint hogy harmadik itéljen mint biróság. T. ház! Ez nézetem szerint ép olyan, mintha engem az utczán megtámad valaki és megfogja kabátomat, s azt mondja: ez az enyém, add ide. Itt tehát meg van a különböző vélemény. A támadóé: hogy az övé; az enyém: hogy a kabát ez enyém. Minthogy meg van a két ellekező vélemény, nincs már mód, minthogy én egyezzem bele, hogy döntsön egy harmadik. De egyebet is hallottunk már erre nézve, mert hallottuk azt, hogy a tiszt. miniszterelnök ur azt hiszi, hogy e kérdést is a méltányosság szempontjából kell megoldani. Tehát még sem volt elég e méltányosságból? Hát nem kétségtelen az, hogy ha mi itt nagylelküeskedni akarunk is, midőn méltányosság szempontjából akarunk eljárni, valósággal nevetségesekké teszszük magunkat? Kik azok, a kik irányában méltányosságot kell gyakorolnunk? talán szegényebbek mint mi?, nekünk annyi dobálni valónk van? vagy eddigi maguk tartásával kiérdemelték azt? Én azt hiszem, hogy ha mi ily szempontból indulunk ki, akkor az nem volna a mi részünkről méltányosság; hanem méltóztassék megbocsátani a kifejezésért — ez Magyarország részéről egyszerüen bárgyuság volna.

Azoknak a t. uraknak adá át, nézetem szerint nincs érzékük még csak a közös monarchia jólléte iránt sem; mert, ha volne, akkor kénytelenek volnának belátni azt, hogy nem Magyarország szép szemeiért, hanem a közös monarchia szerintük a közös birodalom jólétéert nem szabad felhasználni az alkalmat arra, hogy Magyarországot sulyos anyagi helyzetbe döntsék. Ha ma foglalnák el Magyarországot, ha ujra behoznák a Bach-rendszert, az absolutismust, még akkor is kötelességök volna oda törekedni, hogy az ország prosperálhasson, hogy az ország anyagi jóléte emeltessék, mert Ausztria egyáltalában nem elég nagy arra, hogy a birodalomnak csaknem hasonló felét coloniának tekintsék. Hanem hát nekünk odaát nem államférfiakkal van dolgunk, hanem — mint emlitém — dolgunk van egy érdek consortiummal, a melynek egyedüli törekvése csak az, hogy Magyarországot saját érdekében minél jobban, minél tovább, és minél biztosabban kizsákmányolhassa. Ily emberekkel, t. ház, nekünk egyezkedni, alkudozni nem lehet. Ezt akkor, midőn a tulsó oldalról sem igazságot, sem máltányosságot, sem a közös érdekek kellő belátását nem érezhetjük, — képtelenségnek tartom. Annálfogva szükségesnek tartom azt, hogy lépjünk saját kétségbevonhatlan jogaink gyakorlatába, megszakitva minden alkudozásokat. (Helyeslés a szélső beloldalon.)

Azt méltóztatnak mondani, hogy el kell fogadni ezen kiegyezést már csak azért is, mert a monarchiának jelenlegi criticus helyzetében mindenek előtt egyetértésre van szükség. Ezt hangsulyozta Wahrmann képviselő ur, ezt hangsulyozta épen az imént tartott beszédében Márkus képviselő ur is. De ha szükséges az, hogy legyen egyetértés Magyarország és Ausztria között, akkor méltóztassanak minél előbb megszüntetni ezen egyezkedéseket, alkudozásokat, mert azok nem vezetnek egyébre, mint arra, hogy keserüséget szüljenek. És ezen alkudozások folyamában már is oly nagyra hágott a keserüség, hogy nom tudom mennyi idő kell reá, hogy a keserüségek éle vétessék. (Helyeslés a baloldalon.)

Kiegyezés még nem kibékülés. Önök ráerőszakolhatják, reá szavazhatják az országra ezen ugy nevezett kiegyezést, de nem fognak vele hasznos dolgot cselekedni e tekintetben, mert ezen erőszakolt egyetértés elenn, meg lesz rövid idő mulva a reatió, az ország érezni fogja sulyos következéseit, anyagi hátrányait, a szegénységet, a mely nem csakhogy fenmarad, hanem valószinüleg még emelkedni fog és ezzel növekedni fog a keserüség, s azon hátrányokért, a melyek abból származnak, azokat fogja felelőssé tenni a közvélemény, a kik oda át a hurokat tulfeszitették, kik megengedték, hogy a nemzettel paczkázzanak.

Önök arra akarják a nemzetet ezen kiegyezés elfogadásával terelni, hogy hát az Ausztriával való szövetség viszony hozza azt magával, hogy hiába mint gyengébbeknek nekünk kell engedni, el kell ezt fogadni, habár hátrányos is az egyezkedés. Ha ez igy van, ha ez az Ausztriával való viszony szükségszerü kifolyása, akkor a nemzet előbb-utóbb gondolkodni fog a felett, hogy szükséges-e, kell-e fenntartani egy oly viszonyt, a mely ilyen gyümölcsöket terem. (Mozgás).

Hogy az anyagi jólét ezen szövetség mellett lehetetlen, azt látjuk: mi érdekünk van tehát még arra, hogy ezen viszony fentartásához tovább is ragaszkodjunk! Nemzetiségünk biztositása? Várhatjuk-e mi nemzetiségünk biztositását, megerősödését azon oldalról; nem szomoru példát mutat-e a történelem, hogy épen az ellenkezőtől kell folytonosan félni?

Hátra volna még a külügyi bizotonság; ez volt azon nagy ok, mely miatt Magyarország

hajdan Ausztriával szövetségre lépett. Hát miként van megfelelve a jelen körülmények között ebbeli igényeinknek? Látjuk a jelen keleti háboru alkalmával, hogy a helyett, hogy ezen tekintetben biztosak volnánk legveszélyesebb ellenségeink ellen, azon hatalom, a melynek védelmeznie kellene bennünket, halálos ellenségükkel cimborál és odaviszi a dolgot, hogy maga a magyar kormány kénytelen ezen hatalomnak zsandárszolgálatokat tenni.

Ha ezt látja a nemzet, ha azt látja, hogy sem az anyagi jólét, sem a nemzetiség sem a külbiztonság nincs biztositva, akkor okvetlenül oly irányzatot fog venni a nemzeti közérzület, hogy más politikai combinatióban keressen magának menedéket. (Mozgás.)

Én nem mondom, hogy ezen, netalán bekövetkezendő irány nem lesz veszélytelen, meg lehet, hogy csak a kétségbeesés politikája fogja a nemzetet ezen utra terelni, meglehet, hogy maga is meg fogja bánni, de hogy keservesen meg fogja adni az árát Austria, az nézetem szerint bizonyos, mint a halál. Nem fogadom el a törvényjavaslatot. (Élénk helyeslés és éljenzés a szélső baloldalon.)

Tisza Kálmán azokra nézve, mik a szakszerüség szempontjából felhozattak, a választ a szakavatottabb kezekre hagyja, mégis később ugy nyilatkozik, hogy a vita őt arról győzte meg, hogy szükséges, miszerint a felnőttek a közgazdasági abécében oktatást nyerjenek. Tagadja Mocsáryval szemben, hogy a most proponált kiegyezés feladása az 1867-iki elveknek, feladása az ország megtartatott jogainak. Hogy Mocsáry philipicát tart a monarhia másik állama ellen, arra nézve azt mondja, hogy ezen fellépésnek politikai bölcsességét nem becsüli nagyra. Előnyt lát abban, hogy az önálló bankhoz való kölcsönös joga a két államnak kölcsönösen minden fél által a másikat illetőleg elismertetik. Beszédét igy folytatja:

Azt is mondja Mocsáry ur, hogy micsoda politika az, hogy ha nem lehetett most az önálló bankot felállitani, hát miért nem maradhatott az, a mi eddig volt, mirevaló volt most, midőn a bankprivilegium lejár, azt tenni? No t. ház! Szeretném látni, mit mondott volna a t. képviselő ur ehhez, ha egy kormány itt fellépett volna, hogy a király többi országai és tartományainak birodalmi tanácsa által megadott privilegium alapján álló bankjegyei számára törvényhozásunk is adjon kényszerforgalmat, pedig lejárván a privilegium, enélkül nem lehetett volna prolongálni, még ha akarta volna sem lehetett volna, nem azért, mert a mint már mondva is volt, azon bankintézet is, más alapokra fektettetett volna és más alapokat kell, hogy kijelöljön privilegiumában, hogy mindkét államra kiterjeszti üzletét, mintha csak az egyikre terjesztené ki. Erre rázhatja Helfy képviselő ur a fejét, de minden nagy banktudománya mellé is kénytelen lesz . . . .

Helfy Ignácz: (Közbeszól.) Van annyi mint a miniszterelnök urnak! (Zaj a középen.)

Németh Albert: (Közbeszól:) Majd meglátjuk 10 év mulva!

Tisza Kálmán miniszterelnök: Helfy t. képviselő urnak én határozottan declarálom, hogy több banktudománya van, mint nekem, de még egyet declarálok arra, mit a másik képviselő ur közbeszólt, és ez az: hogy 10 év mulva igy egymással szemben nem fogunk ülni, azt tudom; de Magyarország jövő sorsában többet bizom, semhogy Helfy képviselő ur ülhetne itt.

A mi a 80 milliós adósságot illeti, arra nézve megjegyzi, hogy nem most merül fel ezen kérdés legelőször, nem a jelen kormány, vagy a jelen alkudozások találmánya ez a kérdés, hanem évek és évek óta foly, csakhogy évek és évek alatt elhalasztható volt, mert nem jött elő kényszerüleg, nem bárki által előidézve azon percz midőn ez iránt is kötelességszerüleg tisztában kell jönni.

Nem tartja helyesnek, hogy azt mondják a kormányról, hogy a muszka hatalom számára zsandárszolgálatokat tesz, midőn saját magának és népének belbékéjét védelmezi. — A mi azt illeti, hogy mi kényszerit ezen egyezmény elfogadására, azt feleli, hogy phisice semmi és senki. Erkölcsileg azonban kényszeriti azokat, a kik a javaslatot elfogadják, annak meggondolása, hogy a közjó és a hazának java mit követel. Áttérve azután a Bánhidy által mondottakra, többi közt igy szól: Bánhidy képviselő ur azt mondotta, hogy mi most terveztetik, ez nem osztrák-magyar banktársulat, [illegible] bizony nem egyéb privil. österreichische banknál, és több képviselő urak pedig azt mondották, hogy talán azt teszi a kormány, hogy az osztrák kormány majd közbenjár a banknál, hogy ezentul nekünk ott több befolyásunk legyen. Erre azt kivánom egyszerüen megjegyezni, hogy e törvényjavaslatban egy mindenesetre meg van — és épen erre kérem ki a t. képv. ur figyelmét, mert tudom, hogy szeret igazságosan itélni, a ki pedig igazságosan akar itélni, nem tagadhatja, hogy a két kormány befolyása szemben a bankkal tökéletesen egyenlő, és hogy ezen törvényjavaslatnak azon eredménye meg van és meg lesz, hogy épen nem kell majd ezentul a magyar kormánynak az osztrák kormány jó szolgálatai utján valamit elérni a banktól, de ezen eddig fennállott és mindenesetre megalázó rosz helyzet gyökeresen megváltozik.

Es most, t. ház, főleg azokra kell néhány szót mondanom, a miket többen ismételtek, Mocsáry képv. ur is, de legtüzetesebben Simonyi Ernő képviselő ur hozott fel a kormány eljárását illetőleg. (Halljuk!) Bizonyitgatja itt először is, hogy a kormány májusban nem jött le suttyomban Bécsből. Szól aztán arról, hogy miért, mondott le és lépett ismét hivatalba a kormány. Ezekre nézve igy folytatja beszédét: Különben a t. képviselő ur midőn engem ezekért vádolt és megtámadott, általam igen nagyrabecsült hévvel hivatkozott, hogy szükséges itt nyilatkozni, mert helyre kell állitani a bizalmat a fejedelem és a nemzet között.

T képviselő ur és t. ház nem merem tagadni, hogy vannak, de bizony nagyon kevesen vannak oly hitvány emberek, a kik ezen kölcsönös bizalom megingatását minden kis inscidens alkalmából megkisérlik; de legyen nyugodt a t. képviselő ur, ezen hitvány emberek és rosz hazafiak törekvése ellen még csak törvény sem kell, ott van a nemzet fiainak loyalitás, hazafisága és józan esze, mely az ily embereket nem fogja meghallgatni, hanem mint fekélyt kilöki testéből. (Élénk helyeslés a középen, nyugtalanság a baloldalon.)

Ezután miniszterelnök a többség tagjainak lelkiismeretét iparkodik megnyugtatni, hogy ne féljenek semmit, ha mást igértek is programmbeszédeikben, az nem tesz semmit, csak szavazzanak a javaslat elfogadására.

Simonyi Ernő szemelyes kérdésben szól. Kéri a miniszterelnököt, magyarázza meg: vonatkozott-e az rá, vagy általánosságban valaki másra, midőn a miniszterelnök azt mondotta, hogy vannak, kevés számmal ugyan, de vannak hitvány, aljáváló emberek, kik a nemzet és a fejedelem közt bizalmatlanságot kelteni minden alkalommal megkisérték. (Mozgás.)

Tisza Kálmáü hivatkozik mindenkire, hogy sem embert, sem pártot nem nevezett, még azt sem mondta, hogy e házban, vagy e házon kivül. (Derültség.)

Zsedényi Eduárd: T. ház! (Holnap!) Én, a mint méltóztatnak tudni, hosszu beszédeket nem szoktam tartani. (Holnap!)

Elnök: 2 óráig a képviselő ur be fogja vé- beszédét, méltóztassanak őt meghallgatni.

Zsedényi Eduárd: Legalább az időben legyünk takarékosak! (Derültség.) Ha valaha ugy most kell iparkodnunk tanácskozásaink köréből eltávolitani minden izgatást és visszavezetni azokat ama higgadságra, mely müködésünk komoly rendeltetésének megfelel és a biztos sikernek egyedüli kezessége.

Részletesen előadja a bankügyi alkudozások történetét, melyeket Kerkápolyi 1872-ben marcz. 4-kén kelt jegyzékével kezdett meg. A külön vélemények ellen polemisálva igy fejezi be beszédét.

Felállithatjuk a magyar bankot 10 év mulva, ha jobb gazdák leszünk, mint eddig. (Derültség a szélső baloldalon.) Tessék elhinni, hogy ha mi azon drágán kölcsönzött milliókat, melyeket a haszontalan Margithid (Derültség és helyeslés) és az igen korai összekötő vasutihid, a fiumei vasut és kikötő (Derültség) a soha elkészülni nem tudó Ferenczcsatorna, (Derültség) a szerencsétlen keleti vasut, a szerencsésen leégett kocsigyár, (Hosszas derültség) a vámpalota és az állampénzét még mindig fogyasztó gépgyár kerültek, a valuta helyreállitására forditottuk volna, most szilárd hitelünk s ezek nyomán magyar jegybankunk lenne. Rajtam nem mult (Hosszasan tartó derültség), ha a volt kormányok és képviselőtársaim tanácsomat követik, nem fosztották volna meg államunk hitelét legbiztosabb életrugójától, népünk áldozatkészségétől. Vessünk számot magunkkal, tekintsünk végig bár bánatosan a mult 10 év pénzügyi viszontagságaira, melyek népünk testének belsején mély sebeket ejtettek.

Elnök: A holnap 10 órakor tartandó ülésben folytattatni fog a banktörvényjavaslat feletti általános tárgyalás, aztán tárgyaltatni fog a kérvények 46. sorjegyzéke.

Továbbá felelni fog a miniszterelnök ur Apponyi Albert gr. interpellátiójára és a pénzügyminister ur felelni fog Ferdinandy István és Kollár János képv. urak interpellatióira.

Azután következnek a netáni inditványok és interpellatiók. Ezzel az ülést bezárom.

Ülés vége 2 óra 35 perczkor.

Orbán Balázs beszéde

— a képviselőház október 31-én tartott ülésében. —

Tisztelt képviselőház! Ha van kérdés, mely behatóbb tanulmányozást s minden oldalról való megvilágitást igényel, bizonynyal ilyen a jelenleg tárgyalás alatt levő bankegyezmény s általán a bankügy, melynek mikénti megoldásától függ hazánk jövője; mert anyagilag elbukott államnak polgári szabadsága is vajmi kevéssé van biztositva. E kérdésnél, ha bár azt az előttem felszólalt szakértők és jeles szónokok behatóan vitatták is, még sem érzem magamat fölmentve a felszólalás kötelezettségétől, mert azon szemernyi nyomaték is, mit érvelésem az önálló magyar bank érdekében a mérlegbe juttat, jelen körülményeink között — midőn a transigálás hamis tana annyiakat leszéditett a köteles jogvédelem teréről — a számbavehetőség szinvonalára emelkedik.

Én igen sajnálom t. ház, hogy a szorosan egybefüggő s nemzetgazdászatunknak mintegy kettős talapzatát képező két fő életkérdést: a bank és a vámszerződést a kormány elkülönitve terjeszti a törvényhozás elébe, holott a nemzet közvéleménye ezeket érdeklőleg együttesen nyilatkozott mindig; a képviselőjelöltek a választóknak csaknem kivétel nélkül együttesen nyujtották — most oly sokak által feledett — biztositékot az iránt, hogy az önálló bank és vám hiveilesznek; a kormányprogramm és a trónbeszéd is ily értelemben kapcsolatosan érinté e két fontos kérdést, a kormány a tárgyalásokat kapcsolatosan folytatta, s ma azokat mégis elkülönitve terjeszti a törvényhozás elé, talán kiméletességből, hogy a keserü méreglabdacsokat egyenként nyelesse el, hogy igy a lelkiismeretek furdalásait apranként altathassa el, s az által mintegy előkészitse a nemzet idegeit az egyiptomi hét csapás türelmesebb elviselésére.

Én t. ház, mindig az önálló, független magyar bank hive voltam és vagyok, de ha az nem lettem volna is, azzá tenne most a pénzügyi bizottság indokolásának hatalmas érvelése, mely nyiltan kimondja, hogy a bankkérdés czélszerü megoldása csak is az önálló független magyar bank felállitásában állhat, mely kimutatja, hogy a világtörténelemben nincsen arra egyetlen példa sem, hogy két külön törvényhozással biró, ha bár szövetséges államnak, közös bankja legyen; az az ki van mutatva a tervezet képtelensége. Nagyon meggyőzőleg van kifejtve az is, hogy az egyezmény az eddigi állapotoknál semmivel sem jobb, hogy a magyar kormány és igazgató tanács látszólagos befolyása teljesen rllusorius, hogy a dotatió csekélyebb az eddiginél is, miután eddig nagyobb kereskedőink és hitelintézeteink hitelmüveleteiket Bécsben tették, mit ezután nem fognak tehetni, s igy az uj berendezés nem emelni, hanem csökkenteni fogja hitelünket, a hitel pangást nem enyhiteni, hanem fokozni fogfa, mert a forgalmi jegyek elégtelensége által a pénzt tulkeresette, s igy drágává s nehezen kaphatóvá tevén iparunk és kereskedelmünk fejlődésének fennakadását, földmüvelő népünknek menthetlen tönkrejutását eredményezendi. (Helyeslés a baloldalon.)

Hogy hazánk iparát és kereskedelmét mily nagy mérvben sujtja le a közös vámterület, azt lesz alkalmam a vámügyi egyezmény tárgyalásánál annak idejében kimntatni; itt földmivelő osztályunk szomoru sorsára kivánok a közös bank, illetőleg nem is a közös bank, hanem a kizárólagos osztrák bank ötletéből röviden reflektálni.

Hazánk földmivelő ország, 15 millió lakossa közül 14 millió földmiveléssel foglalkozik. Ezek ép oly elhagyatottságban tengődnek, mint kereskedőink és iparosaink, kiknek megélhetését vámrendszerünk teszi lehetetlenné! mig földmivelő osztályunk megsokszorozott tevékenysége mellett sem képes munkájának keresetképességét biztositani. E roppant nagyszámu népséget a fonák nemzetgazdászati állapotok azon végletekbe sodorták, hogy ma már sem saját ellátását eszközölni, sem állam iránti kötelmeit teljesiteni nem tudja.

És ha ezen hanyatlásnak ezen ijesztő mérvű elszegényedésnek okait kutatjuk, be kell vallanunk misznrint azt leginkább az állam nevében müködő kormányaink kötelességmulasztásai idézték elő; előidézték pedig az által, hogy a nemzetgazdászati hitelről — mely nélkül értelmes és belterjes gazdászat képzelhetlen, mely a kereseti munkának nélkülözhetlen előföltétele — egyáltalában nem gondoskodtak mi által ugy a földmivelő, mint kereskedő és iparososztály tönkrejutását, a földérték csökkenését decratálták nemcsak, hanem ez által az állam lételét is kérdésessé tették, mert az államok létalapját a nemzetgazdászati fejlettség képezi s mihelyt ennek feltételeit: a forgalmi és befektetési tőkét biztositó olcsó hitelt és értelmiségét az állam megszerezni és megadni nem tudja vagy nem akarja: ez által az állam létetele is koczkáztatva van; mert a productiv erő lekötése: az államháztartás forgalmi tőkéjét is devalválja, s idővel meg is semmisiti.

Tudva van t. ház! hogy a nemzetgazdászati hitelnyujtásra hivatott pénzintézetek szabják meg egy ország termelésének nemcsak kereset, hanem versenyképességét is, mert ha az ily intézetek a hitelt vagy épen nem vagy drágán nyujtják az által a termelés költségessége fokozódván versenyképessége is megsemmisül.

Ezekből magyarázható ki, hogy az irányunkban ellenséges indulatu vagy legjobb esetben csak is saját nagy osztalékjaira figyelő osztrák nemzeti bank — mint egyedüli pénzintézetünktől — függött és függ ma is nemzetgazdászati életünk fejlődésének ellensulyozása és megbénitása. (Helyeslés a baloldalon.) E bank kénye kedve szerint akaszthatta meg nemzetgazdászatunk életképességét s ölhette el termelésünk versenyképességét. És ezt az osztrák nemzeti bank egész szivtelenséggel tette is; tervszerüleg nyirbálta el nemzetgazdászatunk életrügyeit, folytonosan megvonva attól az éltető táplálékot, vagy adva oly kis adagokban, s oly drágán, a mi a versenyképesség megölésével a kölcsönzők biztos tönkre jutását eredményezzé, ugy, hogy mig másutt a nemzetgazdászati hitel igénybevétele, vagy is a fölszerelési és forgalmi tőke kölcsönzése a jóllét és gyarapodás fokmérője! nálunk a biztos tönkrejutás előzményeül volt tekinthető, sőt tekinthető ma is. (Ugy van, a baloldalon.)

Nem kell ahoz, t. ház, valamely nagy pénzügyi szakképzettség hanem csak is az eddigi eljárások behatóbb megfigyelése, hogy mindenki azon meggyőződést érlelje meg lelkében, miszerint hazánk pénzügyi zavarait hazánk földmivelő népének elszegényedését, a földértékének ijesztő mérvü hanyatlását a rosz államgazdálkodás és tulsagos nagy adók mellett leginkább az osztrák nemzeti bank idézte elő az által, hogy sokkal kevesebb pénzt hozott piaczunkra, mint a mennyit a nemzetgazdászati forgalom mulhatlanul szükségelt volna; a mi által a pénzt tul keresetté: tehát drágává s ekként a nemzetgazdászati czélokra alkalmatlanná tette.

De még az ilyenképen mesterkélten megdrágitott pénzt is megvonta földmivelésünktől, a mely nagyon hátramaradott lévén nagyobb mérvü hitelt igényelt, mivel tudjuk, hogy az elhangolt föld jóvá és jövedelmezővé tétele a föld értékével csaknem azonos forgalmi tőkét igényel.

Horn Ede kiszámitása szerint Magyarország földbirtoka mint zálogalap 1225 millió hitelképességel bir. Biztosan föl lehet tenni, hogy olcsó hitelkinálat esetében 200—300 milliót igénybe venne. Ugy de miként várhatunk mi nemzetgazdászatunk lendületére támogatást és segélyt azon osztrák nemzeti banktól, melynek pénzkészlete a Lajtán tuliak szükségleteit is alig fedezi, a mely földbirtokra nagyon keveset; például 1873-ban mindössze csak 6 1/8 millió frtot kölcsönzött — nem is pénzben, hanem záloglevelekben, — s a mely jövőre a földbirtokot elvszerüleg kiakarja zárni a hitelképességből. De még ha megadná is az osztrák bank a szükségelt hitelt, azt nemzetgazdászatunk igénybe nem vehetné, mert rövid tartamú drága kölcsönei csak gyorsabb tönkrejutásunkat, s földünknek idegen kezekbe jutásáf siettetnék.

T. ház! Ezen abnomis viszonyok és a tényleges állapotok észlelése minden gondolkozó, s hazája javát szivén hordó magyar honpolgárban megérlelte azon szilárd meggyőződést, hogy nemzetgazdászati calamitásunkon, s az államnak ebből önkényt következő pénzügyi nyomorán: csak is egy teljesen önálló és olcsó, hitellel nem fukarkodó, nemzeti jegybank rögtöni felállitása segithet; csak ez nyithat földmivelésünk, kereskedelmünk és iparunk tevékenységének tért, csak ez lehelhet a minden téren felvillanyozásra váró munkásságba lelket; mert olcsó és önként kinálkozó forgalmi tőke nélkül kitartó és eredményes munkásságot s az által eredményezett fejlődést képzelni nem lehet.

Egy ily alapokra fektetett, egy ily létczéllal megalkotott magyar önálló jegybanknak határozotan nemzetgazdászati intézménynek kell lennie, mely ne legyen magán nyerészkedők és osztalék éhesek erkölcstelen felgazdagodási eszközévé, hanem a nemzeti emelkedés és fejlődés üdvforrása. Oly bank kell nekünk t. ház, mely nem a mi kiszivatyuzásunkat, hanem éltetésünket tüzze ki nemes feladatául, oly bank kell nekünk, mely megadja ugyan az alaptőkének a méltányos nyereményt, de a mely ugy elalélt és vonagló nemzetgazdászatunkat mint államunkat uj életre villanyozza, a tespedés helyett életet teremtsen, s mely négy irányu feladatának megfelni akarjon és képes is legyen.

Mert t. ház! az önálló magyar nemzeti banknak a fent tüzetesebben vázolt nemzetgazdászati czélok mint főfeladat valósitása mellett van még 3 másik nagy horderejü hivatása is, u. m. az állam bevételeinek emelése. Hazánknak az adósságok örvényéből való kiszabaditása és az állam jószágoknak a honpolgárok kezén való megtartása.

Azt mondhatják erre t. ház, hogy négy ily nagy czélnak egyetlen intézet általi valósitása lehetetlenség, hogy ily föltevés csak az utópiák káprázatai közt foglalhat helyet. Pedig t. ház, meggyőződésem szerint egy teljesen önálló, nemzeti és nemzetgazdászati alapon szervezett magyar jegybank ha nem is mindjárt kezdetben, hanem bizonyos évek folyama alatt mind e négy irányban teljesithetni foghatja mentő és éltető hivatását.

Az állam jövedelem emelését igen, mert a hazánkban mutatkozó hitelkereslet nagysága előre is biztositja ily bank nyereményes üzemét, a mi nemcsak az intézmény jövedelmezőségét biztositaná, hanem az állam bevételeit is fokozná illetőleg egy uj jövedelmi forrást teremtene az államnak. Mert miutan a pénzverés és kibocsátás joga kétségtelenül az államot illeti, annak másra vagy társulatra való átruházása nemcsak az állam ellenörködési jogának szigorú alkalmazását, hanem egyszersmind a banknyereményben való részesedést is vonja maga után, a mint ezt minden állam élvezi is. Nem akarok én itt a banknyeremény részesedési arányára nézve hosszabb számtani kimutatásokba bocsátkozni; elfogadom tényleges eredménykép a más országokban is mutatkozó 5%-et, vagyis 6%-s osztalékot meghaladó nyeremény fele részét, a mindenütt az államot illeti és a mi 300 millió forgalmi jegygyel biró banknál 15 millió állami bevételt biztositana. Ez a magyar jegybanknak közvetlen fiscalis haszna s mintegy 10-szer annyi, mit a bank eszközölte nemzetgazdászati emelkedés a hon fiaira háromoltatna. A bank fiscalis hasznát egyelőre, legalább bizonyos ideig nem szabadna az államnak elköltenie, hanem azt részben egy nemzetgazdászati kölcsönintézet szervezésére, részint a convertálandó államadósságaink törlesztésére kellene forditania.

És épen ezen conversio képezi az önálló magyar jegybank harmadik hivatását. E müveletet gyorsan kell megkezdenünk, mert különben a zálogul lekötött, s mintegy 800 millió frtot érő álamjavak oda veszésének veszélye fenyeget. Meg lehet mindenki győződve, hogy államadósságunk nagyon is sürgetős conversióját mi az osztrák nemzeti bank kényuralma alatt soha sem, hanem csakis egy önálló, hazánk érdekeivel összeforrott magyar nemzeti bank segélyével. és közvetitésével érhetjük el.

De, t. ház, ez a conversiónak csak főrésze, annak ezen kivül még más bank és államra egyaránt előnyös módozatai is kinálkoznak, igy például, hogy sokat ne öleljek fel: a vasutak nem nagyon magasan álló részvényeinek megszerzése, ez által a kamat garantia terheinek könnyitése, idővel elenyéstetése, urbéri, dézsma, regále, váltsági kötvényeknek aprónkénti beváltása, stb.

Végre a negyedik nagy czél az államjavak megmentése, mert kormányaink a lefolyt 9 év alatt oly szánalmas gazdálkodást folytattak, hogy az államjavak eladását már alig kerülhetjük ki.

Az eladás maga még nem lenne nagy baj, mert a rosszul, gyakran hütlenül kezelt államjavak, ha magán kézbe mennek át, jövedelmezőbbekké lesznek s igy a nemzetgazdászati fejlődést idézendnek elő; az azonban nagy baj, sőt egyenesen nemzeti öngyilkosság lenne, ha e roppant birtokok idegen kezekbe jutnának. Már pedig e javaknak a magyar honpolgárok kezén maradását csak is egy magyar jegybank által gyámolitott nemzetgazdászati kölcsön vagy földhitel intézettől nyerendő olcsó törlesztési kölcsönökkel lehet elérni, a mi ismét a bank nyereményét, jegyeinek kelendőségét biztositaná.

Én, t. ház, az önálló magyar jegybank felállitása ellen eddig csak két számbavehető indokot hallottam felhozni. Ez a valutarendezés és a nemzetközi forgalom, vagyis a küladóságok kamatozása és a külszükségletek fedezésére szükséges érczalap megszerzésének kérdése; de ezen első tekintetre nyomatékosnak tetsző ellenvetések a behatóbb vizsgálat és tanulmányozásnál önmaagukat czáfolják meg, mert a valutarendezés egy valódi mumus, melyet a gyengébbek ijesztésére találtak fel Bécsben, pénzügyministereink pedig fontoskodólag rángatják előtérbe valahányszor az önálló elhatározás szükségessége felmerül. De hogy a valuta rendezés komoly akadályát nem képezi az önálló magyar bank felállitásának s rendszeres müködésének, azt leginkább azon körülmény bizonyitja, hogy a valuta különbözet már 25 év óta létezik s az osztrák nemzeti bank még is fenn áll.

Ha tehát tisztán nyereményre dolgozó jegybankot állithat és fentarthat a valuta külömbözőt mellett egy magántársulat, mennyivel inkább állithat és tarthat fenn egy állam; de különben is a valuta nem akadálya, hanem épen elősegitője egy magyar önálló jegybank felállitásának, mert az osztrák nemzeti bank, mely érczalapját ma más, érintetlenül nem birja, melynek jegyeit csak a kényszerforgalom érvényesiti s csakis a két ország határain belül, a valutát rendezni nem fogja az nem joghatja soha az kétségtolon. E szorint tehát épen a valuta rendezésének feltétele követeli már egy magyar jegybank felállitását, mert csak ennek nyereményeiből szerezhetjük be a valuta rendezétet szükségelt érczalapot. Valutát rendeznünk csak igy, de az osztrák nemzeti bankkal nem lehetünk soha, miután épen a rendetlenség adja az osztrák banknak főnyereményét.

A mi már most a másik ellenvetést: a külvagy nemzetközi forgalmat illeti, arra nézve azt mondom, hogy egy szigoru ellenőrzés alatt álló s megfelelő érczalappal biró magyar jegybank pénzjegyei bizonynyal nagyobb kellendőségnek fognak örvendeni külföldön is, mint ama magántársulat kéteshitelű pénzjegyei, melyeknek érczalapját épen az ellenőrködésre hivatott osztrák állam röviditette meg. De tegyük fel, hogy pénzjegyeink ne birjanak külföldön az elfogadhatóság előnyével kérdem, hogy az osztrák nemzeti bank jegyei birnak-e azzal? S ha eddig mig se bankunk se pénzjegyeink nem voltak, tudtuk fizetni kültartózásainkat, fedezni külszükségleteinket, sőt tudtuk — a mire kötelezve nem is voltunk — arany forintokban fizetni kölcsöneink kamatait s a vasuti garantiákat ugy magyar jegybankkal is fedezni fogjuk, mert a miként eddig a pénzverdeinkből ki nem tellő érczpénzt bevásároltuk osztrák pénzjegyekkel, akként be fogjuk vásárolni magyar pénzjegyekkel, a melyek bizonynyal annyi hitellel fognak birni, mint az osztrák pénzjegyek.

A disagio ellenvetése — mint a kormány fő és döntő érvül szeret felhozni — inkább a magyar önálló bank mellett bizonyit, mert e disagio, ha ugyan lesz, nem a mi pénzjegyeink hátrányára, hanem inkább előnyére szolgáland és én t. ház! eljöttnek hiszem az időt, hogy kormány és törvényhozás mentesitse magát az idegen érdekeknek a haza rovására való dédelgetésétől.

Kormányelnök, ugy mint a pénzügyér ur ezen — háromszoros retortán át diluált — egyezményt jobbnak mondja az eddigi állapotnál. Ezzel ugyan nem sok van mondva, mert az eddigi állapot oly rosz, hogy az annál valamivel jobb is az absolut rosznak szinvonalán jóval alól marad. De én t. ház annak jobbvoltát sem politikai sem pénzügyi tekintetben el nem ismerhetem. Politikai tekintetben nem azért, mert egy ország, a mely a pénzügyei felett való rendelkezést kiadja kezéből, az nem független ország, az nem önálló állam, hanem csak tartomány; az előttünk levő bankegyezmény pedig nemcsak közössé tesz oly ügyeket, a melyek kizárólag rendelkezésünk körébe tartoznak, hanem hazánk pénzügyeit s ez által hazánk sorsát nem is egy társállam, hanem egy önző magántársulat kegyeinek dobja áldozatul. Hisz még meg sincs kötve a végzetes egyezmény s már is a parancsoló szerepében tetszelegnek maguknak azok a reánk szabaditott bank-oligarchák.

Pénzügyi tekintetben — főleg miután a 80 millió bankadósság részesedésének sötét árnya vetődik az egyezményre — nemcsak káros, hanem határozottan a mi kiszivatyuzásunkra, elkerülhetlen tönkrejuttatásunkra van irányozva.

Azzal vigasztalják magukat, és kecsegtetnek minket a kormányemberek, hogy hisz az egyezmény csak 10 évre van kötve, azalatt hazánk annyira erősödik, hogy majd pénzügyeinek önálló kezelését létesitheti. Ne ámitsuk magunkat t. ház, hisz a folytatott kormányzás mellett, s főleg ily ogyezmények után, a Pandora szelenczéjének utolsó maradványát is kisiklani látjuk kezünkből, majd az eddig is nemzetgazdászatunkat contumacirozott osztrák bank emberei a 10 évi szabad kezet felfogják használni arra, hogy ez eddig is végtelenül sanyargatott országnak felemelkedését lehetlenné tegyék, s az addig teljesen kizsákmányoltat könyü prédául dobják oda a zsarnokság Molochjának, (Ugy van! a baloldalon), mert ne szépitsük a dolgot, mi itt, t. ház, az osztrák államférfiak és az osztrák bank embereinek egy oly összeesküvésével állunk szemben, a mely a mi elszegényitésünk segélyével való leigázásunkat tüzte ki feladatául. Ez lehet osztrák álláspontból helyes törekvés, de hogy ily törekvésnek e házban is akadjanak ágensei, azt nagyon szomorú korjelnek tekintem.

Egyáltalában a törvényjavaslat mellett eddig felszólalt kormánypártiak beszédeire azon szerény észrevételem van, hogy azok elmondására eltévesztették a helyet, mert amaz, elismerem, nagy dialectikai ügyességgel, nagy szónoklati apparatussal előadott s sophismákkal felpiperézett szép dictiók, nagyon is beválnának a Reichsrathban vagy az osztrák nemzeti bank gyülésein, hol a jogaihoz szivósan ragaszkodó magyarok ellen kell vala debachálni. (Élénk helyeslés a baloldalon.) de itt a magyar képviselőházban, hol a Lajthántúliak tulkapásai és hova tovább több tért foglaló hatalmaskodási ellen volnánk hivatva egyesült erővel védeni a nemzet jogait és érdekeit, megvallom, hogy az ily irányu beszédek máltán botránkozást kelthetnek. (Élénk helyeslés a baloldalon.) Ily irányu beszédekkel meg lehet ugyan, a bank igazgatókat s más hivatalnokokat kinevező bankár urak jó indulatát nyerni; de alig hiszem, hogy a magyar történelem nemtője azokat valami rendkivüli hazafias érdemül jegyezné fel. Az ily beszédekkel lehet a jux kedvelők, s legfontosabb életkérdéseinkből is juxot csinálóknak kedélyes nevetésre alkalmat szolgáltatni; de alig hiszem, hogy országunknak oly sok 100 milliójába kerülő ily kedélyeskedésre küldöiktől mandatumot nyertek volna. — E beszédek azon lélektani tanulmányra nyitnak tért, hogy miként lehet nagy szóáramlattal haza ellenes álláspontokat olyképen védelmezni, hogy a tuloldal tapsait kiérdemeljék, csakhogy ama tapsoknak visszhangjait félek alkotmányos szabadságunk bus catacombái fogják visszazugni, (Helyeslés a baloldalon.)

Végre a mi a legfontosabb ellenvetést a magyar önálló bank érczalapja előteremtésének nehézségeit illeti, arra nézve azt mondom, hogy ha csak egy a mostani vagy az egyezmény szerinti dotatiónak megfelelő érczalap előállitásáról lenne szó akkor nagyon is könnyü feladatunk lenne, mert bármily szegények és kimerültek legyünk is, azt a 16 milliót magunk előtudnók állitani amint tanusitja ezt a járadékkölcsönben való hazai részvét. Azonban nekünk nem ily filléreskedő jegybankra, hanem egy 2—300 millió forgalmi jegygyel biró nemzetgazdászati bankra van szükségünk, melynek megfelelő érczalapot külsegély nélkül, elismerem, bajosan tudnánk előállitani. Ugyde kimerné azt aljitani, hogy a külföld tőkét itt számitáson kivül kelle hagynunk; hisz bankvállalatra, főleg egy ily még e tekintetben teherment talajon mint hazánk, mindég fognak készséges vállalkozók vagy legalább résztvevők találkozni, mert oly üzemre, melynél a befektetett tőke háromszorossa jövedelmez, mindig vannak és lesznek vállalkozók. Kormánynnk ilyeket csakis azért nem talált, mert nem keresett, mert mindég csak az ossztrák bankkal alkudozott, az pedig nem lesz oly bolond, hogy minket — ha nagykoru létünkre is tutorságát keressük — kibocsáson körmei közül, mikor ezen tutorság neki évenként. vagy 20 millió, munkanélküli hasznot biztosit.

Forduljon csak a kormány ez érczalapért a külföldi nem osztrák pénzpiaczokhoz — hol sok a heverő tőke, — s bizonynyal, rövid időn lesz elég vállalkozó; de ha nem lenne is, ha hitelünket önök gazdálkodása a külföld előtt végleg eljátszolta volna is, még akkor is felszabaditandó államjavaink vagy bányáink vagy vasutainkra, mint zálogalapra megfognak a szükségelt 70—100 millionyi bankérczalapot kapni s a banknyereményből azt, az önök által kilátásba helyezett 10 év alatt. kényelmesen letörleszteni.

Im t. ház, a lehetőleg szük keretbe szoritva előadtam nézetemet e fontos nemzetközi szerződésre, kifejtém, s azt hiszem, be is bizonyitottam, hogy a kormány az általa megkötött bank- és vámszerződés által évenként legalább 60 millió frt biztos állami jövedelemről akar lemondani, azaz ennyit akar Ausztriának évenként odaajándékozni; és ezen ajándékozási szenvedélye által letiprott iparunn és kereskedelmünknek s hitelfosztott földmivelésünknek legalább évi 100 millió veszteséget okozni.

Vajjon erején már is tulterhelt, s a tönkrejutás végleteihez vezetett szegény hazánk oly helyzetben van-e, hogy a már átvállalt terhek és adósságok mellett még ily nagyszerü ajándékot is osztogasson? hogy lesujtott helyzetéből való kiemelkedhetésének föltételeit önmaga semmisitse meg, hogy minden lehető jövedelmének kutforrasait elapaszsza?

Tudjuk azt, t. ház, hogy minden más országnak főjövedelmi forrását a vámbevétel és banknyeremény képezi, már most ha mi erről lemondunk, ha kiviteli kereskedésünk főczikkeit: sonkát és dohányunkat az osztrákok kedveért a világforgalom piatzáról leszoritjuk, ha gabnánk, borunk, gyapjunk s más nyers terményeink európai piaczait az osztrák ipar kedveért megszabott nagy tarifák által eljátszszuk: akkor hogyan akarják önök, hogy ez ország existálhasson, hogy Ausztriával szemben elvállalt terhes kötelezettségeinek megfelelhessen?

Az ilynemü telhetetlenségnek, az ilynemü határtalan kizsákmányoltatásnak sulyát nemcsak mi, hanem rövid időn Ausztria is érezni fogja, mert nyilt titok, t. ház, hogy már évek óta a quotát kölcsönpénzből fizetjük, hogy hazánk népének adóképessége teljesen tönkre van téve; a kölcsönök forrásai már elapadtak, s ha Ausztria minden lehető jövedelmeinket a maga zsebébe tereli, mulhatlanul be fog, még pedig rövid időn következni azon szánalmas állapot, hogy mi a quotát és az osztrák adósságok átvállalt kamatjait sem leszünk képesek fizetni.

Magyarország egy oly fejős tehén, melynek zsiros tején mások táplálkoznak. Vajjon nyerni fog-e az a másik, ha ezen őtet tápláló szelid állatot ugy elcsigázza, ugy kiéhezteti, hogy teje elapad? Én, t. ház, nyiltan kimondom, hogy ezen egyezség visszautasitását még inkább követeli Ausztria, mint a mi érdekünk; mert ha mi elbukunk, akkor a trón és osztrák birodalom létalapja is megsemmisül; már pedig alig hiszem, hogy a taktikázásnak ily utógondolata, ily mellék törekvése lehetne, s épen azért igen sajnálom, hogy a kormány érvek hiányában az uralkodó nevét vonta be a vitába azon minapi kijelentése által, hogy az uralkodó aggályait az önálló bank felállitása iránt nem sikerült eloszlatnia; a minek én, épen az uralkodó iránti tiszteletből, hitelt nem adhatok, mert egy alkotmányos uralkodó nem ellenezheti azt, a mihez népének törvény által szentesitett joga van; s nem akarhat olyat, a mi népének biztos tönkrejutását s igy thonjának is veszedelmét idézendené elé.

Elnök: Megengedi a t. képviselő ur, ha bátor vagyok figyelmeztetni, hogy azon kérdés, melyet a t. képviselő ur felhozott, a miniszterelnök egyszeri kijelentése folytán nem mondható, hogy észrevétel alá eshessék; de minden esetre bátor vagyok a t. képviselő urat arra figyelmeztetni, hogy monarchikus országokban a koronának a parlamenti vitatkozásokba való belevonása az egész világon a parlamenti illemmel ellenkezőnek tartatik.

Orbán Balázs: Az uralkodót védtem a kormány ellen. Amiket én itt t. ház a lehető rövidséggel előadtam, azok oly megczáfolhatlan igazságok, miszerint alig hiszem, hogy lehessen ez országnak oly polgára, e háznak oly tagja, a kinek lelke azok érzetétől át ne lenne hatva; aki az önálló magyar jegybankot és külön vámterületet a kibontakozás és megmentés egyedüli palladiumául ne vallaná. Ezek államiságunk, mi több lételünk és nemzeti fejlődhetésünk conditio sine qua non-jai, ez az egész magyar nemzetnek politikai „hiszekegy"-je. S valóban megfoghatatlannak látszik, hogy kormányunk — mely ily meggyőződését kormányfoglalásakor és azután is bevallotta — most mégis államunk fennállhatásának, ez egyedüli biztos talapzatát láb alól kilökve, a jogfeladás sikamlós terére lép és egyezkedik azokkal, kik windischgrätzi feltétlen meghódolást követelnek. Nem tudom felfogni, hogy a túloldali szószegések és szégyenletes ármánykodások után is, azon reánk octroiálni szándékolt vészes egyezmény mellett kardoskodik, mely az 1867-ki közösügyes sir felett nemzetünk elpusztulását jelző fejfa akar lenni.

Én t. ház mentesiteni akarom magamat e nemzetellenes merénylet felelősségétől, s azért a bankegyezményt általánosságban sem fogadva el a részletes tárgyalás alapjául, csatlakazom a Helfy barátom által beterjesztett különvéleményhez. (Élénk éljenzés és helyeslés balfelől.)

Csávolszky Lajos
felelős szerkesztő és kiadótulajdonos.